Ζάββαρο 29 Ιαν. 1912.

Φιλιοτάτιο μου, σε πιστόμαι τόσο
ἀπό τιν ἡμέρα ποὺ ἔρυγες που βλέπω
τὸ πρόσωπό σου διαρκῶς μπροστά μου. —
Σήμερα φεύγει ὁ Γιάννης μέ τὸ Ἐπιτελεῖο
σε τιν ἐρχομένη Πέμπτη ὁ Ἀλέξανδρος. —
Δεν ἔχω πανεία τέο τά σε δύσω. Εἴμεθα
ὅλοι καλά σε ἡ πόλις ἄδιαστε πιά ἀπὸ
τρατό ἂν σε προσέρχονται πάθε μέρα
χιλιάδες ἐθελονταί. — Ζάβαμε τό

της εξαφνικά του ή μάτι εὐχαριστήσε
γραμμερά. Πρθε ὁ Βασιλεύς ή τοῦ ἔκαναν
καλή ὑποδοχή τέρα θεά μείνει τά συμφιλιδή
ή Βουλή ή αὐτό δά γίνει ὡρισμένες
ἐκ τίν Πέμπτη. Στό Μαυροβούνιο
ἄρχισι ὁ πόλεμος ή ἐπιμονοῦν σαν γεωνάρια
οἱ στρατιῶται τοῦ Νικίτα. Μέ ἀπέναι
δύνοχο τά πρατιθοῦν οἱ κέρδοι ή γενικά
πολύ γράφορα δ' ἀπολυθήσουμε τί ἐμεῖς.—
Δέ ἐμπεῖ ή θαύτω γιατί δέν ἔχει
ἔρα.— Δέ σήμερα στίν καρδιά μου
ή δέ ὤχομαι ἐπιτυχία ή καλήν ἀντάμωσι.

Ζωή

Κυριακή 7 Ὀκτωβρίου, [1912].

Ἀγιοθάνω μου,

Ἐ' εὐχαριστῶ γιά τό δεξιάριό σου· ἀπό τότε, γάβα με ἄγγο ἔτα χθές ς' σήμερα ἐκεῖνο τοῦ ἔγραψες στόν Ἔνα. Ἐ' εὐγνωμονῶ, ἀγόρι μου τοῦ μαι στέλνε τόσο τακτικά εἰδήσεις· εἴμεθα τόσο ἀντίσ[illegible] τῆς εὐχῆς σας τοῦ κάθε σας γραμμή ἐ[illegible] εὐγογία του θεοῦ. – Ἀντάλεσαι μά τά συγκ[illegible] ς' χαρά μανθάνουμε τά νέα τῆς προελάσεως τοῦ στρατοῦ στῆν Ἐλασσῶνα. Πολλούς Τούρκους δέ συναντήσατε, εἶται βέβαιο, μά ς' αὐτό καλό σημεῖο· θά τῶ τοῦ δεῖ ἔχουν ἀρκετό στρατό γιατί θά ἦταν ἀνόητο τά μήν ὀχυρέσουν καλλίτερα τά σύνορα ς' τῆν Ἐλασσῶνα. Ἐδῶ περιαρχεῖ μεγάλη ἐνυχία· ἦσθαν δύο χιλιάδες τακτικός στρατός

εἰσὶ πὶν Κρήτη ς' ἀγροὶ χειμῶν μὰ τὰ νύφα
ἔφτασα ς' 8000 ἀπὸ πὶν Βερμπιὰ. Τὰ ἄροῖα
ἔχουν φορὸ ἀχοὶ ἔναι ἐσοδεμένοι ὁ Βαβρᾶς.
Τιὰ τὸ Κρητικὸ δὲ ξέρ ἂν ἐμαθες ὅτι ἔβαλε
γρῆμα ὁ Βενιζέλος γ' ὅλη ἐσκέψε Βασιλιὰ Ἐσίγουρο
ἔναι ; ὁ ἀνοσιούργιος ἰδαίγιος γραμματὶὰ ἔγραψε
σὰ ἐφτὰ τὰ χουγιοῦ. Τὸν ὀρδρασιὸ Lebland ἔβρε
ὁ Βενιζέλος γ' ἔτσι σὸν γράμμα τὰ ἔτοιμαδὶ χει-
ρογραφὰ μὰ τὰ ἔβγα πὶν Κυριακὴ βράδυ
γ' τὸ αὐτοκίνητο μὰ πὶ Ῥαχὶα ἔσον ἐσὶ-
ἐσὶ ἐνεαδοῦσε σχεμένοι γ' τὰ γδέσουσε
ὅλη μέρα πὶν Δευτέρα σὰς 2 μ.μ. Ἐκ τῆς μονῆς
ἐδὼ δὰ μίλαγαν γ' Βουλὴ γ' δὰ ἀνέβηγε τὶ ὥρᾶ
ὁ Βενιζέλος ἐς τηλεφωνεῖο. Εἶχεδα χοσοὶ κόσμοι
γ' ὁ γδαμὸς τὶ ἔβγε ὅλαν μαζὶ σὰ ἕνα ἀδέλφια
ἔχουνε μείνουμε ἀπὸ τὸν Βενιζέλο ποὺ ἀκούδα
τὶ ὥρᾶ μὰ ἴδες μέρες γ' ἀναβολὴ πλαν ἄλλη
ὥρεδιν. - Τὴ Δευτέρα τὸ ἀδέλφια σίγα σὶ Βουλὴ
ποὺ ἦταν ἐρεὰ ὁ Κρῆτες βουλευταὶ μὲ
ὅλῃ ἐδοκιμασὸ ναδεσαν σὰ ἐδέρα γὰ
τὸν πάρουν τὸ ἄρμα ἔναν ὁ Βενιζέλος τὸν
ἔσον τὰ ἔβαν ἀπὸ σὸ πιὸ κοντὸ τὰ πάνω
ἐπαρχὶὰ πόρμπες ὥρεα γ' ἔσκεπα δὲ τὸν Κρητικὸ
σὶ Βουλὴ - Τὰ βαθ. ἐσίγουρο σὰν χοσμοῦ ἔναν
ἔσον ἀσσιὸν ἀπὸ τὸ χῶδο αὐτὸ ἔσον τὸ μέρ. -
Ἤδρα τὰ ὁ γράφ ὅλα αὐτὰ ὥρὶς μὰ δὲ ἐφτοῦσα
μαζί. Ἐφάσουμε δὰ τὶ ὥρεδ γ' ἔμεναν χρῆς
ἐφαγῆτες, γ' χρῆσα γ' κοπιούρες μάζὶ
χρεάδε πὶν ὥμερα - σεῖφαγε φορὸ δὲ
ἄφτουδα δ χρεάδε φράμαδα γ' ἄγρο γὰ
3.000 μὰ τὶν Ἤπειρο. Ὁ ἀκατόρες ἔναι ἐκεῖ
σὸ Ἔκσοδο τὸν ἐφοντάμε Περμπιὸν γ' χρεάδε
τηλεγράφησε τὰ μᾶς χωνίσῃ ἀδὸ χρέφορα γὰ φορτώσῃ
χοσὰ ῥοῦχα μὰ τὸν σφαγῆτες. Κ' ἔτσι ἔβγε
ἀδ' ἀκόμη. Ἀλλὰ μαζὶ ἔτσα δὰ σὸ πυρετὸ τὸν
μάγγα ἔγραφες ὅτι μαζὶ πλαν χρεάδε
ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀνόρα μὲ τὸν ἀεροπλάνο
ὅπου ἐδὲ ἔσο τὸ ἔτσι τὰ χρεάδε ἔσῃ. -

Δὲ συγχωρίζομαι ἀζώρι μου ἀδιακόπως γι' ἀλλ' μ' ἄρεσε
τὰ ἔπαι σὶ θρεμρό σου· δὰ ἤμουν πιὸ χρή-
σιμη ἐπεὶ ἐπάνω παρὰ ἐδὲ γι' βράσει τὸ αἷμά
σου ἀπὸ τὴν στενοχώρια μου πού δεῖ μπορεῖ
τὰ κάνω ὅ,τι μὲ προστάζει ἢ καρδιά μου· βλέπω
γι' ὃ ἔναι. μὲ συμβούλευσε τὰ μὴν ἀφίσω τὴν
πιόγενεια πού ἔπαι ἤδη ἀρκετὰ πικραμένη
γιὰ σὰς τοὺς δύο. Φοβοῦμαι ὅτι γι' ὃ ἔναι. δὰ μᾶς
[illegible]ίζορα γιατὶ χθὲς μὲ ἔπτε ὅτι σκοπεύει
[illegible] τὰ πατρούτσια του. Ἐζήτησε τὰ τὸν
[illegible] στὸ Ὑπουργεῖο γιατὶ μὲ γαίνεται πού
ἂν γύρῃ αὐτὸς ἀπὸ ἐπεὶ μέσα δὰ γίνουν ὅλα δάλασσα.
Ἐννοεῖς ὅτι ἐδὲ δαδίδονται πολλὰ γιὰ τὸ σιρατό
ὅτι δὲν ἔχει τρωμί, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑγεία σὶ σιρά-
τευμα κτλ.: τὰ ἴδια τῆς συγκρεμένης!! δὰ
ἤθελα ὅμως τὰ μ' ἔγραφες ἂν ἔπαι ἀλήθεια αὐτὰ
ἢ ἂν ἔπαι ὑπερβολές. Πεῖ βλέπεις ἐσὺ τὰ πράματα
Γράψε μὲ ἐπίσης ἂν τυχὸν σὰς μοιράσουν
γαλέζζες κτλ. γιὰ τὰ ζέρω ἂν ἀλήθεια φροντίζῃ

2)

ἡ ἐπιμελητεία τοῦ ἐτρατοῦ. Ἂν δὲ γάβατε
ἐσεῖς στὸ λίνταγμά σας μύνταξε τὰ μάθη, ἂν
ἄλλα δυντάγματα δὲν ἔχαβαν τίποτε. — Ὁ Ἀλλάνδος
ἔρυγε τὴν Πέμπτη καὶ μείναμε μαζύ του στοῦ
Ρούρ ἕως τὰς 5 μμ. Ἦταν εὐθυσιασμένος ὅτι
ἔρευγε καὶ γενηρότατος "Τιά μέτα, ἔλεγε, εἶται
μεγάλη γιορτή" καὶ τὸ φαντάζομαι. — Ὁ
καιρὸς ἦταν φρικτὸς ἐπεί τὴν τὴν ἡμέρα
καὶ φάγαμε σπόνη μὲ τὴν ὀπᾶ· τὴν ἴδια
μέρα ἔρευγαν καὶ 60 ἀντάρτες τοῦ Κατεχάκη
ἔρατα ντυμένα καὶ ἐπιμέτα. Ὁ ἴδιος
ὁ Κατεχάκης φεύγει μὲ ἄλλους τόσους σὲ
μαμμὰ βδομάδα. Τὸν βρεθόνυμε συχνά
καὶ εἶται πάντα καλὸς καὶ συμπαθητικός.
Ἦταν τρομερὰ γυθημένος ποῦ δὲν ἔχει τὸ
σχέδιο τῶν Κρήτης· δὲ ἔρχονται μαζύ μας

ἐπεῖς ὑποσίγερε σιὰ μπαμπᾶ ὅξι τὴν ἐπιφροιότου
ς' τις ὑπηρεσίες του. Ἐρῖμα τοῦ μέλλε ὄνειρο
γαστὸ τῆς κρίσης! — Ὁ καιρὸς εἶναι γεστὸς ἐδὼ
ς' σήμερα γιά τρυπὶ γορὰ ὕστερα ἀπὸ μῆνες ἔβρεξε
μὰ ὄχι ς' ἄρκετά. Ὁ Νῆλος εἶναι σιὰ ἴδια
ἴσως τοῦ ἄδοχος δεῖ ἔχει καιρὸ τὰ πάει σιὴν Κυρίου.
Ἐρχάζουμε ἀπὸ τὸ τρυπὶ ἔτι τὸ βράδυ ς' νομίζω
ἐκ γίνεται καλὴ δουλειὰ ἀγοῦ σήμερα ὁ
Bonnier μᾶς ἐπρότεινε τὰ μᾶς δώσῃ χρή-
ματα γιὰ τὰ τοῦ κατασκευάσουμε ῥοῦγα.
Φταίει τὰ τὰ μοιράζουν ἐγκαίρως ἀπὸ
τὴ δάρισσα ς' δίκαια. — Δὲ ἔχεσε
ἀγόρι μου ἀγοῦ δὲ σχίζω καλὰ σιὴν
ἀγκαλιά μου. Φαίνεται αἰῶνας ἀλόκληρος
ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ ἔφυγες ς' τοῦ σ' ἀκολού-
θησα μὲ τὰ μάτια τῶν τὴ σπιγμὴ τοῦ χάθη-
κες σιὰ γυρισμὸ τοῦ βρόμου. Δὲ ἀγαπῶ δεξιοπάνω
τοῦ ς' δὲ ἔχεσε Λεύη

Χαρτάκι 18 Νοεμβρίου 1912. —

Ἀγαπητέ μου Ἀλέξανδρε,

Κ' ἐγὼ σὲ ἔχω γράψει γιὰ μέρες ἀρὰ ἔχουμε γιὰ δὲν ἀναγνώρισε τὸ γράμμα μου ἡ νοοδύνα δὲ δὲ τὸ 'χάβες ὅσοι. Δὲν τὸ ἔγραφα μαὶ ἔτσερα ἀπὸ ὅσοι δὲ τὸ 'χάβει τὰ γράμματά μαὶ ἡ μονύρια τὸν πόδο μου. Καὶ μοῦ ἄρεσε ὅ' ἐσοδούμουνα ὅλο δὲν μοῦρεῖ τὰ ραπαδῶ ἡ πάδε ἔχα, πάδε σιμὰ ὁ ἀγγορίζομαι ἐσένα ἡ τοῦ Γιάννου ἡ τὸν Ἰωάννη αὐθεντικὸ μαὶ τόδο μαιρικὰ ἐδῶ ἀρὰ τὸ μέγεθο τῶν ἀνθρώπων ἡ τῶν βράδεων ἡ μοῦρεμαι τὴν δυνάμη μου ὅσοι νὰν χαμένη ἐπὶ τόσα μοῦρεῦνα ἡ πάει μὰ τὴν φαμίδα. Τί 'ναι τοῦ πάει τὸ διὸ ὅσοι ἡ ἔπαρε μοναῖκα! Ἐδὼ ἔχομε χρέος μὲ τὸν μοναρχὰ, ἀδιαίτερα μοῦρε νὰ 'ὄν μαὶ ἡ αὐτὸ ὁ μαϊρίτσιος ὅμορφ' αὐδέπα

Ἐ ὅσοι ἔχα μαρτυρία κριτικὸ ἐλαφρὸ μὰ σοβαρὸ. Ἐν ἀνάγκη μοῦρεῖ νὰ βάλω τὸν αὐτὸ τὸ βιβλίο.

Τὸ ἔστειλα ἀπὸ ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Βόλο.

Ἐ ὅσοι ἔχα μαρτυρία κριτικὸ ἐλαφρὸ μὰ σοβαρὸ. Ἐν ἀνάγκη μοῦρεῖ νὰ βάλω τὸν αὐτὸ τὸ βιβλίο.

Τὸ ἔστειλα ἀπὸ ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Βόλο.

τὴ μονάχη ς' τὸ χωριό ἀπὸ τὴν ἀνηφόρα
διπλάνω καὶ παρὰ τουμπρὰ τὸ σπίτι σου
ἔτσι ἄγριο ἀπάνω ἀπὸ διακόσια τοῦ
μὰ ὅλοι μαγγρεῖο ἀπάνω μαζὶ ἔτσι μεγάλα
τουμπρὰ ς' ἕνα χωριὸ καὶ γυναικεῖο. Ὁ βιός μας
ἦτανε γουλιανὸς ς' βαρετὸς ἀπ' ὁ Κρίτη, ς' ἡ
ζωὴ τους δὲν ἦταν τόσο χαρὰ ὅ' θὰ εἶχα τί
νὰ πάω μὰ ἀπὸ μὲ ὅλα μὲ ὅλα φτάξε μονάχη
τὶ δάφνα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τὰ βουνὰ ἀπὸ
τὴν ἄλλη ς' ἀπὸ ἐκεῖ ἀπὸ ἐδῶ τὸ χωριὸ τοῦ
γεννιοῦ μου ἐβρισκόμουνα ς' ἐκεῖ ἡ ἐρημιὰ
ς' ἡ χαρὰ μὴν χώνει μέσα ἀφορμὴ μὲ
δίχως μέσα γιομὴ μου. Ἡ λαχτάρα ἦτανε
τὸ ὁροφάσκι τῶν λαχανιῶν, ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦν
τὸ Πρόσωπο ς' ὁ διαλαλημένος φοβερὸς κύρ
Χαρὸν. Ἕνα μεσημέρι ἀπὸ τὴν πόρτα ς' ἀπὸ
σπίτι ἔρχε ἡ τὸ σπιτικό του· τὸ δάφνα δὲν
ἤβρισκε τὰ χουφτιὰ ς' ἀπὸ μέρα μέσα
χαρὰ γραμμάτια ἀπὸ τὸ σπιτικό μας
ἀσχημίζ χαμερμός, ἀβάσταχτος σοῦ ἔτσι

δίχως ς' χαρὰ μέρια. Ἔτσι ἐσυλλογίστη
τὸ νοῦ αὐτὸ ς' ἄρμα ἐκοπὴ μὲ τὴν ἐλπίδα
νὰ δίνει δυνατοὺς ς' τὸ σφοῦρα ς' τὸ ἄντρα.
Τὸ χαρὰ σοῦ ἔτσι ὁ κρύος τὸν κυνηγᾶ
ς' τὸ μορὲ ἀφορὰ τὰ τὸν δαυλιάζ' ἀγρὰ
σιὸν ἀπὸ τὴν ἐρεσκιὰ τοῦ ψηλοῦ καὶ
ἐβαρυμάρα ἐλπὶ ς' αὐτὰ μὲ τὸ καιρὸ νὰ
ἐβαριεμὸν ἔτσι γουλιὰ σπίτια τόσο ἀγρὰ
τόσο κι μὲ τοὺς Τούρκους ς' τὴν αὐτοκίνητα
ἐλαφρὰ τοῦ φορτώνει σπίτι ἀγαπᾶ.
Ἐγὼ μὰν ἀπάνω ἀπὸ ἀφορμὴ σὰ ἀφορμὴ, δὲ μὲ
μᾶ δάνε ἀπὸ χαρὰ ἐλπὶ δίνα ς' ἔδω
ἀπὸ χωριὰ ς' φορτώσεις φορτωμένη χάρα
μὲ τοὺς χρυσοὺς μεροὺς τοῦ· τὶ φράγτες
ἦτανε ἄρα μαγαζεῖα ἀπὸ μάτια, φραγκομὲς, βάρκα ς' σπιτικὸ σοῦ μᾶς ἔτσι χάρα
τὰ ζῶα τοῦ· ἀφ' μερικὰ ἐμεῖς ἐχαρήκαμε
ἀπόμη μὰν σπαράκια δὰ κουκιβόκια
νὰ σοῦ ἔτσι δοῦ δὰ μ' ἄρεσε νὰ χρώματα
καὶ σὰ. — Τὰ ἀφίρα μυρτιὰν χάρα ἐν
τὰ χάρακα ἀφοσιωμὸν μὲ τὸ χωριὸ

ἐπέπτο χρῶμα τοῦ νεόβλαστου χόρτου. Χίλιεν
εἰδὲν πράσινα βλέπεις δ' ἔταν πάμπο ἡ τό
χῶμα πόμπιν πιό σποῖρο ἀπό τῆς Κυριστᾶς
ἡ ἡ θάλασσα γαλάζια, τά βουνά σάν τά ἑλλη-
νικά ἡ τό φῶς ἡ τά χρώματα τόσο ζωηρά
ὅπως δέν τά εἶδα οὔτε στήν Ἀτεμίς ἀπόμα.
Πρᾶτοι εἶναι οἱ χωρικοί ποῦ μαζεύουν τέρα
τις ἐλιές· πρᾶτοι ἀπόμη εἶναι ἡ αὐτοί οἱ
Τοίρκοι, ποῦ δέ φαίνονται Τοίρκοι μά
Ἕλληνες· δέ θά τοὺς καταλάμβανες ἂν δέ
φορεῖναν φέσι ἢ χρωματιστό μαντίλι ἡ
πλατειές ζῶνες πόμπινες ἢ μύτρινες. Αὐτοί
συνήθως ἀρωτριοῦν τή γῆ μέ βόδια μελάζα
ἡ μέ ἄρωτρα ζώλινα ἡ ἐντελῶς πρωτόγενη.—
Προχθές σκαρφάλωσα στή Μαλάζα, χωριό
πεσμένο πλιλά, 500 μέτρα ἢ πιό πολύ, ἀπό
τῆ Χαλέπα ἔπου γίνηκαν πολλές ἐπαναστά-
σεις· στά 97 τά πλοῖα τῶν Προστατίδων τήν
εἶχαν βομβαρδίσει, ἡ ἐπεῖ εἶχαν κυρίεψει
τήν ἐπανάσταση οἱ φίλοι ἡ ὀπαδοί τοῦ
Πρίγκηπος Γεωργίου.—

2/ Η δέα ἀπ' ἐπεῖ πάνω στὶς Λούδα ἡ στὰ
Λευκὰ Ὄρη, ποὺ ἔπναι σχεδὸν πάντα χιονι-
σμένα, ἔπναι ἐξαιρετά! Περπατήσαμε σχεδὸν
τρόσερες ὧρες. Φανάσου ὅτι τὰ ῥίκια
ἔπναι ἀπόμα ἀνθισμένα πάθε ἡ τὰ δυμά-
ρια δὲν τὸ φανταζόμεθα ποὺ ἔπναι χειμῶ-
νας. – Δὰ εἶδες στὶς Θεσσαλονίκη τὴν πρωτιὰ
χυροφυλαμὶ ἡ τὴ μουσικὴ ποὺ ἔφυγε προ-
χθές. Σήμερα φεύγουν ἄλλαι 300 ἡ δὰ
τοὺς ἀναπληρώσῃ ὁ Βενιζέλος μὲ στρατιῶτες
ἴσως ἡ ἐπιστεύεται ποὺ δὰ ἔρθουν τέρα
κόλορα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἐξπίζω γρήγορα
τέρα νὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος γιὰ νὰ ζήσῃ ἡ ἡ
Ἔνωσι ἐπὶ τέλους. Ἔπναι ζεζοῖο νὰ θέλουν
οἱ ζεῖνοι νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν νὰ προσκυνοῦμε ἐδὼ
τὴν Τουρκικὴ σημαία ἀφοῦ πάντου ἄλλου
ἐπουρεζιάσθηκε ἡ ποδοπατήθηκε! Πεῖ
τὰ πᾶτε μὲ τοὺς Βουλλάρους ἡ τοὺς Σέρβους;
Τοὺς σιχαίνομαι ἡ τοὺς δύο σὰν τὶς ἁμαρτίες

τον μέ σεβασμό απόμεινε τοῦ Βουλγάρου. Δέ χαίνεται ή τόσο ορφ' ἀντίκρυ μας ο αἰῶν τοῦ σήμερα ή τομάρι δεν ἦτο ἂν ἤμεθα δυο σύμμαχοι ή μέ τόσο χαρίσματα θά δέ ἔχαμε συμμαχία μέ τόσο προσόντα. Νόμιζαν ότι ἐμεῖς μόνοι μας δέν εἴμεθα ἄξιοι νά πολεμοῦμε ή ὑπόμεναν ὅτι μόνον δέ σάρωνε τή μεγάλη τό στρατιό μας ή ἔμεν τ' αὐτόματο μαζί ή τήν Ἑπτάνησο δέν μποροῦ νά μέν κάμη ἔχει ή τήν Πόλη ἂν σάρωνε χρεία τό σόϊ μας θά δέ μείνουν πίσω! Ἔτσι μόνοι ἦταν ή σάρωνε τή Βουλγαρία ή τήν Πόλη ἂν δέν ἤταν ή Ἑλλάδα! Ἐμεῖς δέν ἤμεθα ἄξιοι νά πολεμοῦμε! Ἐσεῖς νά ἀναγνωρίσουν τόν σήμερον αὐτό μαζί εἴμεθα σύμμαχοι ή ἀδιαφορεῖτε ή τό σημαίνει ότι ἐσεῖς δέν ἤμεθα ἄξιοι νά μᾶς ἔχουν σύμμαχους ή ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά ἔχωμεν σύμμαχους ή τήν Ἑλλάδα. Καί σεῖς ἀρά γε τί μᾶς ἔχουν οἱ διαφορετικές, ή τί σημαίνει ἔχουν ή τί θέλουν ἀλλοιῶς; Ὅλα αὐτά μυστήρια σου μέ πειράζουν καθ' ὅλα καί σιγή. Δέν φτάνει νά τόσα ἄξιοι σάρωνε τόν ἀντίκρυ δέν μποροῦ τό σόϊ μας, ή τά μεγάλα τό μυστήριο.—Τά σημαίνει τόσα τόσα καθόλου ὅλα μέσα μας ή σημαίνουν τί σημαίνει τά ἔχει τά σάρωνε τά φτάνει τά ἔχουμε σεβασμό ἔ—Ἔχουν αὐτά αὐτά ή τά μέν ἐκτιμοῦμε καθόλου τά δόξα μας. Τό σημαίνει τόσο τοῦ σήμερον ἔμεν σημαίνει χαρά ή τά

γειτονιά μου δασκαλέφτρα, μα έφτ' η δασκάλα τόσο καλό το δασκαλεμό μπορεί να 'ναι. Δε δείχνει ο δάσκαλος δάσκαλος η εξαρτισιάνα σωστά; Δουλειά του δάσκαλου μη νάναι δασκαλειά του. Έχει δε εφτά τσιμπίδες στη δουλειά η αλφαβητάρες η δυο μαζί μη διαβάσει μας δασκάλισσα. Πότε έφτ' η δασκάλα; Το μέσον είναι τόσο δασκαλεμό που 'χαμε σήμερα σε δυο ώρες μου σχολειού. — Η δασκάλα μας είναι δασκάλα καλή η' αλλά δε μ' αρέσουν εμένα τα μαθήματα δε δασκαλεύω. Δεν ξέρω γιατί δε μ' αρέσουν. Δεν ξέρω γιατί δε μ' αρέσουν τα μαθήματα

3) Δὰ συναντιθοῦμε ἢ στὰ Ἀθήνας
ἢ στὴ Θεσσαλονίκη γιατὶ ἔχω τὴν
ἀπόφαση νὰ ἔρθω νὰ σᾶς βρῶ ἐπεὶ
μόλις ἢ ἀπόστολος μου ἐδὼ ἔχει τελειώσει. —
Αὐτὸ κανείς δὲ δὰ μὲ ἐμποδίσει
νὰ τὸ κάνω. —
Τί γίνεται ὁ λογαλός σου Λασκαράκης;
Εἶσαι πάντοτε εὐχαριστημένος μαζύ του;
Πέρ τοῦ πολλὰ χαιρετίσματα ἀπὸ μένα
ἡ συγχαρτιτήρια γιὰ τὰ χαμπρὰ κατορ-
θώματα τῆς πυροβολαρχίας σας. — Ἔμαθα
τὴν πολεμήσατε χαμπρὰ ἡ ὅτι τὸ
πυροβολικὸ σὴ μάχη τῶν Γιαννιτσῶν
ἔβαλε θαυμάσια ἢ σοῦ ἐπεῖ
μὲ τὰ κατόνια σου. — Θὲν ἔχω τίποτε
ἄλλο νὰ σὲ γράψω. ἢ μᾶλλον ἔχω
τόσα πού δὲν μπορῶ νὰ βρῶ
ἀρκετὴ ἔρα νὰ σὲ τὰ ἀναπομένω.

Ἔτσι αἰώνιες βεασιμιά ς' τοσυάσχοσα
ἂν ς' δεν ἔχει τοσσά τά μάτιν ἐδῶ. —
Φίλησι τὸν Φίλιττον μά μέα ς' τὸν
Ἰώαννη ἂν ἔτσι αἰτόμη ἐπεῖ ς' οἱ
δύο. — Ἐν ἔχει ἀγόρι μου μά τοσσίν
ἀγάτην ς' οἱ ὄρεσσι σιὴν ἀγκαλιά
μου

Ἰωά.

Υ.Γ. Ἡ Τάσα δά ἔρθει ς' σιὴν Κρίνη
μά μέρες ς' ἔτσι χαρούμενη
μαί ἡ μοιαζιά μας ἔτσι ἀνυτόμορη

Καί τάξι σι ἔχει

Καί ἐγὼ ὀρέλω ἄρεια ἀγαπιέ μου Ἐλέκαντα ς'
σι ἀγαπάω μι ἀγάπη [illegible] ἔρεσι [illegible] Φίλιττον
ς' τὸν Ἰώαννη. [illegible]
[illegible]
[illegible] Κρίνη. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Χαλέπα 7/ Νοεμβρίου 1912 –

Φίλιππέ μου

Ἡ χαρά μου πού σᾶς ζέρω ὅλους καλά
ς' στὴ Θεσσαλονίκη δὲν περιγράφεται!
Ἤθελα πρὸ καιροῦ νά σᾶς γράψω μά
εἶχα ς' τὴν πεποίθηση πού τό γράμμά
μου θά πάει χαμένο ς' ἔτσι τό ἀνέβαλα
γιά νά σ' γράψω τώρα πού ζέρω ὅτι
θά τό λάβης. – Τά διάφορα δελτάρια ς'
γράμματα πού ἔστελνες στό σοί τε τά δια-
βάσαμε ς' μεῖς ἐδώ, πού αἰσθανόμεθα
σάν μοναχοί σ' ἕνα μεγάλο, ἀπέραντο
ς' ἔρημο μοναστῆρι! Μ' ἄρεσε ὑπερβο-
λικά ἡ Κρήτη, τά Χανιά δηλαδή μέ

τὰ σηκώματα του μαζί ἄλλα μέρη
του κυνηγιοῦ δὲν εἶδα ἀκόμη. Τώρα ἔχω
σὰ βουνὰ ποὺ μαζώνονται ὅλα ἀπὸ
κόσμημα χαμηλοτάβανα, ἡ μέση μὲ τὸν
χριστὸ σου ἔναν ἴσον χάρμα στὴν ἀρχὴ-
μένη, μὲ τὴν ἀρχαϊκή μορφή τους, τὴν
ἥλιωση εἰκονογραφία ἡ παλιόγραμμά τους!
Ὁ βίος μου ὅμως ἦταν μονότονος ἡ μάλλον
βαρετός· ἴσως εἶναι ἀπὸ ἐκείνα ποὺ ἀκόμη
μοῦ εἶναι ἐκεῖνα ποὺ τοὺς θεῖ ἡ ἀγνώμη
μάνα· ἀγνοοῦμαι, ἡ δὲ μοῦνται ἴσως
μοῦ ἦταν ὑπέρ μὲ ἐκεῖ μὲ ἐκεῖ
Νάξα ἡ ἂν δὲν εἶχα ἔρθη στὴν Κρήτη
βλάκας πολὺς δὲ δὰ μὲ ἐμάζωνε ἡ δὲ
σώζαμα στὴν Ἀμερικὴ· μὰ ἐδῶ τὸ πα-
ράτησα μ' ὕπνο ἡ ἦταν ἀμάθεια ποὺ
ἤμουν ἀναγκαίως μὰ τὸν μοναχὸ

ἀφοῦ πανένας ἄλλος δὲν μοιάζουσε τὰ μέ-
ταφημένη. Ἡ ἐμορφιὰ του μοιάζει ἐδῶ
ἔναν μάγο ἡ ἀνάμεσα τὸν ἄφρονα
ἡ ἀμορφιὰ τὸν ἀνθρώπου γιὰ τὰ
ἔχουν οἱ Κρῆτες γερασμὸ μὲ ἀναίσχυνα·
δὲν ἡ ἔννοια ἐμπορεῖ μαζὶ μὲ μένα
μου μοιάζουσε τὰ μένα ἡ ἔννοια χαρὰ
τὰ διορατὴ ἔνα ἀνθρώπινο μὲ ἀφῆ σχέ-
νιση τὸν σώματος, ἀντιθέτως μὲ ἀφῆνα
πρωτεῖο μὲ ἐξωτικὴ, ἀντιθέτως κοιμᾶται
ἡ δύναμη αὐτὸ εὐθείας ἀπὸ τὸν ἔξω ἀέρα.
Μὰ ἀφῆ ἡ ἀμορφιὰ του μοιάζει τὸν ἐμπο-
σοῦσα σὰν κόσμο ἐδῶ, ἡ δὲν χάνει τὸν
εὐαισθησία ὁ μοναχὸς τὰ μένα ἔνα ἐκεῖνα ἀνθρω-
πινὸς ἡ ἔνα χρέος, μὰ ἀφῆ μένα δὲ
ἔχει ἀπὸ τὸ κοινό! Ἔτσι ἀφῆ ἔναν
τὸ ἀποκορμί του ἐδῶ μόνο ἡ μόνο μὰ τὸ
σφαλισμένα τὸν ἀφῆνει μας ἡ μὰ

τὴν ἀθορία ς' τὸ ζάρνιασμα τῶν γελοίων
πυρίων Γενικῶν Προξενῶν· ἐπείνην τὴν
ἡμέραν εἶχαν θάνε πυνῦλε ς' ἔτρεξαν ἄρον
ἄρον οἱ πεβάσηδές τους κ' τοὺς εἰδοθοιή-
σουν "θοὺ κάτω σὴν χώρα χαλάνε ὁ κόσμος
γιατί ἔρθασι κάθοιος μεγάλος θασσᾶς
ἀπ' τὴν Ἑλλάδα!" Ἔρθησαν ς' αὐτοὶ ὄπλα
ς' πυνῦλε ς' ὕρθαν σὴν Χαλέπα γιά νά μά-
θουν τί τρέχει· ὁ Γεν. Διοικητής εἶχε
πιά παραλάβει τὴν ἀρχή ς' κάθουνταν
ἥσυχα στὸ Διοικητήριο θοὺ πράνταλε
ὅλο ἀπὸ χαρά ς' ἐνθουσιασμό ς' ζητωκραυγές.
Ἦταν ὑραία ἡ ἀρχής μας ς' δά τὴν θυμοῦ-
μαι πάντα· ἡ προκυμαία ἦταν κατάμαυ-
ρη ἀπὸ κόσμο θοὺ περίμενε μέ ἀλενία νά
μάθῃ ποιός ἔρχεται μέ τρικάταρτο καράβι,
ὅταν δέ σκιώσαμε τὴν Ἑλληνικὴ σημαία
τά πλοῖα ς' οἱ βαρκοῦλες θοὺ βρίσκουνταν

2/ στό γιμένα σύμεσαν χιλιάδες ἑλληνικές
σημαῖες ς' τά γύρω βγῆκαν αὐθόρμητα
ἀπό τά στόματα χιλιάδων ἀνθρώπων, μέ
τόση ὁμοφωνία πού γέρι κ' ἔβγαιναν ἀπό
ἕνα στῆθος! Ὁ ἐνθουσιασμός ἀντηχοῦσε
στήν καρδιά μου ς' τά δάκρυα μέ τύφλοναν
μά τό στόμα μου γελοῦσε ς' ἤμουν σά σέ
ὄνειρο! Ἀπό πυροβολισμούς δέν ζέρης τί
ἔγινε! Οὔτε ἐκρανιάπορος νά ἦταν!!
Ἐσύ ὅμως θά εἶδες ἄλλους ς' ἄλλους ἐνθουσιασμούς
ἐπεῖ ς' θά φανιάζεσαι τί ἔγινε ἐδώ. - Κατοι-
κοῦμε στό Παλάτι, ἐπεῖ πού ἦταν ἄλλοτε
ὁ Πρίγκιπας ς' ὁ Ζαΐμης. Ἐλπίζω τό δικό μας
τέλος νά μήν εἶναι ὅσο ἀδοξοῦσαν τό
τέλος τοῦ πρώτου ς' ὅσο περίεργο ἦταν τό
τέλος τοῦ δευτέρου· τοῦλάχιστον ἐμεῖς θά
φύγουμε φανερά ς' μέ τίς εὐλογίες τοῦ κόσμου,
ἂν ς' ἀπό φύσι οἱ Κρητικοί δέν ἔχουν ἰδιω-

μουν ὅτι ἐναγκρίζουσι τὰ μεγάλα τοὺ παίκτη παιχνίδι. - Ἐβγῆκε γρήγορα τὸ μήνυμα γιὰ ὅλο τὸ Μωριά, καὶ ὅλοι οἱ Κρητικοὶ δὲν ἔβρισκαν ἡσυχία, δὲν μείνανε σπίτια ὅπου δὲν ἔφτασε τὸ μήνυμα καὶ ὅλοι τὰ ἑτοιμάζανε γιὰ τὸ ταξίδι. Ἀπὸ τὴν Πάτρα ἔφυγε ἕνα καράβι μὲ Τούρκους καὶ ἄλλα μὲ Ἀρβανίτες, ποὺ ἐπῆγαν στὴν Κρήτη

Τρά τε νά μπούμε ς μέρ. ς μήπως δά ἔχουν
τίν αἰθαίτησι νά τό κρατήσουν αὐτοί πού
δέν ἔχουν ἐπεῖ μέσα οὔτε μισό Σέρβο; Στίν
Καβάλλα εὐτυχῶς μπήκαμε μαζί μέ τοὺς Βουλ-
γάρους — Ἄν ἔχῃς καιρό γράψε με τί σκέπτε-
σαι ς τί βλέπεις δά ἔχεναν ὑποδείν πολλά
χάδη μά τό σύνολο τοῦ πολέμου εἶναι ὑπρατο
ς τά κατορθώματα τοῦ στρατοῦ μας δέ τόσες
λίγες μέρες ἔκταντα. Κρῖμα πού ἔχει
αὐτό τό χάδος στή Μπάνιστα ς πού σκοτώθη-
καν τόσοι ἀδίκως!

Πέμπτη 8/21. Δέν μπόρεσα νά τελειώσω χθές.
Σήμερα τό ἐπίσημο τηλεγράφημα πού λαμβάνει
ὁ μπαμπᾶς κάθε πρωΐ λέγει ὅτι στά Τρεβενᾶ
μπῆκε τοιρικιοί στρατός ς ἔκαμε σφαγές
ς ἐξεκρέτησε. Τί χάδος τρομερό νά ἀφήσουν
τά Τρεβενά ἀπροστάτευτα! Μποροῦσαν νά εἶχαν
ἐπεῖ ἕνα σῶμα ἀνταρτικό τοὐλάχιστον ἄν
δέν εἶχαν ἀρκετό ταμτικό στρατό. —

3/ Ἂν εἶναι ὁ Ἄνθρ μαζί σου χρίστησέ τον καθώς
καὶ τὸν Ἀλέξανδρον· σὰς σκέπτομαι ὅλην τὴν
ἡμέρα καὶ τὴ νύκτα σὰς ὀνειρεύομαι. Ὅταν τελειώσει
ὁ πόλεμος ἐλπίζω νὰ καταφέρῃ νὰ ἔλθῃ ἐδώ, ἂν εἴ-
μεθα ἀκόμη στὴν κρίσιν, γιὰ νὰ κάνουμε
ἔρατες εὐδρομές καὶ γιὰ τὰ τὰ πούμε. Μὰ ἐλπίζω
νὰ μὴν εἴμεθα γιὰ νὰ ἔχῃ γίνει ἡ Ἕνεσις. –
Τὰ Γιάννινα ἀκόμη δὲν τὰ πήραμε ἂν καὶ δὲν
εἴμαστε μακρυά. Ὁ Λαπουντζάκης πρόχωρες
μὲ πολλὴ προσοχή· εἶναι ὅμως μέρες τώρα
ποὺ δὲν ἔχουμε εἰδήσεις γιὰ τὴν Ἤπειρο. –
Πεῖ δὰ σὲ φαίνεται Φίλιππέ μου νὰ βρίσκεσαι
στὴ Μακεδονία! Λὰν ὄνειρο εἶναι. Καλὰ ποὺ
δὲν πληγώθηκες βαρυά καὶ ποὺ μπόρεσες νὰ ζα-
νάφῃ στὸ σῶμά σου· τέτοιες στιγμὲς δὲν τὴς
ζαναζῆ κανεὶς δυὸ φορές καὶ ἔτσον τυχερὸς καθὲς
καὶ μεῖς ποὺ εὐχαρίστη κάθε μέρα τὸ Θεὸ ποὺ

Χαλέπα 15 Νανουαρίου 1915.

Αγαπητέ μου Φίλιππε,

Εἶμαι πολύ εὐχαριστημένη πού βρίσκεσαι στὴν Ἤπειρο ς' ζαντάζομαι τὴ χαράσου. Εἶχα ἀρχίσει νά σί γράφω τὴν ἄλλη μέρα μά διέκοψα τό γράμμά μου ἅμα ἔμαθα πού ἔφυγες. Ἐνῶ σί γράφω ἔχω ἐδώ τί νά γίνεται ἐπεῖ; Πρωΐ βράδυ σᾶς σκέπτομαι ὅλους. Ποιός ζέρει πόσοι χάθηκαν. Σί γράφω λίγες λέξεις γιά νά σί πῶ ὅτι ὁ μπαμπᾶς σ' ἔστειλε ἐπιλεγμένος στὴ Θεσσαλονίκη 150 φραγ. γιά πρωτοχρονιάτικο δῶρο. Μόλις νά ἔστειλε ἔμαθε πού ἔχες φύγει ἐξπίζω ὅμως ὁ Ραυτεβάν νά σί νά στεῖλει. Ὁ μπαμπᾶς ἔπρε νά κρατήσῃς τίς 100 ς' τίς 50 νά τίς δώσῃς στόν Ἀλέξανδρο ἂν ἔχει ἀνάγκη, μά ὑποθέτω πού ἐπεῖνος δέν θά ἔχει τόση ἀπεντάρια. Ἂν νά λέβεις

γράψε μας δυό λέξεις για νά ξέρουμε.
Ο παπούς ο γραμματᾶς δεν τά ἔπαιρνε
γι' αὐτά - τό μόνο πού ἔκανε ἦταν ἐγγρόμφιο
ἐδῶ. Γι' αὐτό μείναμε μεταξύ μας νά
ἔχουμε δουλειά ἀρκετή γιά νά διασκεδάζουμε.
Ἐδῶ περάσαμε καλά μέ τόν κόσμο γιατί ἤμαστε
χαρούμενα γι' αὐτό πού ἤμαστε μαζί μας.
Ἡ μητέρα σου ξέρει σίγουρα γιά τά Χριστούγεννα
γι' αὐτό τό σπίτι. Ἐμεῖς ἀκόμα δέν ἀποφασίσαμε
γιά τό πότε θά γυρίσουμε ἀπ' ἐδῶ πάλι
σέ μιά ἑβδομάδα. Ἐκεῖ ἀκόμα δέν ἔχουμε νά
κάνουμε τίποτε ἀπό ἐδῶ πάνω
σέ μιά ἑβδομάδα. Ἐκεῖ θά χρειαστοῦμε ὅσα
χρήματα σου βρισκόμαστε ἐδῶ γι' αὐτό ξέρε
ὅτι δέν τά μετράμε. Σ' ὅλους ὅσα εἴμαστε
ἐδῶ πάνω ἀπ' τό καλό μου σοῦ δέν εἶμαι
ἐκεῖ φίλος, συνεργάτης, σύντροφος μου. -
Ἐδῶ ἔχει πολύ χιονόπτωση, πολύ παγωνιά
γι' αὐτό μας βόσκουμε ὅτι εἴμαστε σέ
ἀσφαλῆ μέρη. Δέν ἔχουμε ἀκόμα
ἀκούσει τά γεγονότα ἀπό τό Ἰράν.

ὅπως κι ἐσεῖς σέ ἐμᾶς μας. Αὔριο
θά γράψω γι' ἄλλα μᾶς γιά τά σχέδιά μας
γι' ἀναχώρησή μας ἀπό τό
μοναστήρι μας ἐκεῖ. Δέν ξέρω πόσο μέ
ἐκτιμᾶτε αὐτό. Ἡ φιλία μου ἀφοσίωσή
εἶναι τέλεια γι' αὐτό. Πάντα
σκέφτομαι μέ μανία γι' αὐτά πού
δέν βρίσκεσαι κοντά μου γι' αὐτό. -
Τώρα θά σᾶς ἀφήσω γιατί ἔχω
λίγες ὧρες ἀκόμα τό ἐλεύθερο πού
μοῦ ἀπόμεινε.

Καλό μου ἀγόρι σ' ἀγαπῶ σέ καρδιά
μου, γι' αὐτό γιά τήν ἀγάπη μου
τό μόνο πού ἔχω

Ἡ φίλη σου

Ζωή

Χαλέπα 30 Ἰανουαρίου 1913.

Ἀγλιθθάκιο μου,

Ἐ' εὐχαριστῶ γιά τό γραμματάκι σου ἀπό τή Φιλιθθιάδα. Τρά γε ἔλαβες ἕνα δικό μου; Δέ θυμοῦμαι ἂν σέ τ' ἔστειλε στή Θεσσαλονίκη ἢ στίν Ἤθειρο μά σ' ἔγραφα γιά κάτι χρήματα θού σ' ἔστειλε ὁ μπαμπᾶς: 150 φραγμές, 100 γιά σίτα ς' 80 γιά τόν Ἀλέξανδρο· πέτα χαρτονομίματα ἑλληνικά, ς' ἀπί τά τά ἀλλάξῃ ἐδέ μέ μρητικά ς' ἔβλιπε στά γραμματά σου θού ἔπλες πάλιμι γιλῶν, σπέρθιμε τά δί τά σπείλῃ ς' λίγες μέρες ἔπειτα μάθαμε θού ἔπλες φύγει. — Τόρα τί ἐδώ γράφεσα ἔπτε ὅτι δά σέ τά σπείλουν στή Φιλιθθιάδα, ἢ μᾶλλον στά Ἐγραμμετόν ὅπου ς' τά βρίσκεται ὥστε ἔχε τό νοῦ σου. —

Δέ φανάζεται ἀλάρι μου τό χαρά πέτα

και βάσε χάμω σου ἔλεγε ὁ δυό χαλιά. Ἤβαζε τὰ χαλιὰ αὐτὰ ἔξω στὸ χωριὸ τὸ σου ἀδέρφια, ὁ δυό αὐτὸ δίπλα ὅπου ἤτανε ἐκκλησιά!! Ποὺ ἔχει δὲν ἤτανε τὰ Γιάννια ὁ δικός μου ἐδῶ ἀριστερὰ ὁ ἐσωκλήσι ἤτανε ὁ Κρίτης ἀπαλοκόβει βρίσκει χαρακτηρίζει τὰ ὁρίζοντά του καὶ ἀνοίγει, ὁ καὶ ἀδέρφια. Ἔβαζε ἐδῶ ὅπου ἡ διάβολος ἤτανε ὅπου τὰ Μοίρα ἤτανε ἀδέρφια, ὁ ἐδῶ μοῦ ἐγὼ σοφίσεια δὲ χωρέσουν τὰ τὸ σέρνουν ἤτανε ἀγάπη. Ἐκεῖνον τὸ βάλανε ἤτανε ὅπου τὸ σπίτι ἀρχόντισσα σου, ὁ ἄλλοι κοιμόμουνα, ἀδέρφια, ὁ ἐκκλησιὰ ὁ ὁ χωριὸ μου ὁ ἐκκλησιὰ ὁ ἐδῶ ἀγάπη μου ὁ ἐδῶ ἀγάπη ὁ Κούβαρη ἐκαταλάβαν μὲ ἀγάπη τὰ τὸ σέρνουν ὁ ὁ σέρνουν ὁ ὁ σέρνουν ὁ ὁ Κόρη

ἐκεῖ ἔξω τὰ χέρια βαρβαρίζουν ὁ ὁ ἀριστερὰ ὁ ὁ σφυρὶ ὁ ὁ Τσαγγάρα ὁ ὁ καμπάνα. Δὲ ἤβρα τὰ δικά μου ἐκεῖ Χαρὰ ὁ Τσάμης ὁ τὰ χάλια ἤτανε τρομερὰ καταδικαστικὰ ἐγκληματικά! Δὲ χωρεῖ τὰ τὸ ἔξω στὸ χάλια μου αὐτὰ τὰ ἀδικήματα!! — Ἔτσι στὸ καφὲ τὰ ὀλιγωρία σου, ἔχεις μου, ποὺ βρίσκεται τὸ ἐκκλησιὰ αὐτὰ τὰ ἤτανε τὰ χαραμίσματα ὁ τὰ σφυρὶ μὲ μὰ αὐτοκρατορία δὲ ἔχει ὁ ὁ αὐτὸ σιτάρι ὁ ἔξω ἄλλοι δὲ βρίσκεται αὐτὰ ἤτανε δίπλα τὰ δίνει τὰ δίνει τὰ ἤτανε ὁ ὁ μὲ χωρεῖ. ὁρῶτα ὁρῶτα ἔξω μὲ δὲ ξέρεις τὰ ἔχουν ἔξω σου ἔκλαψαν ἐδῶ μὲ ὁ ὁ χέρια ἀκοῦν τὰ ὁρῶτα ὁρῶτα χέρια τὰ ἔχουν τὰ τὰ χαρῶ, ἂν ὁ ὁμόλογα χαρὰ ὁ δόξα μου ὁ ἂν δὲ ἤτανε χαρὰ ἤτανε χωριὸ ὁ ἐγὼ αὐτὸ μου τὰ χιόνι.

Ἐκεῖ βάλανε ὅπου μπορεῖ ἐγὼ ὁ ὅταν ὁ ὁ βρίσκει

τί δὰ ἔκαμα ἂν ἤμουν ἐπεῖ ἐπάνω ς' τί
κάνω τώρα! Ἐμαρτία ἔπαι, ἀγαθιά. —
Περισσοτέρα ἡ συγία παρ' στὴν Κρήτη δὲν
πιστεύω νὰ βασιλεύει πουθετά ἀγγοῦ. Βιόσμος
δὲ ἀπόνεται στοὺς δρόμους οὔτε φαίνεται.
Τὸ πιὸ ξενταιὸ πρᾶμα ἐδὲ ἦνα ἀθάλασσα
ὀδίως ἅμα τὴν πάσει ὁ θυμός τὴ φοβοῦμαι
ἐότε! — Ὀμπαμπᾶς δὲ φεζεῖ ς' δὲ σχολίζεται
πολύ ς' συγνά. Κ' ἐξεὶ ἀλόρε μου ἀδιάκοπα
σ' ἔχω στὸ νοῦ μου ς' σ' ἐποθυμῶ. Ἂν δὲ
ἦγα δὲ δὰ ἤμουν εὐτυχισμένη. —
Δὲ σφίξω στὴν καρδά μου ἀλόρε
μου ς' δὲ φεζεῖ μέ ὅτι ἀλάθη ἔχω
γιά σέα

Ζωή

27 Νοεμβρ 1913.

173

Ψυχοπαίνο μου,

Εἶμαι τρεμμένη ἀπό τὴν χαρά μου· εἶμαι
σάν μεθυσμένη μέ τις τίμες μας· σάν
ὄνειρο μέ φαίνεται τοῦ προχεροῦμε ἔτσι
γρήγορα· ἐν τῷ κάθε μέρα περδίζουμε
ἔδαφος ἔμπιστο· ἐπιτοπίζουμε τὰ παρνό-
σκυμα. Ἐργάζομαι ὅλη μέρα· τὸ πρωΐ
μέ τοὺς πρόσφυγες τὸ ἀπόγευμα· τὸ βρα-
δυ μέ τοὺς πληγωμένους· δεῖ ἔχω οὔτε μετο-
δικό μου· μὰ μ' ἀρέσει τὰ βλέπω τοὺς
πληγωμένους μέ τοῦ παρὸ ἀθικό, τοῦ
γενηρούς· ἐν ἐπιχαρισμένους· ἐτοιμοῦ-
τα ἐξαπολουθήσουν τοὺς ἄλλα. —

Εἶναι δαιμάσιο πρᾶγμα ἡ δὲ πιστεύω
πανεία ἄλλο ἔθνος τὰ ἔχῃ τέτοιο
γαό. — Πέρασαν πολλοὶ ἀπό τὰ χέρια
μου μὰ τὸν Ἅλλο σου τὸν Τιμοῦν δὲ
τὸν εἶδα· εἶδε τὰ μὲν πλησίδιμα· τὰ
τοσομομεῖα εἶναι τόσε πολλά· ποὶ δὲν εἶναι
διατὸν τὰ βρῆς πανεία. — Εὐτυχῶς τίμα
σέλτον ἡ στὰ Βιδίνα τὰς ἐλαγρὰ πλησι-
μέτους. Εἰμέρα ἔλεε ἀπόβασις σὲν
Καβάλλα — μὰ δὰ τὸ Γέρης πρὶν ἀπό
μᾶς· ἐδὲ εἶναι ὁ Μαρμαρίτης ὁ Τσόντος
ἡ χ δὲς πέρασι ὁ Μαλαμάνης μὰ τὰ
πάμ σὲς Ἑέρρες ἡ μὲν Καβάλλα — τὸν
πρόλαβε μὰ τὸ τελευταῖο ὁ Κοντοφρέ-
νης. Ἔκαιε ὁ Μαλαμάνης μαλὸ σῶμα

εἶχε μαλὶ τὸν τὸν Ρένη ἡ τὸν Ζαῖνα
Ἐν γέλῳ ὅλο πράγματα πολὶ τὰ Γέρης
μαλλίτερα ἀπὸ μέτα. Μὰ ἄλλα
τὰ δὲν ἔχω· εἶναι βουτυλμένη
σὲν ἐργασία ἡ δὲν πάνε τίποτε
ἄλλο ὅλη μέρα ἡ ὅλη νύκτα παρὰ
τὰ γρίλιν. — Πόσε πόσε πλησίον ἡ σὲ
πανεία τοσομομεῖο ἡ μοιράζω τοῦ
μέτα ἡ παραμέλες. Ἔτος εἶδα τὸν
Τσάπαλο (τὸν γεννότο) ἡ τὸν Χρυσάλη
τὸν γυμνασιὴ βαρμὰ πλησιμέτο μὰ
μαλλίτερα ἡ εἶναι Κριμονίνη ἀνεκλιό
τὸν Κοντούλη πολὶ εἶναι μὲ τὸν ἄλλιμα
μιὸ τὸν Μαρμαντεναίνη ἡ ἔκαιε τρεῖς
ἔρες τὸν πεδαμέτο μὰ τὰ μὲν τὸν αὐτο-
τελεύσαν οἱ Βούλλαρον ὅπου ἔκαιαν
τὸν καῦμέτο τὸν Μαρμαντεναίνη. —

Ἐς σέβεσιν εὐόπτε τὰ ῥοῦχά σου καὶ
φιλόμενον. Δεῖ ἔχω ἄξια τὰ ἐ
θεῖ – Ἐς ἔχω θεμεῖνο μου
τί ὄρμμον τοῦ ἀγάνου

Ἰωά

Lábbaro 29 Ἰουνίου 1913.

Ἐξαυτοῦ μου Γέρωνε,

Χθὲς βράδυ εἴχαμε τὸν Μαρονδῶ ἐδῶ, μὲ
παρακάλεσε νὰ σὲ γράψω νὰ μάθῃς τί γίνεται
ὁ ἀδελφός σου ὁ ἀξιωματικός τοῦ πεζικοῦ ἀνη-
συχῶ πολὺ γι' αὐτὸν ἐ σὲ παρακαλεῖ νὰ φροντίσῃς.
Καὶ ὁ μπαμπᾶς ρωτᾷ ἂν μπορῇς ἀπάγε νὰ
μάθῃς τί γίνεται ὁ Γεώργιος Ἀνδρέου, τελειόφοι-
τος τῆς Ἰατρικῆς πλήρωτος τοῦ 1912 στὸ 1ον
σύνταγμα πεζικοῦ 9ο λόχος. Ὑπάρχος τοῦ
δὲν ἔλαβε γιὰ καιρὸ εἰδήσεις τοῦ ἐ εἶναι
τὸν τρεχλοὶ γιατὶ τὸ ἔχει μονάκριβο. — Ρωτᾷ
γιατὶ δὲ γράφω — μὰ ὁλημέρα ἐργάζομαι
σὰν τὸ σκυλί. — Ἐ ἔγραψα χθὲς δύο λόγια τοῦ
δὲν τὰ ἔστειλα γιατὶ δὲ τὰ σκέφτη σήμερα
ὅλα μαζύ. — Ἐτὸ σταθμὸ σὴ 2 τὴ νύκτα
χθὲς εἶδα τὸν Ζύγα ἐ τὸν Καλλιγᾶ ἐ μὲ ἔλεναν

εἰδήσεις σου. Στὸν Ἰούλα δὲ δέσουμε
τὰ πράγματά σου. Σὲ τέλος τοσκολάτες
καὶ ~~[illegible]~~ ὀλιγαβάτια καὶ τὰ ζουλά σου.
Ὁ Μαλαράκης κατέλαβε τὴν Σέρρες μὲ βρῆκε
17, τοὺς καλλίτερους στρατηγίους, διευθυντὴ
Τραπέζης Ἀναπολῆ, Τυμοστάρχη καὶ ἄλλους —
Τὰ τὴν αὐτονομία τῶν Ὁράκης ἐρχάζονται
πιὰ πολλοί. — Ἀπὸ εἶχε ὁ μπαμπᾶς μερμιοὺς
ἀπὸ ἐκεῖ σκεύτονται τὰ ἔνδοξα Τοῦρκοι καὶ
Ἕλληνες καὶ τὰ ζωνίσουν τὴν Αὐτονομία μαζί. —
Ἔτσι θὰ ἔχουν μιλάζει πλειονοψηφία!
Νὰ κάνῃ τὴν ἔνεσις τοῦ ἀντιχολερμιοῦ, —
ὑπάρχει χολέρα — πρόχθες στὸ παλιὸ τῶν
ἐν πρατῶτες μὲ χολέρα — σήμερα δὲ μὲ
μπαλιάσουν καθὼς καὶ τὴν Δήμητρα. Δὲν
ἔχω ἄλλα τὰ σὲ γράψω. — Τὰ ἔχω ἄγορα
μου μ' ὅλην μου τὴν καρδιάν. Ἐλπίζω
νὰ τὸ σπομάχι σου εἶναι καλὰ τέρα. —

3 Ἰουλίου 1913.

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Σήμερα ἔλαβα ἕνα δελτάριο τοῦ Πάντη τοῦ μὲ λέγει ὅτι εἶχες μεθυμία καὶ ἀνησύχησα ἀρκετά. Ἐλεύθω ὅτι μοῦ γράφει τὴν ἀλήθεια καὶ ὅτι δὲν εἶχες οὔτε ἔχεις κίνοτε περισσότερο. Εὐτυχῶς εἶδα καὶ τὸν Πάντα τοῦ μ' ἔδωσε παλὲς εἰδήσεις γιὰ σέα καὶ ὅτι ὅταν σὲ εἶδε χθὲς σὲ ζύρεψαν. — Ἀγάρι μου νὰ προσέχεις νὰ τρῶς καλὰ. Ζοβοῦμαι ὅτι τὸ σπομάχιστον ἀπόψε δὲν διορθώθηκε καὶ ὅτι δὲν τρῶς ἀρκετά — Πράγμα μὲ δύο λόγια νὰ μὲ πῶς πῶς εἶσαι ἂν δὲν αἰσθάνεσαι καλὰ νὰ ἔλθῃς ἐδὼ γιὰ λίγες μέρες — Σὲ γράφω βιαστικά γιατὶ ὅλη μέρα εἶμαι βιαστικὴ καὶ μόλις προφθάνω νὰ ἀναπνεύσω. Τὴν Παρασκευὴ ζεύγω μὲ ἄλλες μορφὲς γιὰ τὸ Σέρρες.

Εκείνα τα βράδια ήρχονταν ένα σ' άλλο πολλοί
σιγανοπερπατούσανε μόνοι τους στους δρόμους
κάτω από τα παράθυρα των αγαπημένων τους
και τραγουδούσανε τα πιο ωραία τραγούδια
που ξέρανε για να τους ακούσουν
και να καμαρώσουν τα κορίτσια τους.
Κι όλοι ήξεραν πολλά τραγούδια
γιατί τα μαθαίνανε από τα σχολειά
και τα λέγανε στις γιορτές και στα γλέντια
και στις δουλειές. Κι όλοι τους είχανε
μια φωνή γλυκιά σαν τα πουλιά
και τραγουδούσανε σαν τα πουλιά.
Τα κορίτσια δεν τραγουδούσανε
γιατί δεν τους άφηναν οι γονιοί τους
να βγαίνουν τα βράδια στους δρόμους
κι έτσι τραγουδούσανε μόνο στα σπίτια τους
ή στις αυλές τους ή στα παραθύρια
κρυφά από τους γονιούς τους
και τους αδελφούς τους
για να μη μαθευτεί στο χωριό
και τους κακολογήσουν.
Κι όλοι ήξεραν
πως τα κορίτσια τραγουδούσανε
μόνο για τους αγαπημένους τους
και τους άκουγαν με προσοχή
για να μάθουν τα τραγούδια τους
και να τραγουδήσουν κι αυτοί
στα κορίτσια που αγαπούσανε.
Κι έτσι τα τραγούδια πηγαινοέρχονταν
από στόμα σε στόμα
και από χωριό σε χωριό
και από γενιά σε γενιά
και μερικά απ' αυτά
ταξιδέψανε και σε ξένους τόπους
και τα τραγούδησαν και ξένοι άντρες
για τις δικές τους κοπέλες
και τα μάθανε και ξένες κοπέλες
και τα τραγούδησαν για τους δικούς τους
και τα τραγούδια πήγαν και ήρθαν
και πολλά χάθηκαν
και πολλά μείνανε
και κανείς δεν ξέρει πια
ποιος τα τραγούδησε πρώτος
και ποιος τα έπλασε
και ποιος τα μάθανε πρώτος
και

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Ἐλπίζω ὅτι εἶναι καλά καὶ ὅτι δὲν ἄρχισε πολύ ὁ σιδηρόδρομος τὰ κάνει. Νέα δὲν ἔχω τὰ δύ σου. Τὰ στεταῖτε κρέστας τὰ εὐτύραμεν καὶ προχωροῦμεν πρὸς τὴν Τζουμαγιά. — Τί χαρά — Τί μέται ἀπὸ χολέρα ἐπεῖ πάνω; Μερμοι λέν ὅτι εἶναι πολλή καὶ ἄλλοι τὸ εὐαντίον — Μὲν ἐπεί δεναι ἀδίνης καὶ χερὶς λόγο καὶ προπάντων μὲ μέτρι πιστικὸς πρέπει τὰ ἔχεις δυνάμεις ἂν δέλεις τὰ ἐρχαιθεῖς — Εὐτυχεῖ χθὲς καὶ σήμερα εἶχα πολλὴ δουλειά μὲ τοὺς πρόσχυλας τῶν Σερρῶν καὶ τῆς Νιγρίτας. Δὲν πάθεν ὅτι γεντό — Χθὲς τ' ἀπόγευμα ἦλθε Γαμπιά ὁ Τρίτος Κοινωνίας

μέ τὴν "Ἰενία" ς' κοιμάθηκε στὸ
πρεββάτι σου. σήμερα Γαλάζιος μέ
σὲ ζῆσες μέρες δὰ Γαλάζιος. — Πῆς
τὰ βρέφη τὰ πράγματα; δὰ τελειόνουν
ἄρα γε γρήγορα — Ὁ Πατᾶς μέ τὸν
Τσαμαδο πέρασαν ἀπ' ἐδῶ χθὲς γιὰ νὰ
πᾶν στὴ Νόσσα· πῆρε μαζὶ ς' ὁ Μαρου-
λῆς ὁ δημοσιογράφος ς' ἀπὸ τὸ ὀρείχει
ζεγάτη σὲ μέτα. Ἦταν ἐνθουσιασμένος. —
Τί ἄρα γε δὰ γίνῃ ἐκεῖ ς' τί παραγω-
γήσεις δὰ κάνουμε στοὺς "καϋμένους τοὺς
Βουλγάρους;" Λέ ἔρχεσ μ' ὅλην μου
τὴν ἐγάπη μαζέ μου Βίλιεσσε

Ἰενί

177

ΒΡΑΧΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΕΛΛΑΣ

10 ΛΕΓΤΑ 10

Πρὸς

τοῦ Λογίου Φίλιστου Δραγούμη

Γενικοῦ Στρατηγέου

Ἀποσφραγίζεται ἀφαιρουμένου
τοῦ διατρήτου περιθωρίου

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Εταθμός Θεσσαλονίκης 22 Ιουλίου 1913.

Φιλιστάτιο μου, εστα χιλιόν 2 ή ίσα ή περιμένουμε τό τραπο μέ 400 τραυματίες· ἔρχονται ἀδιακόπως τρεῖς ή τέ-μισαν τάξι ὅλα τά τοσοκομεῖα. Εἶχα δέκει σιόν Χαρυτάκη τοσοκομάτες ή ναζημάδια μά ὅτα ή βραχεῖες ή ἔτα χρόμμα μά ἅμα ἔρτε ἀναπευχή αὐτόσδι ἔρυγε ή τῆς σιόν Ἄδυ μέ τοῦ Βουτάου ἐπεῖ ἔμεται τά τράγματα. Γυνοῦμαι τοῦ δι σπέρδιμα τά δι σπέρτε ἄγγα μά δι ναρουκιάσδιμε παμμέ εὐκαρία. Ἔρυιζε ὅτι ἔτα παρά ή ὅτι ἔρτε ἄρκετό καλό ή δι μέτεις κοκκός. Ἔχω ζοβερή δουλειά ή δι κάθονται ὅτε γεστό. — Τῶ Τετάρτη ζέυγε τάξι μά τις Σέρρες μέ τράγματα τοῦ μᾶ ἔστειλαν ἀπό τις Ἀθήνας — δι δά μοροῦτες ἀπέ γε τά ἄρθρες τά μέ ἰδῆς ἐπεῖ; Πάω μετά ἡ Λαιομή τοῦ τραγμάτεν δι γάνεται τά ἔρτε περίζεμα ή ἀπόνονται ναρᾶνοια. — Μά δι ἔχω τά δι γράψω. Γυνοῦμαι ζοβερά μά τοῦ Κοντομίρη· ἔτα παρά ναιδί — ὅσοι σπουδάμαι! Τί γέ δά ἔβαμε γοιδίνη ἐ τόξεμος ἐ ὄχι. — Λέγεμε ἀλόρε μου ή ἀ ναρακαλεῖ τά μᾶ γράψεις δι γάμα! Ἐνιδ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ

ΠΑΣΑ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΒΡΑΧΕΙΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

ΠΑΡΕΝΘΕΣΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ Η ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΕΠΙ ΠΟΙΝΗ.

ΜΗ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

(Αἱ ἀνακαλυπτόμεναι βραχεῖαι ἐπιστολαὶ ὅτι φέρουσι παρεντεθειμένα φύλλα χάρτου ἢ ἄλλα ἀντικείμενα κατατίθενται ἐν τοῖς ἀχρήστοις).

Θεσσαλονίκη 21 Αυγ. 1913 –

178

Φιλιστάτιο μου,

Ε' εὐχαριστῶ γιά τὸ γράμμα σου τό καλό.
Μέ μιά εὐκαιρία σ' ἔστειλα τό
σταυρό του Ἐξάρχου τῆς Jambière
κ' κἄνε χαρειά νοῦ ἔχερε κἄνονας
σταυρούς γιά ὅτα – δεν ξέρω τί
εἶναι – Τοῦ Τιμίου δεν τοῦ εἶδα οὔτε
ἔμαθα τί ἔνοτε γι' αὐτόν – τῆς ἡμέρα
δυγαδή νοῦ ἔχειλε ὁ Ἀλέξανδρος γιά τῆς
θρέμα τοῦ ἔτυχα στό σταθμό κ' σ' ἔτα
ἀμάξε ἦταν μερμοί σταυρῶτες κ'

μέ φάνηκε νοί εἶδα τό φίλό σου
μά νομίζω νοί ἔκανα λάθος γιατί
φανιάζομαι νοί ἂν πταν ἐδώ δά μέ
εἰδοποιοῦσε τά ναύ τά τοί δεῖ ἢ δά ἤρ-
χοντα ἐπεῖτος. — Μέ ἄλλη εὐκαιρία δά
σί στείλω τά ἄλλα λόγορα του Γιωάνη
τό σάκκο μέ τοῖς βουλλάρικοις χάρτες
κιλω. — Τά φιλάζω προσεκτικά ἔστε
μιν ἀνησυχῆς. — Ὅσο πταν ἐδώ ὁ
Ἀλέξανδρος περάσαμε λαμπρά — πταν
λεπρός κί μᾶς λευτάνειξε ὅλους — βλαί-
ναμε λιγάκι τό βραδύ μαζύ κί ὅταν
ἐπιστρέφαμε μιλούσαμε κί τρεύγαμε
ἔτι βρίσκαμε στά ντολάπια τῆς

τραπεζαρίας — μιά νύχτα μείναμε ἕως
τις 2 τό πρωΐ. Δυστυχῶς ἔφυγε πολύ
γρήγορα κί δεν ξέρω πότε πάλι δά μᾶς
ἔλθῃ — ἡ δουλειά νοί τοί ἀνέθεσαν εἶται
δύσκολη κί κοπιαστική κί λιγάκι
ἐπικίνδυνη γιατί οἱ κομιτατζῆδες δέ
λείπουν ποτέ! Προσπαθῶ τά μή σκέπτουμαι
τό χειρότερο κί βιάζομαι τά περάσῃ ὁ
καιρός γιά τά μᾶς ξανάλθῃ τό πάλλη
κάρι μας — Χαίρομαι τρομερά
καλέ μου Θέλιππε νοί ξανάρχισες τά λευ-
γραφίζῃς κί εὔχομαι τά μιν τ' ἀφήσῃς
πιά ποτέ — εἶται φτειασμένος γιά λευ-
γράφος κί ἔχω τιν πεποίθησι νοί μπορεῖς
τά κάνῃς ὕρατα πράγματα ἂν βαλθῇς.

Τοὺ Ἥνα τὰ ἐγλύσῃ ἀπὸ μέρος μου
τοὺ ἐπεθύμησα πολύ - ὅπου μακεδόνα
συναντίσω γιά κεῖνον μὲ μιλεῖ - μὲ
γαίνεται ὅμως τέρα πού ἂν βάλω
κάλπη κ' ἐγὼ μπορῶ νὰ τοὺ ῥίξω
κάτω! ς' ἂς προσέχῃ. — Διάβασα
πού πρόκειται νὰ ἐπιτεθῇ σὲ ἐπιλογές-
εται ἀλήθεια; Τὸ ἐπιθυμῶ πολύ γιατί
εἶναι βεβαία πού θὰ κάνῃ μεγάλα
πράγματα κ' πού γρήγορα θὰ σχηματίσῃ
κόμμα δικό του - εἶναι λαοσούρ-
της πρώτης δυνάμεως χερὶς νὰ
εἶναι τσαρλατάνος σὰν κάποιοι ἄλλο.
Πιστὶ φίνιοι ἄδεια κ' γιατὶ ἔφυγε

2/ ἀπὸ τὴν Πόλη; Εἶδα μιὰ μέρα τὸν
Μητροπολίτη Τραπεζοῦντος κοὶ μὲ μίλησε
μὲ τὸν ἴδιον — αἴρω δὲ τὸν ἔχουμε στὸ
πρόγευμα μὲ τοὺς ἁγίους Θεσσαλονίκης
καὶ Κορυτσᾶς. Δεῖ ἴχω ἀντίρρηση στοὺς
ταπάδες ἐξ ὅσον δὲν ἱδρόνουν τὰ χέρια
τους ἐξωτερικῶς καὶ σὲ τὰ σκουντοῦν
στὸ στόμα τὰ τὰ ζεζῷ. — Τὴν ἔπαθα
μὲ τὸν Μητροπολίτη Δράμας καὶ παρ'
ὀλίγον τὰ πάθω χαλέρα ἀπὸ αὐθία!
Κάτε ὁ Θεὸς παμμὰ ζωρὰ ἀνάποδα
τὰ πράγματα — δὲ δὲ πείρασε τόσο
ἂν οἱ παπάδες ἱδρόναν ~~[illegible]~~ σὺς

ταλαίπερ τοῦ χεριοῦ! Ἡ ἔρα ἔπαι 10½
τὸ βράδυ ἐς σὸ γεντονικὸ κινηματογράφο
ἐξακολουθεῖ τὰ ταίζει ἡ ἔρα ἐπείτη μου-
σικὴ τοῦ γνωρίζεις ἐς τοῦ κάμαμε ἕνα
βράδυ ν' ἀκούσουμε ἐς ἀπὸ κοντά – δὲν
ἔκανε προόδους οὔτε ἄλλαζε προγράμ-
ματος – αὐτὴ τὴ σκηνὴ κάτι τοῦ
δραματικὸ παριστάνεται γιατὶ ταίζουν
μὲ πάθος ἐς μελιάρικα — ἔπαι
ζεστὴ μεγάλη – ἐδὼ τοῦ κάθομαι ἱδρόνω
σαὶ μητροπολίτης ἐς ἡ ἐμπιστοῦς μου
δακούσεται ἀπὸ τὰ κοινούνια τοῦ
αὐξάνουν σαὶ τοὺς πρόσφυγες. – Μπῆκε
ἐς μιὰ τεράστια ἀπρόδα ἐς πιδοῦσε

σαὶ τρεχγὴ μετὰ σκὴν κάμαρα – τὴ
μισοσκότεσε ὁ μπαμπᾶς μ' ἕνα χάλκινο
δίσκο τοῦ βρῆκε μπροστά του. – Ἔχω
τοῦ ἐργασία κάθε μέρα ἐς ἂν ἐς μὲ
κοιράζει χρόνο ἔπαι εὐχαριστημένη
τοῦ κάτι κάτι ἐς περιῷ ἡ ὥρα μου –
Σήμερα σὸ Ἴσλα-Χανέ, ἐπεὶ τοῦ ἔχουμε
τοὺς Τούρκους γαντρέθηκε ἕνα κρούσμα
χολέρας ἐς δὲν γέρυ αὔριο τοῦ δὲ κάνουμε
μὲ γιὰ τὰ μοιράσουμε ἐλυμί – τοὺς
Χριστιανοὺς τοὺς χερίσαμε ἐς τοὺς ἔχουμε
σὸ Βουλλαρικὸ Τιμναῖο, σὸ βουλλ
Παρθεναγωγεῖο ἐς σὶ ἄλλα διάφορα σύτια.
Ἡ ἐργασία γίνεται τακτικὰ ἐς καλά-

Ἴσως φάει μέτιν Ἑρμιόνα ἡ τοῦ ἄνθρα-
πος τοῦ Δράμα ἡ τοῦ Καβάλλα, τοῦ
Κιλκίς ἡ τοῦ πτημάτους τοῦ Μοναχτιάρ.
Ἀνόμη ὅμως δεῦ τὸ ἀποφασίσαμε
ἐπεξεῖ γιατὶ ἄχω τὴ ἐξύπολλε ἐργασία
ἡ δὲ δέλω τὰ τὴν ἀρήσω τοῦ μέσου —
ἄξιον οἱ κυρίες τῶν Θεσσαλονίκης δὲν
ἐπιστοῦν τὰ ἐργασθοῦν φαρεκάλεσα ἡ μέ-
δεσαν ψαιδιὰ τοῦ Τυμνασίου ποῦ μὲ
βοηθοῦν φερίσμα — κάτω ὅτι
μπορεῖ μαι δεῦ ἔχω ἂν δὲ δὰ
μπορεῖτα τὰ κάτω ἡ φερισσότερα —
εἶται ἀνάγκη ἀπὸ χέρια! — Δὲ
εἶχε Φίλιππε μου εἰλικὸν ἡ ὅλος
τοῦ ἄλλος γιὰ μέτα Ζεύ

25 Αὐγάστου 1913 —

Φίλτατέ μου,

Σήμερα δι' στέλνω τὸν βουλγάρικο σάκκο τοῦ Τυπώτη καθὼς καὶ αὐτὸ τὸ γράμμα. — Ἔκαια ὅτι μπόρεσα γιὰ νὰ βρῶ τὸ φίλο σου καὶ χθὲς ὅταν ἔλαβα τὸ γραμματάκι σου — μὲ τὴ διεύθυνσί σου ἀμέσως ἔστειλα τὸ γράμμα ἐπειδὴ δὲν μπόρεσα νὰ πάω μόνη μου ἐπείνη τὴ συγμή, μὰ εἶχε φύλη μιὰ γιὰ τὰ Ἀθήνας. Τέρα θὰ τὸν εἶδες. — Πολὺ γοποῖμαι πὸν δὲ μὲ εἰδοποίησε ὅτι πῆαν ἐδὼ — πὲς τοῦ ὅτι ἐπεῖτος ἔχασε — θὰ τὸν ἔφερνα ἔφαιες τσοκολάτες, γλυκὰ καὶ βιβλία γιὰ τὰ περιᾷ τὸ ἔφα τοῦ — μὰ τί ἐλὼ ἔχασα γιατί θὰ ἔβλεπα ἔταν ἀνδραγαθήσαντα! Λὰ τὸν συγχαρῇ ἐκ

μέρος μου κ' τά τοί υἱοῦ κ' εἰς ἀνέστρα
Τέρα νοῦ χάθηκαν τόσοι ἀξιωματικοί
δά εἶται χρησιμέτατος στοί στρατό κ'
νρέθει τά μείνη — Ἐδύ εἴμεθα ὅλοι καλά
Ἡ ἐρχασία ἐξακολουθεῖ μέ κάθως λιγώτερη γιατί
τοῦ Τούρκους τοῦς μυαρμάρουμε — καλό
ταξεῖδι! Παρασιμόνου τί μύτη τοῦ θάλι!
Ἂν δῆ τό Μανόλη Τριανταφυλλίδη ρέτιμό
τον ἂν ἔλαβε τό γράμμά μου — φοβοῦμαι
ἐπειδή δ' μ' ἀνίνυμα μύθος χάθηκε κ' δέ
δέλυ τά φανεῖ ἀδιάφορη στό δάνατο τῆς ἄδελ
φῆς τον νοῦ ἀλαθοῖσα νολύ — Λέ ναρακαλεῖ
νολύ τά μάθῃ γιατί τοῦ δά τοῦ ζαναγράψῃ.
Λέ εἶλεν Κιλιννάκο μου — πίνταξε νά
δασκεδάλῃ λιγάκι τέρα — ἄρκετα δούλεψε —
Δεύ μυνροῦσι τά νάρῃς ἄδεια τά κάνῃ
ἔτα ταξεῖδι; Φίλια ὅλους γιατρίτα

Zeri

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
COSTA RICA

Αθήνα
13 Φεβ 1915

Αγαπητέ μου Γιώργο, την περασμένη Δευτέρα έλαβα το γαμψό σ' μαζί σου γράμμα για σου με γέρνα χαρά. Τι μαζί σου είναι τα' με γράφεις ούτε λίγο — σύν γενικά τα γράμματα είναι ό σου μεγάλη ευχαρίστηση, μα γράμματα και τα δικά σου άξιζουν ένα βασίλειο σ' ολόχαρτο, ολόχαρτο, ολόχαρτο χέρια χαρά. Έλαβα τα "Παναθήναια" αυτή τη βδομάδα σ' το μεγάλωσα από την αρχή έως το τέλος χωρίς να άφησω ούτε γραμμή αδιάβαστη — μα έχω χάρες, όλο μαζί βρίσκουμαι σε μεταβατική περίοδο σ' δε χάραζαν άκομη καθαρά το δρόμο που θα πάρουν. Πιο πολλά άρθρα είναι δύσκολο να γραφούν, σου ανάμεσα σ' ανοιχτά σ' αλληλογραφημένα χρονογραφήματα δεν μπορούν τα' νόμιζουν, μα' όλους μ' αν έρχεται από έναν χρόνο δε μ' άρεσε σα' αυτό το Περιοδικό. Εγγράφουμαι σε άλλο. Ο Βλάχος μ' έγραψε τα' με εξαρτούσε που εγγράφεται στα "Παναθήναια" σ' τα με παρακαλεί σ' τον άλλον χρονογράφο της Κόστα Ρίκας, που θα' ναι κάτω πάνω καλοσύνη σ' άρεσε για την Ελλάδα, για σου δε σπάνιο τα' σχολιάσουν λίγοι ούτε πολλά ενδιαφέρον στη σελίδα μας. Και όμως θα' το πάω, σ' έχω γράψει σ' πολλά δύο χρονογραφήματα για το χρόνο αυτό μπαρούδο σου από αρχές μέχρι τέλος είναι σ' ευαίσθητο για ενδρέτα, για άνδρεία μέχρι τον Offenbach!! Δε' με γράφεις τα' εννοούσες σου για τα' λέει σου με' έκοψε το Τσιάδο. Μίλησε δε' ό άρεσε; μίλησε τα' βρεις χρόνο, η άλλο, σ' δε δέχεσαι τα' με' το γράψει μα' τα' μη με σεφάζεις; Παρατήρησε τώρα τα μεταφράσει ένα βιβλίο του γιόβαν Andreief σου μ' είπαν κάποιοι εννέα "Ιούδας ο Σαμαρείτης". Είναι άσχημα σ' άγρια γραμμένο σ' είχα βιβλία σου δε' ό άρεσε. Δεν παρακάμω τα' το μεταφράσει άνθρωπος δε' ό' το άρεσε σ' άν το βρεις άξιο εννέα κοπιάσω σα "Παναθήναια" χωρίς τα' σου το πούνε ποιος. Έχω σκοπό άμεσα έχω δρόμο σ' μα' τα' μη μπω άφοβα δεκαεπτά σ' η μεταφράσει αυτή το χρόνο σου

τὸ μέσον εἶναι ἕνα μεγάλο χαρτὶ ἀπὸ-ἐξωτερικὸ ἢ ἄλλο-ἐξωτερικὸ κ' δὲ ἤξερα ποῦ νὰ γυρίσω ἀν μποροῦσα νὰ μὲ ἔστελνε τὸ ἄλλο-ἐξωτερικὸ μέσον τοῦ Πάνταρ Βὲ δὲ τὸ σήμερον ἔκανε ἴσως δὲν ἤξερα "Παραδείσια" ἔβγαζα σφάλματα γραμμένα σὰν ἀηδονάκι, ἴσως ἔχετε τὰ μνημόσυνά μου – μὰ δὲ μποροῦσα νὰ μπαγαίνω ὅλα τὰ χάλια ἄφρονα – εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ φυλάγω. Κ' ἔτσι μὲ φάνηκε σκληρὸ ὁ Μπονφάτης Βαγκνὲρ νὰ ἔχῃ δημοσιεύσεις .... ἔτσα χέδοι ἀνάβασμα ἄρα τὸ διάβασα στὸ χάρτι σου. Ἔτσα σου κ' ἂν ἦταν χαλιαρὸ δὲ εἶναι σου χρυσὸ κρασὶ, χαλιαρὸ χλιαρὸ. κ' εἰς μέσην ὁδόν! Χουσδίσσα τοῦ σχάρτο μὰ τὸ ἀδοκιμάσῃ δὲν εἶναι ἴσως – δὲν εἶδα ἄλλην χαλιαρὴ κοινό! Κορίτσα, ἂν δὲ ἔκανε τὰ μνημόσυνά μου τόσο νὰ βάλῃ νὰ μπαγαίνω ὅσα ὄμορφα σφάλματα ἀπὸ τὰ ἐδαφικά μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Julio. Ἂν τὸ ἄνθρωπο σχάρτο κ' χαρτὶ μαζὶ μὲ τὰ χάρτες ἔχεθρα κ' ἔξωτερικὸ, κ' μένα σου εἶναι ἀδιάφορο νὰ μένα. – Εἶναι δυὸ ἐχαριστήσεις ποὺ μ' ἔχαρες τὰ τῆς Ἠσίρου· ἔτσα γίνε τὴν ἀναπαράστασή της ἀπὸ τὰ συγγράμματα μὰ ἐνδιαφέρον σου ὁ Βενίζος δὲ τὰ ἔκανε μέσα τὰ σφάλματα ἔσωρα ἀπὸ τὸ χάρτι σου διάβασα συγγράμματα σὰν "Ἀγαπίδα" ποὺ κ' Χοβίσιον δίνατε τὰ μαγαζιὰ τὸ Λαμπρόπαυρο κ' ἡ Κορυδὰ κ' χάρτια· ἀλ ἐφτέρως ποὺ ἐνῶ τὴ φορὰ δὲ δὲ τὰ ἔνδουμε φάε ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη ἀλ χάρτι ὁ Βενίζος δὲ τὰ τὰ μαγαζιὰ βάνουμε ὁρισμένως – δὲ ἦταν χάρτο κ' ἔχω χρεῖ νὰ τὰ ξαναφαρμόσουμε τὴν Ἀβάνα, μὰ τὰ μᾶς τὰ ὅλους, ἀχάρτα ἀλλὰ, ἡ Χάρτ ἢ ὁ Λοβρομένι. – Ἐκεῖ τὰ ἐχρειάζα συγγράμματα βέβαια ποὺ ὁ Χάρτ δὲ τὰ συμφώνουν ἀλλὰ τόσο μαζὶ κ' ἄλλα χαρτὶ ποὺ τὸ Βελιγράδι ἦταν ἀλλὰ μέρη τοῦ Λοβρομένι – δὲ χάρτ μ' ἔβγ τὶ θὰ ὀρθογραφοῦσε κ' τὶ μὰ μᾶς ἦταν καλύτερο, μ' ἔμαθα ἄλλες ποὺ ἄκρα καλύτερο δὲ ἦταν τὰ ἔχουμε χωρὶς τὸν μεγάλο Χάρτ ἀλλὰ τὰ μεγάλος κ' ἄλλα τοῦ Λοβρομένι. Ἐκεῖνο ποὺ εἶναι δυσκολία ἦταν ἡ Χάρτ, μ' ὅμως τὴν ἀναβάλλω ποὺ τοὺς ἔχω δὲ μπορῶ ἀκόμα νὰ δυσκολεύω τὸν χάρτο ποὺ ὀμορφιὰ, τὴν ἔκτασή του ὀμορφάνω κ' τὴν ἀκρίβειά του. Ἂν ὀρθόχω τὰ ἄλλα πράγματα μὰ τοὺ μεγαλεῖο κ' τοὺ ἱστορικὸ "ποὺ δὲ τοὺς ἔχω", μ' αὐτὸν ὅμως μποροῦσαν μερικὰ σφάλματα, μποροῦσαν νὰ ὀρθοῦν ἀλλὰ ἐφτέρως κ' τὰ μένα εἶναι. Ἐλπίζω ὅτι τὸ χάρτο δὲ τὸ σπουδάζω, μὰ ἡ ἄλλη ἔκτασή δὲ

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
COSTA RICA

2/ δά ήταν μεγάλο σφάλμα, δ' δά ήταν δρίαμβος. Οι Σπαρτιάτοι δα 'πιάναν σε ζύγι μαζί μα δαν μπόρεσε η Ήβλλα σε χρό' συμαίνε ποτέ έχει ξαναζήσομε τη νίκη — άλλο πολεμικά η 'λλοι. Έχ αιδόξο μα μα ανδρική χαρά δαν βρεν τους μεγάλους τα Σπαρτιάτ- γονα η τα πάνω βαρβάρικες δαν παιχνιδάν τόσο σαν βαρβαρικό σφαίρο. Ο δάσκαλος δε ήτανε μιαρός, όπως σρέπει τα ήταν χτιαρός η σπαρτιάτης, ο δάσκαλος ήταν μα 'τα παιδιά, τα αγαπούσε, τα 'ξοδεύσε τη δύναμη του έχρου — η' ο παιδιά σρέπει τα παίν' ό,τι μπορεί μαζί τα αυ- τό. Δε ήτανε, μ' όλο του τα χαρείο αυτός ο δάσκαλος δε μ' έμοιαζε τίποτε σαν Τούρκοι, Έβραιοι, Ήβλλοι, Δάσκαλοι χρής ιδανικά τόσο, χρής ιδανικά. Μόνο ο Δάσκαλος ήτανε διαφορετικός η μπορεί τα αδιαφόρει μόνο μα τους Έβραιους — οι Ήβλλοι όμως Δάσκαλο μπόνα μα χάρη του δασκάλου η του σοφιστικού μα' τα σοφιστικά μπορεί τα δίδάξει σαν Έβραιος, σαν έχρος, τι μας μόρφωσε εμάς; Θα μπορούσαμε, δηλαδή η ως μαζί! Εδώ μέσα δε μα κουρτα παραδειγματίσε, — διαβάζομε η γράφομε δυο μέρες η' τη' άλλα αλλάζει ένα τη 2 η 3 το σρυζ. Μ' τον Julio μας δε δαρούμαστε δέκα μπούμε, δέκα σβουρούμε η' κάθε μέρα απα- λούσε μαστόρες αρετές σε άρεσε μου. Σε δάσκαλο, δεν μ' άρεσε το 'ένα, η μ' έβγαζε δοκ τα παίν' πάνε μαζί μέρα. Τράβε μέρα πάνε άρδρα δυσκολά δαν δ' άρεσε αν τα δίβαζες η δεν μ' άρεσε πάνε καθ' βράδυ. Ήταν ίχνος τη Δάσκαλου μαζί από τον άρεσε τη μαζί η Δάσκαλος ήταν σε μένα τη ένα πάνε η άλλο τα πιο μεγάλα η δουλεύαμε σε ένα μαζί. Το άρδρα του Julio αυτός τα μάθαινε σε μένα τη μαθητή η τους αδύνατους η' τους αδύνατους δε δ' έβαν μαζί αυτά τα πιο σύνθετα μου αλλά δεν δίνα ίντονε τα μαζί τους. Τη ίδια δ' αλλάζαμε τόπο δ' γράφομε, έχει ένα σουπιά αμέσως μεγάλο μέρα η' αυτό τα μάθει δά μ' άρεσε τα δ' είχα εδώ μονά μου η' τα 'κουβεντιάζαμε. Δα μέρα τα'

γνώριμος καλλίτερα τὸν Julio καὶ τὰ τὸν ἀγαθοῦσις γιὰ τὸν ἑαυτό τον καὶ ὅλη μόνο γιατί εἶναι ἄντρας μου. — Ἡ τὴν ἀγὸ εὐχαριστημένος θοῦ τὸν ῥώτησις γιὰ τὴν ἰσθανικὴ γεγραφία καὶ μὲ εἶδε τὰ σὲ συμβουλεύσω τὰ Καλάσης θρῶτα καμμιὰ ἱστορία τῆς ἰσθανικῆς γραφιστικίας γιὰ τὰ μοῦς καλὰ στὸ τόμμα καὶ σὴν ἐγχὴ τοῦ ἰσθανικοῦ γαοῦ· ἢ καλλίτερα κατὰ τὴν γνώμη τοῦ εἶναι γραμμένη ἄλλιμα ἀπὸ τὸν μεγάλο ἰσθανίζειν Fitz-Maurice Kelly, mais je dois t'avertir qu'il y a une énorme différence entre la littérature ancienne et la moderne. La première a un caractère héroïque et guerrier; elle ne sert qu'à connaître la psychologie du peuple espagnol. Je parle de la littérature du XIII siècle — El Arcipreste de Hita, Berceo, Romancero del Cid, Samuel de Carrion etc. — Plus tard, vient l'influence italienne XV siècle — et après les modernes, tous ou presque tous traduits en français anglais, allemand etc. Novella genre héroïque et chevaleresque — Alarcon — nouvelles — Larra — le Heine espagnol — Galdos, Pardo Bazan, Blasco Ibañez — le Richepin espagnol, le chanteur des gueux — Baroja, Azorin, Mesa... ¡et j'en oublie!...

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

Παρασκευή 1/14 Δεκεμβρίου 1914. –

Κύριε μου Φίλιππε, δέν μπορῶ νά σ' σᾶς τί μεγάλη χαρά μ' ἔδωσε μέ τό γράμμα σου σοῦ ἔλαβα τήν περασμένη Δευτέρα. Δέν τό πίστευα ἡ μή γά-νουμε ἀπόμη δυό τρένα ἡ ἀμάξι, ἀπόμη δυό ἀδέρφια. – Δέ τέλει-γα τόσον καιρό μαζί ἄλλα σοῦ ἔλεγε τόση δουλειά ἡ δέν ἤθελα νά σέ ἀπαλ-λύω νά μή ἀποτύχω, ἡ μαζί μέρα σοῦ νά νιά μονιά διαβάζει σά γράμματα σου σέρνει σύ μαμά ἡ δύο ἀδέρφια μας. Καί ὁ Φίλιππος σέ ἄφησε μόνο ἐνδον, ἀδύ-νατο μή τό γράμμα σου σοῦ τό μετάφραζα ἡ μή νά καλά ἄλλα σοῦ γιά μ' αὐτόν. Δέ χαιρόταν Φίλιππάκο μου, τί ἐνοχλήσεις σοῦ εἶμαι μ' αὐτόν τόν ἄνθρωπο, τί τέτοια ἴσως μου εἶναι ἡ ψυχή μου, ἡ τί τέτοια σοῦ ἀντιπροσωπεύω. Ἄλλα τά μυστικά εἴμαστε δυό ἀδέρφια μαζί, δυό ἄντρες ἡ γυναῖκα ἡ παιδιά. Μ' ἄρεσε ἡ εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος του, ἡ ἐξυπνάδα του, ἡ ψυχή του σοῦ μέ τή δίψυχη καθαρή δέν πρόσεχε, ἡ σοῦ ἔμοιαζε τό παιδί σοῦ συμβιβάζαμε σηρίζικα μέ τό ἀνδρικό του χαρακτῆρα. Ἡ ὥρα, μπορῶ νά ἀπορῶ Φίλιππάκο μου, μαζί ἀπόμη σ' ἔχω μυρουδιά τά μάτια μου τήν ὥρα σοῦ ἔχουμε ἀπό τήν Ἑλλάδα, σέ σαβανό τοῦ τρενοῦ σιδηρόδρομα Πειραιῶς, ἀπόμη ἀπτυχή σ' ἀπλά μου ἡ χωμ' σου ἡ σημειώσεις ἡ μέρα σηρίζικα ἔτσι μέ σᾶς. "Ἂν εἶδα νοτί δυσκολεύεσαι νά μέ τό γράψεις" ἀπόμη αὐθάδεια νά μέρια σου σοῦ μ' ἔδιγαν σήν ἀγαπημένα σου τήν προσοχή σου. Ἐξ ὥρα μαζί ἀπόμη τήν περδά μου ἡ δ' ὀρμίζομαι σοῦ δέν μπορῶ νά εἶμαι σέ ἐνοχλήσεις, σέ ὄχι, σέ εὐχαριστημένη. Κρίνω ὅμως δ' αὐτόν τό ἔνδυμο

μιά ἀράχνη, μιά μεγάλη λεβιά, αὐτά τσιγκάνικα, μιά ἀράχνη γερή, μιά γουρούνα σημαντική, ἕνα ὄβερ κ' ἕνα λαντσερό ποὺ τὸ φάει ἡ ἀνάγκη. Λιβάνησα ποὺ εἶχαν ἄλλο γι' αὐτὸν ἔσως κ' ἐκεῖνος εἶναι ἄξιος μιά μύνα. Θέλω ν' πράξω εἶναι τόσο τίμια μεγάλη ἀγάπη μου τὴ μοῦ σου, ἀπὸ ἡ ἀναφύγη μ' αὐτόν. Κι ἔγραψαι Κυριάκο μου νὰ αἰσθάνεσαι μιά μέρα τὸ λάθος αὐτὸ ποὺ μεγάλωσε ἡ ἀγάπη μου ἡ ἀπὸ γερή ἡ ποὺ ξεκίνησε τὸν ἄνδρα. — Ἐκεῖ τὸ γράμμα σου βρέθηκε ποὺ ἔγραψαι σήμερα μιά ἑπτὰ τὸν ἀπόγευμα ποὺ μᾶς τὸ φάγεται ἡ μιά τὴν ἐργασία σου πάντα ἐκεῖ. Μιά ἄσσος μέ, μιά ποὺ ἄρχισες μιά δουλειά, ἔστω ἡ πράξη μιά ἀπόδοση μαζί τὰ μὲν ἐμποδίσεις ἀπὸ τὰ μὲν ἀρέσεις σὲ μένα. Ἔβγαζε ἡ δουλειά ποὺ διάλεξες ἔχει ἀρκετὸ σεβασμό, ὑπόσχεσαι μεγάλους ἡ εἶναι βιβλία σου τὸ μυαλό σου, ἡ φαντασία ἡ ἡ καρδιά σου δὲ σοφέρουν μιζέρια σχέσεις σὲν ἀφίδα. Τώρα, σὲν ἀρχὴ αἰσθάνεσαι μικρὴ ἡ ντροπαλὴ ἀπέναντι σὲ ἄνδρες τὸν ἄντρων, μιά σεξὶ σου ἔχει ἀλλὰ μάτια στερά, ἀλλὰ δυνατὸς σοφέρει σὲ Μπαρσελόνα ἡ εἶδα μύριος ἡ δεσποτικὸς σὲν σεβασμό σου, δόξα μοῦρες τὰ πᾶμε μιά τὸ Ἐξωτερικό, δόξα στράβα τὰ διαφημίσεις, δοξάζει τὰ σαμπανίες. Ἐγὼ μιλᾶμε σκοίδωσα τὸ μυαλό σου, μαζί μου ἔγινε ἡ σὲ μεγάλη σου καρδιά ἡ μ' αὐτὸ σκέφτομαι τὰ ἀντιμετώπισε τὶ μοῦ ἔδωσε ὁ ἄφροντος ἔκανα σήμερα, χωρὶς δυσκολία ἡ χάδια, χωρὶς ἀπόδοση ἡ ἀμεριμνησία, σκέφτομαι τὰ τὶ μεγάλες μαζί. τὰ ἀφεντιὰ μαζί μου ἡ τὰ τὶ πιὸ πολύτιμο. — Βιβλία μιά τὶ ἔπεσε ποὺ εὐχάριστο τὰ ἔχουν σχέδιο, τὸ ταξίδεψε, τὰ μάτια πόρνες ἡ ἀνδρόγυνο, τὰ μπράτσα μέ, τὰ ἀμέριμνος ὅλο σου τὸ ἄτομο σὲν σκέψη, τὸ ποὺ ἔχεις σπάσμα σὸν ἀνθρώπινο αὐτὸ πόρνο, τὰ δημιουργοῦσε ἔσως μέ ἕναν πόρνο δικό σου — μιά τὸν πόρνο αὐτὸ τὸν δικό σου τὸν δημιουργεῖ ἡ ἔνα, τὸν δημιουργεῖ φέτος ἐδάνεισε τὰ δεῖτε. — Καὶ ὁ Julio σὰν τ' ἔβεσα δὲν εἶναι ἐπιεικὴς μιά ναύαρχος τὸν Κράτους, ἔσοδα ποιές σημειώσεις μαζί ἡ μὲ ἔβγαλε τὸν παιχνιδιού του — ἕνα ἐπιεικὴς μιά ἄλλος ἀνθρώπου μιά ἄλλα ἐδάνεια — μιά ἡ αὐτὸ εἶναι στενὸς ἡ ἀναφαίνεται δεμένος σὸ μαγεῖο. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

Ἡ τουρκόγυφτο τὴν τάχη χάρη στὸν ἔρωτά μας τοὺ Τούρκους τοὺ τοὺς Ἕλληνες, νὰ μὴν μιλοῦμε νὰ μαγειρεύουμε, τὸ ἕνα τὸ ἔπιανε πάντα γουστάρει πάντα ἔτοιμο μὰ τὴν πάλη. Ἔμα ἄμα ἔπιανε ἕνα ἔνας ἔπιανε γραμματικὸ τοὺ δὲν ἔχει σειὰ μετάφρασα μονιὰ νὰ τὸ μαγειρέψει τοὺ νὰ τὸ διαβάσουν ἔπειτα, τὸ ἐβλαχόρωσο τοὺ Πρόβιτον ἔπιανε ἐπίσης ἐμπόριο τοὺ ἐπολιτικο! Ἐνὸ ἔχω φοβερὴ δουλειὰ μπρο-στά σου νὰ πάνω τοὺ μὴν ἀπελπίσουμε ὅσο βρίσκομαι σὲ δουλειὰ, θάνε σὰ σοῦ νὰ πάνω τοὺ μὴν ἀπελπίσουμε ὅσο βρίσκομαι σὲ δουλειὰ, θάνε τὴ δόξα σου μὰ τὴ φωτιὰ!!! — Εὐχαριστῶ μὰ τὴ φροντίδα σου μὰ τὴ φωτιὰ τοὺ Βε-σούβιου μεγάλο. παιδὶ τοὺ μὰ τὸ θερμόμετρο σοὺ σ' ἔχω γιὰ "παναθήναια" δὲ-καὶ ἔχουν σειὰ βάλει με σὲ "βάσανα" τῆς ἐφημερίδας σοὺ ἕνα τὸ μαγάζι. — Ἡ "ἐπιστράτευση" δὲ μὲ φοβερίζει. Τὸ δηλιὸ τοὺ δήμου τὸ ἔβαλα, δὲν χρω-στᾶω πιὰ πιὰ ἀν ἀρέσει τὸ πιὸ χρώματα π' ἀν θέλουν σειὰ τὴ σουβρέ-μου τὸ 1914. Σὲ σαράντα τὰ μεγάλα. Τὸ ἄρθρο τοὺ δεκαπέντε μ' ἔχει σοβὰ τοὺ τὸ ἔβγα ἔσπερο μὲ τὴ γραβάτα δίπλα τοὺ σκοτάδι σοὺ μεταφέρει τὴ σύγχρονη — πόρτα τὴν δικαιο-σύνη. Ἐνόψει σοὺ ἀδυνάτισαν τὸ ἀλήτικα μαὶ ἄλλοτε ἡ γραφή δὲ ἦτανε διαφορά τοὺ μοῦ-χρεὶς αὐτίου. — Ὅταν διάβασε ἔμπιστες βρίσκομαι λαμπὶ ἐβάλαμε τιμέτι μὲ τὴν ὀφι-κιάλι τὴν Κυβέρνηση, τὴν αὐστηρὰ μεθοδεία τοὺ Βενιζέλου, τοὺ ἀδιόρθωτο βαρβαρισμό του, τὴν ἔξυπνα καρδιὰ τοὺ τὴν νοστιμιὰ του στοὺς ἐχθρούς σὰν νὰ εἴμαστε μέσα τὸ κιμπούρι! Μὲ φάνηκε ἀδιάφορο τὸ σχέδιο ἀπαλλαγῆς ἀπειλοῦσε τὴν Ἑλλάδα θράκης τοὺ Μικρασίας μὲ τοὺς Τούρκους σοὺ ἔβγαν δημοκρατικὰ τοὺ μ' ὅλη τους τὴν ὀργὴ ἀφοῦ τὴ Μακεδονία. Πρὶν ἀφ' ἕνα εἶναι κρίμα στὸ Θεό νὰ ξεμαγειρέψουν τὴν Ἑλλάδα τὴ Μικρασία τοὺ τὴ θράκη. Γιατί ἀπὸ ἀπαλλαγῆς ὀρθοδοξία τοὺ ἀπειλοῦν δὲν ἀκοῦτε τὴ Κυβέρνηση τὴν ἀνάδοση ἔχει τὴν ὀρθοδοξία τοὺ τὴν ἐξασφά-λιση τὴν ἐλευθερία εἶναι; Καὶ μετὰ ἂν δὲν σκάνε τὰ Τούρκια δὲν ἐπιχειρούσα-με τὸ ὄφειλο, τίμα σοὺ εἴμαστε σὲ ἀνατολὴ ἀπὸ τοὺς Τούρκους; Τί μέτρο ἀρά γε δὲ σοὺ ἔχουμε τὴν Εὐρωπαϊκὴ ἀπαιτοῦμε. Ἀλλὰ ἔτσι ἕνα ἐπρόκειτο σοὺ ἔβγε ἕνα τὰ Γερμανία μόνη τὴ βούλεα τὴν Ἑλλάδα τοὺ τὴν Βουλγαρία. Τί μέτρο αὐτὰς ὁ Κάϊζερ νὰ φανταστοῦμε σοὺ δὲ βου-λιάζουμε τὴ Γερμανία — σοὺ εἶναι σύμμαχο τὴν Κυβερνία τοὺ σοὺ δὲ συμφέρει-σουμε μὲ τοὺς Κομμουνιστὲς τοὺς χειρότερους ἐχθρούς μας! Ἡ Εὐρωπαϊκὴ σύμφερο

δέ μ' ἔμεινε ἡ ὀρεξι' ἀφ' τὴν καταστροφὴ τῆς Γερμανίας ἡ τῆς Αὐστρίας μ' τόσε μέσον δ' δά ἦτανε ὁ χαρτὶς πιὸ πολὺ μεγάλος, ἡ σὲ σᾶρό μά χαρ. Δὲν ξέρω ν' ἐξῆ τί τ' ἐσυμβαίνει; Δὲ ἔχομε χρῆσιν δὰ ἀνοίγωμε ἔναγο· τὰ 'δῶ σοῦ δὰ ναταξέρουν τὰ ἐφαφτοῦν ἐλαμπτὴς ἡ τὰ μεγαλύνουν ἐπὶ ἀμὴ δέ δὰ ναταξέρουμε τὰ τὸ φάρουμε ὅλε τὸ μοναστῆρι! Ἐσυνηθῶ σοῦ σιὰ Ἥλιο συμαίνουν μαζὶ τὰ σράμματα ἡ σοῦ ἔβαψε ὁ Καρδᾶς τὸ χρώμα του μὰ τὴν ναταγίδα τῆς Ἐβρώπας. Δὰ μᾶς ἔχῃ σουν ὅμε σὶ μεγάλοι τὰ μὴν ἐπιστέψουμε;; Καὶ ἂν ἡ βορινὴ Ἥλιος μείνῃ τώρα δυνὶ μας ἐν τὸν κόσμο ἡ γερὴ ἡ ἡ δόξα δὰ σέβουν φάῃ σὲ ἐμᾶς σὲ τὸν Βενιζέλον — δὰ ναταξέρῃ τὸ τὴν σάρῃ ὅμι αὐτὸ μὰ τ' ἀόμιον δὲν ξιμπορεῖτσε ἔχασε μ' τὸ ὑφερνικό μίτσημα. — Δὲν ἔχῃ καιρὸ Ἥλιος μου, γράψε μου τί γίνεται ἐκεῖ κάτω ἡ τί σχέσεις μπορούμε τὰ ἔχωμε ἀφ τὸν ἐρντοβαΐκι σόγερο. Ἐκεῖ τὰ τηγράφηματα σοῦ ἔβγαιναν ἐκεῖ δ' ἐμάνναν οἱ γράικοι σχαρὸ τὰ μάνουν εἴδουε μερικὲς μάχες χερὲς ἀσουγέφματα· σὰν γοβερνίκοι σρόγερου, ἡ σὰν ἄλλαγα. Ὁ Γάλλος εἶναι ἴσως σὶ μιὸς σοῦ δὰ σοχεμίσουν μ' ἐνδοναλγὸ μὲ τὸν Ἐνδιάνον, μαὶ Γερμανὶ μ' σοῦ ἐνδοναλγὸ σρόγερου. Δὲν ξέρω σὲν μᾶν μαὶ σοχερόν. Ἔβγε χρὶ ὁ Julio καὶ σνοὰ ἦν σόγερο ἀμὸ ἦτανε ὁ σόγερο τὴν Ἐβλάδ μαὶ τὰ Βουλγάρια ἡ Ἔβγιπτς ἐπίφυγαν τὸ σόγερο ἀπὸ μὲ μέρα σὲν ἄλλη, σρογράφιβαν, μίλιπταν σὰν γεσάρια ἡ νίκιβαν. Ἐδῶ ζάνναν τὰ τὰ μάτσαν ὅ ἕνα ζαῦρο μπέρο, ἡ σὲν ἀρχὴν ἡ δὰ γρεύουν ὁ σόγερο στὸ Λιέγε. Δυὸ τηγράφηματα ἐδῶ τὰ Ἀθήνα ἔλεγαν σὲν ὁ σιρατὸς μας δὲν ἔπαιρε σρόβερο τὰ ζανάβαμε σόγερο, μὰ δὲν τὸ σκοτώνουν. Μπρόσθεμε μάννα ἀπὸ σόγερικό τίτημα, γράψε μου. Δὲ ζανάξερα τί ἔπαιρα τὰ ἔρθουνα μαζὶ σὴν ζαπονέζα ἡ τὰ μὴν ζέρει ἀκόμα τί γίνεται σὴν ταγρίδα του. — Δοκίμασε ἡ ξέρεις σοῦ δ' δὰ μένουμε σὲ μὰ Γερμανὶ σιράβερο ἀπὸ ἕνα χρόνο ἡ ἀπὸ τώρα πέσουμε μὲ ἀνυσμονιὰ τὴν ἐδυβοχεί μου σὴν Ἐλλάδα. Πρὸ τὸ φαρόν ναταξίουμε τὰ γράψ' ἔμμινα σοῦ Julio, ἡ ἐπειδὴ δὲ δὰ μὲν δέσουν ἡ μὲ δημοσιεύσῃ μαζὶ δὲν μεταχειρίζουμαι μαγικὰ γράμματα μὴν πῆτε μάννα μανόνα. Τ' ὄνομό σοῦ ἔπαιρε τὰ δὲ δέσῃς μαζὶ τὰ ἔμμινα, τώρα τὸ ναταμβαίνω σιρεδότερο σαρὰ σοῦ. Τοὐναντίον τὰ 'τσεμὰ ἔπαιρα κιλιμέτρατα ἡ ἐνωρὶς δὲ δὲ βολιφτούμαι σὲ τὰ δέλαβε ἡ τὰ γράψ

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

3/ Δάνη την εφαία χρόνια είτα του ή σε ήφεα χρόνια μαί τόβρε χρόμεο μας είταν άβροδομμένο, κάθε χάμμα έχει τινάχτα του ή θρησκεία και ενδεικά ή χριστιανοσύνη. Είχαν εύκολη διαφύγει από χέρι μαί κανόχρια χρόνια ή σου χαρίζει ένα μαί κανόχρια αμμοχόστα στην θρόνα ή σχεδόν ξεχασμένη. Δεν μπόρεσε σε ή Μαρία να δραπετεύσει από εκεί μαζί με τη χρόνια του σκοτάδι από τόσο σε έχει κάνει ομοιότητα με το δικό μας. Δε χαμε ένα μπαμπά, μανούλα, αδερφία ή φιλικά μαχαίρια. Το Τορέδο δε δ' ανθρώπων — Δεν το πίστεψα μ' έχεις διάβει να' το χαϊδεύω όπως ή ο κύριος του θεοσπασμένου σου δε ήθελε να' τις έχει άλλα χαρούμενα σα μάτια σου. — Άμα σήμα στο Τορέδο, έχασα κάτι εδικά σου ήταν δε ο δεύτερο αν ή δεν έχει μπόρεσε άμμα — μα' δε ιδέα τι' αλλά δικά ένα — μετ' το δεν ξέρω μαί περίφημα μα' σε μου αν δ' άρχα. — Ο Julio δεν το βρήκε καλό — μα' σου μοιάζω μα' τα μάθει ένα κείνου τι άλλα χρόνια είδαν σου χαρεί ή χρόνια — χρυσάφια αμάθματα, φυσικά, άγριοι ή άλλα, — αυτό είναι τα θρόνια μας ελευθερίας χρόνια ή δικά μας είταν τόσο αμύρφωτα σου έχεις σε ιδέα δεν τα παρόξερουμε. —

Κυριακή 3/16 Αύγ. Δεν προφάσα τα γράψω χθες δια πάρα τα δ' σε. Χθες σου δε δα βαρεθείς τα' δάκρυα τη χαρά αυτή του μπάρου σου σε έδειχνε. — Είναι μέρες μέρες τέρα σου περ' ένα έχουν τα μας, ιδέα από το Πορτο-Λιμόν μα' τα μας φτάσει αν φτάσει τα δάκρυα τέρα άμεσα σαν έχουν τα μας καταβάσω σχεδόν. Είναι αδύνατος ή η σειρά του μαγείρα του Δυτόβρη. Ο αδερφός του τέρα έχει άδ' εδώ μα' τα μάθει το σχεδιασμό ή αυτός αλλάξαμε δρόμο τη δικό μας ιδέα ή τον είναι δύσκολο τα τ' αφήσει. — Το έχω δει αχού η σειρά του μαγείρα τον Δυτόβρη μαζεύει τα δάκρυα τους. Είναι σχεδόν δυνατός άνθρωπος ή χαίρεται μέρα πόνημα. Ήταν τη Μακεδονία

μέ τό τέμα του Δημέστυχα κ' του Πέρη Ἄρρα. Δέ φαντάζεσαι τί γίνεται ἅμα ἔρχεται ἔτας Ἔξουν ἐδώ. Ὁ Julio ἀρχίζει τό "τί μου γίνεσαι" τούς παίζει τόν Ἐθνικό Ὕμνο στό πιάνο κ' αὐτοί ἐνθουσιάζονται κ' τόν μεζοῦν ἔξουν μά τόσο γρήγορα πού δεν καταλαμβαίνει τίποτε. — Πῶς θά ἤθελα νά ἤρχουσον ἐδώ γιά μάμπωσι ἑβδομάδες. Θά σ' ἄρεζε ἡ ζώνη κ' θά μάναμε μαζί ὑπαῖες ἐνδρομές μαβάλλα στά περίχωρα. Ἔχουμε ἐξαίσιο καιρό ἂν κ' εἶται ἡ ἐποχή τῆς βροχῆς μά γιά χάρη μας ὁ Θεός ἄλλαξε δρομολόγιο!! Ἴσως γυρίσουμε μαβάλλα κ' μέ τό σιδηρόδρομο (ὅπου ὑπάρχει γραμμή) ὅλη τή δημοκρατία. Ὁ Julio θά τό μάτη γιά δουλειά ἡ ἐξῶ θά τόν ἀπολυθήσω γιά γλέντι. Ἂν ὁ καιρός δεν εἶται πάρα πολύ βροχερός ἴσως μάνουμε τό ταξιδάκι αὐτό τόν ἐρχόμενο μῆνα. Καί τώρα σί φιλῶ μαζί μου Ἔξουν, κ' σ' ἀγαπῶ

Ἰωή

Για ένα ρούχο

Consulado de España
en
S. José de Costa Rica

Όταν σύρα στο Τορίδο αισθάνουμα ένα μεγάλο
εσωτερικό πρόσωπο, μα' αγωνία που δεν μπορούσα
ν' απολύσω μου τις παρηγοριές συμβουλές σου. Έβρεσα
σύνε στις ιστορικές παραδόσεις του τόπου, μα εί
ένα τόσο ιδιαίτερο, τόσο αντίχρονο, που έχό με τ' άλ-
έθνικά μου γούστα, τη φαντασία μ' η λατρεία μα
όλα αυτά στο έθνος μου δεν μπορούσα να ξεχάσω. Και μα σάβαλα σου
μα' ήτα τη εβδομάδα το Τορίδο έχει πάει σερσότερο βαρά μα έναν
ιδιαίτερο. μα' ήτα τη εβδομάδα μονά' στις παρηγοριές εμορφιά της μαγ-
γάνες αυτής φύσης, έχει το Τορίδο μια ιδιαίτερη γοητεία, μια χάρη που μόνο
η έθνικη γούστα μπορεί να' τη αισθανθή. Το Τορίδο είναι το μέρος που θά-
χεις μα' τα' ζήσης, μα' ν' απολύσης τον εαυτό σου, μα' τα' βλέπης ή τα' ακούς
ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, η μεγάλη αυτή μορφή που με τη έθνικη του
έμορφιά, μ' τα' έργα του βαθιάνει ύφος ή δόξα, μυαθικεύει στον πα-
ρηγοριό κόσμο. Και η βαθμία του αυτή η γοητεία ιδιαιτερότητα τα' ανάμορφη
σερσότερο από 300 χρόνια σύρα, ή τα' έργα του τα' αγαπημένα μ' τη
έθνικη αγάπη της περιόδους μέσον πάντα τα η ζωή δεν τη σβήνει
μέρα που τα' ζήσει το έθνικο του μυαθό. — Ο Θεοτοκόπουλος έβαφε τα'
έργα του τη γνώμη του δόξης μου, ή η γνώμη του η έθνικη αυτή μ'
ενδιαφέρει ή μ' έκανε τα' αισθανθώ τη δύναμη της χαράς του, η έκανε
η αισθανθή στο έθνικο αλλόκοτο ένα σεβαστό ρεύμα. Δεν ή έβγαζε
κάτι από τη Κρήτη, δεν ή έκανε τα' μπαίνης όρκο στη μέση ή έβαζε
στη δουλειά, ή κάθε του σκηνή, ή κάθε του χρώμα, τη το' χρώμα της χαράς
του ή έθνικη του καρδιά, η καρδιά αυτή η άντρεια αδούλωτη ή ανδρο-
γυνία, η καρδιά της καταγής του, η μόνη αρετή μ' αυτή που μπόρεσε
ή ελάβει ο άνθρωπος, η καρδιά της φαντασίας της χαράς του. Ο Θεοτοκόπουλος
έβγαζε κάτι από τη Κρήτη, έβγαζε τα' μέσα χρόνια του μακρυά από τον
τόπο του, σύρε όπου έβλεπε κάτι τόνους τόπους που χάρη, μα όπου
μπόρεσε πάντα τη γνώμη του, μπόρεσε τα' δώσει του αισθανθή, τη συ-
χνές της δύσεις του. Και διαλογίστηκε έναν μέρος δίπλα του τόπο τη χρόνο σου

αδελφούλα μαζί του μόνοι κι έμαναν κι μένανε. Και ένας τόσο
χωριό άρχισε ο άνδρας μετά χωρίς κι δυό μέρες κι η γυναίκα πέ-
θανε αξαφνα χωρίς να αποδάνουνε κι να βρέξουν. Ο Θεοκόσμος μόνε ένα μαύρο
βρήκε από τη βροχή, μα του έφυγε η γίδα του δεν μπορούσε να φτιάξη έτρα
μες στο δικό του καμπρινό μέσα, μόνε στην τσαντα έβαλε ο νους κι η έγνοια
αρχίσανε να μέρα μες στην αδελφή του. Και έμεν στο λοξό, τη μαγεία
αυτή δόμα που δεν τους άλλαξε τρόπο ένας μόνο, γιατί άμα την αρχί-
γραψε για σοβάμα, θα φτιάξη αδελφό κι δυό μικρά μέρα, μοναχά την επόμενη
μη την μικρά. Και έτσι ετούτη δόμα η δόμα μες στη μέση σπίτια, σπίτια κι σταύ-
ρα κι έμεν χρόνια σπίτι, χτισμένα όλα σε σχήμα τσάρκα κι μικρότερη τσαντα
κι έτσι μόνε σπίτι, μόνε μέρα του χωριού ήτανε κι έμεν μόνο
ο Θεοκόσμος, το σπίτι του, μοναχό στο τόμα· στην άρχη την αδελφα τα
χρόνια τα παιδούλια ερχόντουν τσαντόσπιτα κι δυμάρια κι έτσι η έτσι
αρμονική, έμμενη, έμμενησαν. Εδώ αδελφή κι χωρίς μέρα στη
η αδελφή του Έμμενα, εδώ βρήκε ο γαμπρός την κόρη του μέρα
μα βρήκε την άμμενη αδελφή για αδελφή του κι έμεν χρόνια χωρίς,
μα μέρα κι μέσα του τα έμεν έμμενα του χωριού μέρα έτσι χωρίς.
Έτσι την έμμενη της μέρα με την τσαντα έμμενη, την σπίτι μέρα
την τσαντα έμμενε, με μένει του συμμένουν σπιτόσπιτο στο σπίτι του
αρχίσει. Και έμεν μέρα κι χωρίς κι έμεν την μέρα μόνε χρόνο, μόνε
χρόνια σπίτι του άλλη μέρα έτσι. Τον μέρα χρόνο, αλλόχρονο
τον μέρα αδελφά κι μόνο σπίτι έτσι αλλόχρονο. Τον μέρα χρόνο, αλλόχρονο
τον μέρα αδελφά κι μόνο σπίτι, μέρα έμεν έτσι μέσα του χωρίσει
να παρόν δε το παράδοξο από στην μέρα του έτσι διαφορετική μέρα
κι αδελφή αρχίσει. Τη διαφορά αυτή, εγώ που δεν έτσι περίεργο μόνε
χωρίς την μέρα, μα που έμεν την τσα έμμενη μέρα, που γράφω με
το τσα έμμενα, την τσα αδελφή, την τσα αρχίσει του χρόνου,
χρόνια από 300 χρόνια, από καιρούς την παράδοξη μέρα του μέρα
μα, περίεργα, κι γάμος χωρίς η έμμενα την αρχίσει του, η χρόνια
της χαρακτήρ του, η χωρισμός αυτός την έμμενη του στο μαθήμα

2/ μέ δυμίζει μιά βυζαντινή ἐμόνα· τό καθένα εἶναι μιά ἀριοζραφία ἀξίου
νού ἔχει τήν ἔκφραση ἀνθρώπου νού ἔζησε, νού δοκίμασε τίς νικρίες τῆς
κοσμικῆς ζωῆς κ' νού νικημένος κ' κουρασμένος παραδόθηκε σέ μιά μεταγγοζία
μυστική. — Αἰσθάνθηκα ὅζα αὐτά δυνατά κ' κατάλαβα ἄζζη μιά φορά
πόσο δυνατή εἶναι ἡ ψυχή κ' ἡ φυλή, κ' πόσο ὅταν βρῆ τρόπο ἐκφράσεως
κ' διέξοδο, νῆς αὐτή κάντα ὑπερισχύει. — Ὁ Θεοτοκόπουλος εἶχε ἑλληνική
ψυχή κ' τίς μετάλλισε στά ἔργα του κ' ἐξώ ἡ ἑλληνίδα νού 500 χρόνια
ὕστερα μπῆκα στό σπίτι του, κάθισα στήν καρέκλα του, εἶδα ἀπό τό
παράθυρο τοῦ ἐργαστηρίου του τήν ἴδια φύση νού ἔβλεπε αὐτός — τή
φύση αὐτή νού τόν δύμιζε τόσο τήν πατρίδα του κ' νού συντηροῦσε τήν ἑλληνι-
κή του αἰσθητική — ἐξώ, αἰσθάνθηκα πιό ἑλληνίδα ἀκόμη κ' πιό ὑπε-
ρήφανη νού μιά ψυχή ἑλληνική δημιούργησε τόσες ἄλλες μόνο μέ τή δύναμη
τῆς δικῆς του νού ἦταν τόσο ζένη, τόσο διαφορετική ἀπό ὅλες ὅσες

εἶχε τὸ θερινάζον τοῦ.

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

29 Μαρτίου
10 Απριλίου

1915.

Αγαπητέ μου Φίλιππε,

Δὲ χαταβρέβαι σοῦτα χαρά μέ δίνουν ἀπὸ τὰ γράμματά σου τ' ὁποῖα διάβαζα μοῦ μὲ γάμνει σόλε σόλε. Ἐπὶν ἔρχεται ὁ ταχυδρόμος τὰ ἔλπιζα ὅλα νὰ ἔνι ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν ἀγαπῶ, ἀπὸ παίδια σου ἀγαπᾶν τ' ὁποῦ δὲ σ' ἀγαποῦν. Ὅταν ἀπομένει ἕνα γραμματόσημο ἕξτρα μοῦ ἔνι σάν νὰ ἀνάσαινε ἀέρα ἕξτρα μοῦ, σάν νὰ μέ δίνουν ἕνα χρυσὸ ἕξτρα! Ὅλοι τ' ὁ χρόνος μου ἔνι ἕνα ἀδιάκοπα ἀπασχολημένος μὲ ὅλα σκοπεύουν τὴν ἐξάδα τ' ἔχω χρόνια ἐπιτηδεύσει φροντίσει γιατὶ δέν ἔχω καμμιὰ καμμιὰ τί σκοπεύει τ' γιατὶ ἐὼ σοῦ νὰ τὸ μάθω φτηνὸν μπῆς. Διὰ ἕνα ἔχω ἕνα βίβλιο σοῦ ἀπόμεινε δὲν μοῦ ἔμεινε σοῦ ἕξτρα χρό τ' δέν ἔχω ἀν θρέφω νὰ 'χαρῶ γι' αὐτὸ μ' νὰ χτυπῶ. Δέν σὸ γράμμα σου σοῦ ἔνι ἀδύνατο νὰ ἀναπαυθοῦμε σὲ μιὰ γάρνα τῆς Τορνίας – αὐτὸ τὸ μ' ἔχω τ' τὸ ἔχω σὸν Julio – μιὰ ἄρνα δὲ τὴν παιχνίδουν σοῦ δὲ τὴν παιχνίδουν οἱ Μέξικο, ἄρνα δὲ τὴν ὀνειροφαντάζουν οἱ Ρώσοι – μαῦρο χαῖδι νὰ τοὺς χάρω – ἄρνα τοὺς Ἕλληνες δέν τοὺς μένει ἄλλη οἱ Ρώσοι παιχνίδουν τὴν Πόλη τ' νὰ ἔνιαι χάλια αὐτοὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ Σουέζ. Ἐὰν ἔχουν οἱ ἐμεῖς νὰ σκέφτομε μέ τὰ συμμαχικά στρατεύματα σου δὲ παιχνίδουν τὴν Πόλη ἕνα μικρὸ ἀριθμὸ στρατοῦ, τ' 10 χιλιάδες ἄλογα· τοὺς ἄλλα δὲ προχάβαμε ἐὼν νὰ μποῦμε στὴν Μικρὰ Ἀσία ἀφοῦ ἀπὸ τοὺς Ρώσους μὰ 'νὰ σκέφτομε ἐμεῖς τοῦ ἕλληνικό στανρό τ' τὴν ἕλληνικὴ σημαία.

9 Ἰουλίου ἀ ἐμεῖς ἐδῶ.

Σχίζεται η καρδιά μου κι' τά μάτια μου βγαίνουν δάκρυα φλογισμένα όταν συλλογιέμαι σού σ' βλέπω δε μπορεσμένον στη Πόλη, σού αυτό δά μας τό μαρτύρουν, δά μας τό μαρτύρουν· κι' όλοι δά μαρίσουν καλά τά τούρκικα; Μέ σάπιε γύρω όταν τό σκέφτομαι. Τραβά με Χριστιανό μου στη γράφει ένα τά φράγματα βαρειά κι' γύρω ο Καπετάν Μιχαλιός κι' ο Βασιλείς εξουσιάζει; Σ' ένα φορτωτικό τηλεγράφημα διάβασα που έλεγε πως ο Βενιζέλος κι' ο Τσαρούχης μαζί από κοντά τον άλλο που έχει συμφωνίδε με' τη Βουλγαρία τά τίς φαραγγιές τη Σαβάλλα κι' τά Δράμα· ο Βενιζέλος τό αρνήθηκε κατηγορηματικά μά είπε που μά φαραγγιές που όντως από τό όχημο, δά έναν στρατό Βουλγάρους στα' όπλα, δά φαίνεται μά ακάλεσμα 140 χιλιάδες στρατιώτες στη Μακεδονία. Ποιό τον έβαλε τό δικαίωμα τά διπλώνει τον Ελληνικό κι' τά βγάζει με' τά χειρότερα τη έθνους μας Σταθμό; — Δηλαδή είναι που τηλεγράφημα ο Υον από τη Πετρούπολη τό Βασιλιά μέσες του που φρένα τά βγει η Σαλονίκη από τη σύνταγμα; Για μιά φορά δε είναι σύμφωνος με' τό Βενιζέλο! Δρίμα που δεν έβγαλαν τό Υον στη Πόλη, αυτή είναι η θέση του, μά' έβλεπε στη μπαλκονάτα τά βγει βουλευτής από τη Θεσσαλονίκη — ο Υον είναι αδιάφορος μέσα στη Ελλάδα κι' είναι φρουρούμενος τά' τη δουλειά. —

Χάρηκα πολύ Χριστιανό μου που σ' άρεσαν τ' επιστολάκια μου από τό Τορίνο κι' που με' ενθαρρύνεις τά γράψω· τρεμουλιάζω τό βιβλίο που γυαλίζεται κι' τρία τό απομένει σε' μαδαρό· τρία αποφάσισα τά γυαλίσω από τά Χριστούγεννα, μάθετα τόσα δεκαπέντε που είναι ακόμα ελαύνα κι' που φοβούμαι τά' παρασύρω με' μέσα εδώ τόσα εδώ τραγούδια με' χάνουν που δάκτυλα, δεν μα τη μέσα δύο μά' τη τρία εν εδώ που δά' έβρισε τά πάω μά' τά μίσω παλάμη μά' τό Σεπτέμβρη δάσκαλο. Διάβασα ακόμα Θεατρικά τραγούδια αυτές τις μέρες κι' δεν τρομερά εντυπωσιάζεται τά' τά γυαλίσω κι' τά' τό τά' στείλω — μά δεν έχω τό δάσκαλο. — Η μου μας έβγε είναι σαν τά' Ζήλια κι' μέσα φάνα ενθουσιάζει κι' βιολί· τό αγόρι του με' τη αγάπη του με' δένει πάντα μέσα στα' καλά τους κι' η ευτυχία μας, η ζωή μας, η αγάπη μας είναι τέλεια, τέλεια, τέλεια. —

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

Κυριακή 7/20 Ἰουνίου 1915. —

Ἀγαπητέ μου Βύρωνα,

Τό μακρύ κ' ἐνδιαφέρο σου γράμμα μ' εὐχαρίστησε φοβερά κ' μέ ἀνέ-
βασε πού ἀν κ' μακρυά ἔχω χαμπίτσε ἰδέα ἀμυτά ὅσοι εἶν' ὁρτσιπῶν
ἀναφουρκούρας τῶν Ἑλλάδα κ' τῶν ἰδαίτερα ἐξαρχιῶν ὁρτσιπῶν τοῦ Βενιζέλου.
Αὐτό τόν δέν ἄξιζαν ὁρτσί τά γράμματα, μακί οἱ Σύμμαχοι, ναβίς βρέσν
αὐτά τά τηλεγραφήματα — δέν ἀρχίνησαν σίν Καββάλλα — ὅντε σαραβιάβαν
τά ἔντρα, σράμμα σού μέ χαρούσι ἐξαρτεμά. Τό μόνο σού ἄξιζε, ἔναι
σού ἄρνας τ' ἀγόρι κ' σού ἀού τά ἴδια σέντα τηλεγραφήματα μανάσσ
σού ἤτα ἀξε σανσοδίαρος ὁ Δημαρχός ὁρτσιπός. Αὐτό μέ μοῦ ἀν κ' τό
σερίβνε, ἤμυνα ὅμως σού σέν Μακεδονία δά τόν κατηγήσι ὁρτσό-
τερο· τώρα σέναι σάν νά ἐμπρίσουμε ἄμε τίν σαραχωρησί ὁρτσιπῶν τοῦ
Βενιζέλου, σάν νά ἀνοίξουμε ἀμπαρτεμά τίν Καββάλλα κ' τά μοσά μέρη
σού σουρούν ὁ Βενιζέλος σούς Βουλγάρους. Ἴσως τώρα, ἄμα γαλήσι σά
σράμματα, ν' ἀγάπη ἰδέα κ' ν' ἀλλοιώσι ἄλλο σράμμα κ' τά σάρ-
μανίτσο ἀξε σροβατοσυρό — μά, νί τά λέμε — δέν ἤμυν σεσιδιάβαν
ἴντε σίν ἰκανότητά του, ὅντε σίν σαρακινέρο του, κ' μέ σέπε σαν-
νός ἔκαν ἐπίσκεψι σού ἤρθε ἀξε αὐτός σανσοδίαρος νά δοκιμάσ
τίν Ἑλλάδα κ' νά τίν κατασκέψι. Συνοψίσαι τόν Βενιζέλο σού λ' ἐφεδ
ἀξε μόρφωσι ἀί μοῦ βρίσκ δυσκολίες κ' σού τούς δ' ἀναμαντί νά διαφύσ νί βουλ

ή τά δοξαστικά μέ τήν κοινή μορφή ή τόν ἀπλοῦστερο χαρακτῆρα τῶν ἐπιγραφῶν.
Στά ἐπιγράμματα ἔχει ἀπό ὁ Ἴων ἐδέησε αὐτή ἔκφραση, μά τόν μεγάλο ὅμως
δέν εἶδα τίποτε. Ἐξήτησε μ' αὐτός τά ἐδέησε μαζί εἶναι ἀπαράλλακτος αὐτή
Κουμή. Στίς Νέες Ἡμέρες σοῦ ἔγραψα σήμερα εἶδα σοῦ ὁ Θεμιστοκλῆς σήμε αὐτή
ἀθανασία ή φορτίνα τοῦ ἀνεξάρτητου νοσηλείου, μέσα σοῦ εἶναι μικρο-
γαλικοί, μά σέν τό μέρε ἐκεῖ ἀφοῦ εἴμερε σοῦ ἔχαν μά ἀρχή τόν
μεγάλα. Δέ μ' ἀρέσκει αὐτός ὁ τρόπος σοῦ σχολιάζουσι μερικοί, ὅσοι ξέρα-
δή μέρον τά σόδια τοῦ Σκυλίου ὅλο βλέπουν σοῦ ή κοινή μέρη βαρύ-
νρό τό μέρος του. Συχαμερά ζωύφια, μεγάλο κομμάτι! — Εἶχαν αὐτού-
μου να μάθω τί δά μέν μέρα ή σέν δά μάθω τό σχολικό μας μέ μέρα.
Ὅταν βρεῖς καιρό μπαίνε μέ φάε. Τό μάθημά σου ἦταν μαθητό ή μᾶς εἶδε με-
με χοβερά. Τό μετέβασα στοῦ Julio σου τό δανέζικα μά τή δαίμονά του ή
μά σου πέρνο τρόπο σοῦ ἐνδέκες τήν καλάβαλα μαζί. Ἐδῶ βρισκόμεθα
ἐδῶ μέρα σέ ἐμπάδες συζητήσεις μέ τούς διάφορους σροφέτους, ή ὁ Julio μ' ἔχει
σοῦ μέρε σάε σάε τήν ἀμάθεια ὀρθά κορτά· ὅσον μείνον σέ μακόμορφα
μά τό σοφικό αὐτοῦτο ή τά μάτια μορφολογία, χωρίς τά βρίσκουν αὐάντιους.
Μέ τούς Γάλλους σου βγενόμεθα σφιχτά ἔχουμε τρομερές σχολιάδες· δέν τό μπόρεσα
σοῦ σάε μ' ἔμαθε σάε μ' ἔδωσα δέν μοίκαν τό χορό ή μᾶς σαλαμαμβά-
νουν χίμες μορές τήν ὥρα σοῦ ὅλα ἔδωσε δέν βουλιάζουν τούς ἐνημέρους δέ
δά βρῶν περιφορίαν σάε δά μάθουν μέρος στή διαδίκασία τῆς Εἰρήνης, ἔτσι
μαζί αὐτός δ' ἀναστοχάζεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ἡ χαραμπαρούκα τους
γράφει ἦταν: "Ils vous donnera après un petit cadeau"! Δέν ἔχουν
ὅμως νά φροντίσουν τό "petit", μαί βέβαια μεγάλο δέν ἔχει σκοπό νά δώσουν.
Κι' ἄμεσα σε ἀς τό χαροῦν τό δῶρό τους! Δέ μοῦμε μᾶς ἀπό δῶρα ἀ-
δῶρα σου δά μᾶς μείνουν αὐτοί. Προχθές, ὕστερα ἀπό φοβερή σχολίαση
σοῦ ἔχαμε μά τά σχολικά μέτρα σέν Ἑλλάδα, βρῆκε ὁ Γάλλος τόν
Julio μέτρο ή τοῦ ἔπεσε: "Maintenant que notre femme n'est-

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

2) pas présenté dites moi sincèrement si cela ne serait pas dans
l'intérêt de la Grèce et un honneur pour elle d'entrer dans la guerre en
faveur des Alliés." Τοι αὐτὸν ὁ Julio: "Non
pas du tout, si elle entrait l'honneur et l'avantage
serait pour vous, car vous ne pouvez nier que
l'aide de la Grèce en ce moment à la prise des Dardanelles vous
est indispensable et amènerait un résultat définitif." Ἔτσι πάντα
ὁ φαντάρος! Γιατί φράουλα ἔσπρα εἶναι τὸν ἀμπέλια πού οἱ
Ἕλληνας δὲν ἀντρέχουν τὸν ἀμπελιὰ ἀξία τῶν βουλγάρων τῆς Ἑλλάδας
καὶ ποὺ ἡ ἀμοιβὴ ποὺ δὰ τὸν ἔδεναν δὲ δὲ ἦταν τὸ ἴδιο τὸν δοσίλα. —
Δὲν ξέρω γιατὶ ἀλλὰ τὸ σῶμα αἰσθάνομαι σιὸ γραμμάτιο παρὰ συμμαχήσαμε
ἴδιος τώρα ποὺ ὁ αὐτοκράτωρ μὲ ὅλους ἀθρωπιστὰς πάνω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.
δὲν ἀρνοῦμαι ὅμως ποὺ ἂν νικήσουν τοὺς Τοῦρκοι, ἡ μεγάλη πέρσα
τὴν Εὐρώπη ὁ μόνος γιὰ μᾶς ἦταν ὁ Θεός. Ἀπὸ ἄλλου τώρα θὰ σχηγχω-
ρέσουν ἀπὸ ἔχθρούς — καὶ ὁ ἕνας μισὸς ἢ ὁ ἄλλος, ἡ Ἑλλάδα θὰ ἔλαβε δὲ μεγά-
λύτερα ἀπὸ ὅλους γιατὶ ἔχει ἐδαφικὸ δίκαιο καὶ γιατὶ χρήματα μποροῦν νὰ
μεγαλώσουν ἢ νὰ ἀραιώσουν δύο σύνορα στὴν Εὐρώπη. ἂν σταθοῦμε τὸ
ἐμπόριό μας, τὸ ναυτικό μας καὶ τὸ στρατό μας χρήματα δὲ μποροῦμε τὸν
τοὺς μεγάλους! Δὲ συμφέρει σὸν ἔχω δίκαιο;

Κι ἐπειδὴ ποὺ μοῦρα σὸν δὲ βρέθηκα στὴν Ἑλλάδα τώρα — μὰ ἡ
ἀθρωπιὰ μου αὐτὴ ἦταν πάντα ἐχθρικὴ καὶ φαρμάκια μου δὲ δὰ φρόντισε
τίποτε, μὰ πάντα χάρη μόνο ἡ σκληρότητα καὶ ἡ δίψα νὰ χάσω ὅλα μὲ τὴ
γροσιὰ μερικῶν καὶ τὰ μὴ τέρμα ἀναμαρτησία τὰ σκληρὰ ἦτα μπρὰ μὰ τὰ
ἐγκαρδιωθῶ τὰ παλάτια. — Τοὺς Ἕλληνας ποὺ εἶναι δὲ τοὺς βρῶ συχνὰ
καὶ φρόντισα τὰ τοὺς ἐγκαρδιώσω πάντα καὶ τὰ τοὺς ἀνοίξω τὰ μάτια ποὺ εἶναι
μεγάλα ἐγκληματία ἀπὸ βασιλικὸ ὄχι! Δὲ μποροῦν τὰ πατάξουν σὲς
δὲ μπόρεσε ὅσο ὅμως ἀφοῦ μποροῦσα τώρα τὰ ἤμουν τὸ Ἐμπόριο μὲ
140.000 χιλιόμετρα σὲς Μεγάλα. Δὲ δίψα τὰ σταθοῦν ποὺ εἶχε ἄλλο

ὁ Bernheim, ἡ σοῦ ἄγν σὐλέγραφε δὲν μπόρεσαν νὰ πάνουν σὲ κανένα ἀμφιβόλου σὰ ἐμᾶ, ν' βούβια μας αὐτὴ τὴ σκληρὴ φράξη Dreyfus, δὲ θὰ μᾶς σχίνα πάθουν. Ἡ περίφημη ἀθάνατή τους ἔπαν "Ἔχω δάκαν πάνε νὰ γράψ ὁ Bernheim!" Ἡ ἐμμονὴ ἐπιμένει σοῦ μείνε τὸ καράβι (μὰ ἔχα ἐπιφορτισμὸ ἀπὸ δῶ) ἔχθε τὶ ὀνείρα π' ἔχαμε ἡ τὴν Τρίτη σὸ σπίτι μας. Κοιμόντας σὸ ξενοδοχεῖο μὰ σφιγόντας ὅλη τὴν ἡμέρα τους ἐδῶ ἡ ἔχαμε μαζὶ μας ἡ ἦταν ὁ Julio τὸ δυνατώτερο· ἐπάνω ἀπ' μπορέσαμε μόνο ἐμμονικὰ ἡ μὲ χαρὰ μὲν βγάνε σοῦ τὸ αἷμα μου πάνε σφοδρὸς παθητήρα. — Ἔχαμε ἐπιχειρήσει Ἡμερολόγιο μου, ἡ πάθε μέρα σὸν σφιγὰ ἀμαυρώνεται σφιγότερο ἡ ἔχει σὸ σβαρώνεται ὁ ἕνας σοῦ ἄλλο. — Εἶναι ὁ Julio πάνα τόσο μικρὸ, τόσο παῖδι ἡ τρυφερὸ μαζί μου σὸν δὲν ἔχω ὅλη μὲν μικρὸ νὰ τσαλαβάνω μὲ ἐμμονὴ ἡ τὴν ἀγκάλη. Τέτοιο σπαθὶ εἶναι ἡ ἀγάπη, ἐνῶ μοῦ τὸν μικρύνει τὴ ζωὴ αὐτὴ μοῦ τὴν κάνουν ὅλα μέσα σὰ ἡμέρια, τὶς μόδες ἡ τὶς ἀνοβαρότητες αὐτῶν τῶν καιρῶν. Ἐφ' ὅσον ἀναπνέω ἐγὼ μὰ σφιγὰ ἡμέρα ἐμμονὴ μέρα σοῦ τὶ ἐκράτα ἡ ὅλους ἀγαπῶ, ἡ σοῦ ἐβαρύνε τὸ μέρος μου ὁ βαθὺ αἰώνιος. Ἐλαμπρὸ τὸ λαβαίνω σφιγὰ, ὁ ὅλη μέρα ἡμέρα, πάνω σκέφο ἡ βουδὲ τὸν Julio σὰ γραμμένα του ἡ σὲ ἰδέες του. Ἔχω σὸν ἔχαμε ὁ μυαλό του ἡ σοῦ ἂν αἰσθάνεται τὸ δίκαιο νὰ πάνε μέρα φράγματα σὸ βιό του, τὸ αἰσθάνεται χάρος σὸ μέρα. Καὶ ἔχαμε βεβαία σὸν δὲ λαμπρὸ ἡ σοῦ δὲ γλάσα εὐθὺ σὸν ὄχθε ἡ σὸν σὲ χρειάνα. Ἡ ἐσθομία μου μέρα ἔπαν νὰ βρεθοῦμε πάθον μαζί, ἐσὺ τὸ ἔμεις μὰ νὰ μοῦ πῆς πάθε τὸν Julio ἡ νὰ ἰδῆς ἀμέσως τὶ ἐμμονικὸ ἄνθρωπο ἔχω. — Καὶ μέρα, ὕστερα ἀπὸ τόσο σφιγόμενα ἄπνοια σὲ ἀγάπη ἀγῶν ἀγάπη δὲ σχίζω τὸ ἀμέσως μου ἡ δὲ ζεῖτον σφιγὸ σφιγό. Μὲ μὲ ἔχρᾶς ἡ μὲ σανὸς νὰ μὲ μέρα. Τὰ γράμματά σου μὲ μοῦ χαρὰ ἀπέρασαν ἡ ἔγραψα. Ὁ Julio δὲ ἔχρᾶ. Ἔχω ἔχος σὸ σπίτι ἡ ὁ ἀγάπη

Ζωὴ

CONSULADO DE ESPAÑA
EN
SAN JOSÉ DE COSTA RICA

Πέρσυσι 27 Σεπτέμβριον
9 Νοεμβρίου 1915. —

Κυρία μου Ντίνορε,

Στην "Ισπανία" διάβασα χθὲς σου δημοσίευσαν ἀπόφασι σὰ Λονδίνο κ' ἡ ἐδική σου ἀνὴ σοφὴ μ' εὐχαριστεῖται γιατὶ θὰ ἔχεις ἐκεῖ δουλειὰ ἐνδιαφέρουσα κ' θὰ μπορεῖς πιὸ πολὺ νὰ σφάρῃς κ' διαφορετικά. Ποιὰ μὲ θὰ δεῖ τὸ γράμμα μου αὐτὸ στὰ Ἀθῆναι, ἢ θὰ ἔχεις φύγει γιὰ τὸ Λονδίνο; Ἔχω τόσο καιρὸ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ σου φαίνεται ἐμποδοφορτώσεις σ' ὅλα! Τὸ δημοσιότερο ἔπιασα σοῦ δὲ διάβασα τὴν ἐδική σου διορισμοῦ σὲ διπλωματικὴ ὑπηρεσία σὰ χαιρέκακα κ' ἔτσι ἀρχίσανε μέσα ἔπιασε ἀρχίσει. Πῶς δὲν καταφέρεις νὰ φᾶμε ἐσὺ τὴ δική τῆς Πόρτας σου διορίσουνε ἄλλος ἀπόφασι; Ἡ ἐφορία ἐκεῖ θὰ ἦταν ἀπόφασι σὰ ἐνδιαφέρουσα μάλιστα τώρα ὁ ἀνὴρ σὲ φορτώσεις σιμμιὰ. Ἐλᾶ κ' ἐδῶ τὸ καλὸ καμὰ θὰ ἔπιασε, ἔστω καμμιὰ χρονιά, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἀφοῦ σὰ Λονδίνο σου ἔπιασε ἀπόφασι κ' ἐνταφιάσου σὲ τόσον ἀφοσιωμένους. Μόνο ἐφοβᾶμαι μαζὶ γράψῃς μὲ ἀν ἔπιασε ἀρχίσει γιὰ τὸ ζῆν ἀπειλὰ τὶ μπορεῖ κ' σου βολεύει. — Ἐδῶ ὅλοι πάντα ἔξυπνα μαζὶ κ' ἐνοχλημένοι, μὲ τὰ βεβαιώματα κ' τὶς διάφορες ἀφορμὲς μαζὶ ὁ βίος ἔπιασε πολὺ γιὰ ἀνεκδόταμε κ' ἐλπίδα, ὅσον ἀπελπίσει σ' ὅλα ὁ ἄνθρωπος. Ἔχουμε ἕναν μικρὸ ἐμεῖς ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον, τὰ ἴδια τοῦ φορέματα μᾶς ἔχουνε ταιριαστὰ κ' ὁ σκηνοθέτης δὲ μπορεῖ νὰ μ' ἐκεῖνο διάφορο ἀπαφορίσουν ὅμως τὸν ἐδικὸ κ' ὅμως τὸν χορὸ. Κάθε μέρα κ' ἡμέρα ἀναβάλλεται κ' ἡ ἐκδοσι σου ἡ Ἑλλάδα μοῦσε στὸ θέμα μὲ τοὺς Ἐνωμένους, γιὰ τὸ ἔπιασε τόσες φορὲς σοῦ δὲ τὸ σκεπτικὸ σὰ ἄλλους ἔπιασε ἔπιασε ἔπιασε ἔπιασε σοῦ ἡ Ἑλλάδα κ' ἐδῶ τὸ ποσόσου δὲν νὰ βεβαιωθῇ μέρα τὴ σάσι τὴν Βουλγαρία ἐκείνη φορὰ νὰ παροξυνθῇ μέρα τὰ παίρνει τὴ δική τους σειρά. Αὐτὸ τοὺς ἐνοχλεῖ μὲ, μὰ ὅλους κ' ἐλάχιστα. —

1850

Εχή δυο βρέσι σου οι Ενγλεζοι δεν φορούν σιν Κεφάλη η δεν καταφέρουν να φράσουν τα λόγια, τόσο σε συγκινούνε εκείνα, η τόσο σε βεβαία σου η Ελλάδα φρέσκα να μείνη σύδετη. Δυο φορές οι Γερμανοί σιν Ρωσία η δυο αυτοί νικούνται, τόσα μικρότερη εντιμαρία περδίζουν να χάνουν μια φορά σιν Πόρτα, η αυτό μ' ευχαρίστηση γοβερά. Δε μένουν οι Τούρκοι σιν Πόρτα μερικά χρόνια ακόμη εάν σου να καταφέρουμε μες τα τους την φάρουμε, μόνοι, χερί βοήθεια Γαλλίας, Ενγλατέρ, Ενγκρατέ η Γκρεκ μαζορατάδες σου θα να δίχνουν δικά τους. - Ο κόσμος δα τρέχουν σαν μύρμηγκα αν αθροβάζει η ο Κόσμος να μην πατά την Ελλάς, για να τους φάρουν το Γιβραλτάρ η την Πορτογαλία σου είναι σχεδόν άχρηστο φρούριο τώρα, για δεν τέσσερα, τους μαζί δεν έχει τα φαράγια της αβγαδούλια, η μαζί δε δα αρκούν ο στόλος της να φρουρούν τα αθροβάτικα η άδεια φαράγια σου έχει. Δε είναι όμως μερί μρόβα πατά την Ελλάς, η δα φαίνεται μόνε πατέρα φρουρούν η άνδρες στα Δαρδανέλλια. Η Γερμανία φρόνει σαν την Κόσμο δα μόνιμα αυτό η τους την άλλη μάνα μίνι. Μα έτσι τους έχει ο Θεός! Εχή όλες τα μέρη μα ο κόσμος για να ζούμε από την έγνοια μας αυτή η τα εδικά μας βεβαία για πάνω σου μόνοι. Τι μέρια αν δεν είσαι μες! Μ' αυτό δα καταφέρουμε τα σπείρουμε εμείς βεβαία... Ο Γιον τι μίλησε; Με αναφορικά φρένι φρένι να διαβάσω τ' αυτοσχέδια σου Εμφορδίου η τα μάτια την αύριον στη έμφορτη. Τι άμαρτία τα μην είναι όλα ο μπαμπάς όλα ο Γιον ο αυτή τη Βουλή έσου τόσα φράγματα δ' αθρασιού, η όσον αντιφρονούνται έρως ο τρόπος εμπνεμός σου τόσα χρόνια ήταν μεγαλομήνιο. Ευχή εμάς! Περμένω γράμμα σου βρίσκαμε μου μ' όλα φρέσκα νέα, ευχάριστα η ευχάριστα χρόνια. Τι κάνει ο Βενιζέλος; Είναι φρονόσιγο μαζί του μουστό του η φρονόσιγο αύριο στη καρδιά του; Τον χρειάζεται χρόνια μαζί τον άγγλο άνδριάντα η μεγάλο εμπόριο η στρατιά του δεν έχει φρένα. μ' αυτή δυνατή φρένα! Δε μέρι μαζί μου βρίσκουν η έτσι θα δε γελάσω ο τρόπος είχα τέρα είδι τα μουστά μας δέμα. Ο Γιλιο δ' έχει μ' αυτή αγάπη η έχει δ' αγάπη στη

CONSULADO DE ESPAÑA

EN

SAN JOSÉ DE COSTA RICA

Σάββατον 16/29 Ἰανουαρίου 1916.

Ἔλαβα τὸ γράμμα σου μ' ἕνα μεγάλο ζεϊρίσι γιὰ νὰ ἐξαργυρώσω ὅσα μοῦ γράφεις. Νὰ ἔρθω σοῦ λὲς καθυστερεῖς ἔτσαι σὰ βάζανε στὴ φυλακὴ μοῦ παρδιὰ ποὺ μαίνονται ἀπὸ ἀπελπισία κι' ἀπὸ στεναχώρια. Τώρα καταλαβαίνω ποὺ ἦταν φεριτζὲ ν' ἀπλώνω τόσο κι' ν' ἀνεχοτέρνομε μὰ τὴν καταλάβαμε τὴ φαγούρα, μὰ τί θέλεις, ἤτανε μακρυά, ἡ ἀδελφούλα μας κι' οἱ ἀνιψιά μου στρεβλώνεται κι' ὅσο κι' ἂν δὲν ἤθελα νὰ σοῦ τὸ γυρεύω ἐπῆρα μάτι μὲ ἔγνοια στὸ βάθος τῆς φαντασίας μου, μὲ στοιχειωμένο σου ὅλο φορτωτὸ ἡ μέρα τόσο τὸ μαγερεμένο τὸ μυαλό μου, τὸ μασοῦλι κι' τὸ ξαναμασοῦλι μὲ μόνο ἀποτέλεσμα τὴν ἀδυναμία τῆς στοχαστικῆς μου κι' ἦταν τὸν νοῦ μου. Τώρα ἄμποτε, κι' μάλιστα μετὰ τὸ γράμμα σου, ἐδῶμαι φορὰ σὲ σένα ποὺ κ' ἐρχεσαι μὲ ἀνυφοσυνιὰ κι' ἀνησυχία τὸν ἐξήγησε τὴν βαπορατσιὰ τοιχείρησις. Κι' νὰ μὲ χαίνεται ποὺ ὁ Γερμανοὶ δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ ἐπιτεθοῦν στοὺς Συμμάχους κι' ἄμποτε ἀνέβουν νὰ τοὺς ξεκαθαρίσουν ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἂν δείξουν νὰ σὰν ἐχθρικὰ σὰν ἀεροσκάφη σὰν Σερβία.-

Χθὲς τὸ βράδυ, ὦ χαρά μου, ἔβγαλα ἕνα μεγάλο κι' ὡραῖο γράμμα ἀπὸ τὸν Νόρα - δὲ χαλάσουμε τὴ χαρά μου! Ἔτσαι αὐτὸ γράφει.- Πρὶν τὸν ἀπὸ δαιμόνιο γράψω τὴν ἐφτάμισυ ἐβδομάδα μετὰ τέσσερα δὲ θὰ ἐφοβάσαι. Πολὺ μ' ἄρεσε ἡ ἰδέα του μὰ τὴν "Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση" κι' ἄρχισα ἀμέσως μὲ τὸν Julio νὰ ἐρμήνουμε μὰ νὰ στείλω στὸν Νόρα τὶς ἀντιρροπίες ποὺ ἔχει. Νὰ τὸν

εφτομέρι εβδομάδα γιά τον αγέρα δύο ή τρία φορά, (μεταφορικά
θρησκευτικά φυσικά) μού δά'γε νά παραβιάσω αὐτό διάφορες συμβουλές
που πρωτε ὁ Julio. Παραδόν δεν ήξερε τό δικό του όνειρο εκεί νά
φτιάσω μιά εφημερίδα ίσια σού δά ευδίνεται δύο φορές τό μήνα.
Ήξερε αὐτό δεν δεν έχει ποτέ βοηθειά εκατάφερνα σύ μεγάλα, δυναμικά
μυαλά, φοβούμουν ὁ ίδιος στον αγώνα που θέλει ν'αναβάθει δεν
εφοβήθηκε σύν τόσα ήξερε σού δά'ναι αρκετά δύσκολο σύν αρχή
μαζί δά μπορούσα νά'φερνα ειδήσεις μά'τά σύσια νά ίδανικα
νέες αρχές, νέες απόψεις ή σελίδες. Είναι αδύνατο σού δά εξηγήσω
μ'αὐτήν εφημερίδα τον αὐτά ή ἀν εξηγήσω δ'άξιζε σύν φροβερικά
νοημοσύνα δεν δεν τον ενδιαφέρει ή φορά. Πές τον Χάνος, μ'ένα χέρι, σού
χαρτί άλλο δά εγράφω σύν εφημερίδα τον ή μά'φερισσότερο φορά 10
χαρτιά τό χρόνο, μόνο σύν τέρα αὐτό δέ δεν μπορώ νά τον στείλω τόσα
δά'χω δέκα τρία σύν άποψη νά Αθήνας (ὁ θεός νά'βάλει τό χέρι τον)
ή ίσια δά τον δούν ένα μαζί σοσί, όλο δηλαδή μ'έσπρεπε τό σουμμί μου
σού δεν είναι ή φαραγουσιεσμένο. Έχω γράψει εδώ νά τό
χαρτόν γιά Encyclopaedia Britannica σού είναι αφαιρέσει
τά χέρια εκό άνθρώπον τής δουλειάς ή τόσο τό μαγαζέρ. Δά'ναι
τό καλύτερο δέρο σού μπορούσα νά τόν δούν ή έτσι βεβαία σύν δά
τό χρωστήσουν σοβί μά τήν Πρωτεύουσα τον Επαρχιών. Σπουδή έχω
250 δολλάρια, σού δέ τον χαίνονται δολλά μαζί εφημερίδες κάθε
μέρα είτε 5 είτε 10 είτε 20 δολλάρια ή δεν θέρεις έχω τό
μυαλάκι μου χαμένο σύν. — Αὐτές είναι οι ενοχλήσεις τής δημοσιεύσεις εδώ
ή ἀν δεν είναι φρόνιο βής σάν φρόνιο μαζί θα μπορώ μέ
σβήνουν μά μάς έχει τον ευρωπαίον δέ μάς χαίνει μαζί τό σύστημα
μαζί άμα ένα σχέδιο δεν τό φημίζουμε αμέσως δεν μπορούμε νά
τό χαρούμε. Ένα τουλάχιστον έχω εδώ μ'εμέ με'ό Julio. — Σταμάτησε
τήν παπαρδιά μου· είμαι βεβαιωμένη ή θέλω νά σταματήσω
τό γράψιμό μου αὐτό τό ταχυδρομείο. Δά'χω τον Χάνος σοβί

187

Μαδρίτη 25 Ἰουλίου / 7 Αὐγούστου 1916.–

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε.

Σέ γράφω σήμερα φοβερά γυπημένη γιατί τό ταξεῖδι μου στάς Ἀθήνας ματαιώθηκε κ' γιατί δά φύγω γιά τήν Κίνα χωρίς νά ἰδῶ κ' νά φιλήσω τήν οἰκογένεια. Ἔκλαψα πολύ πολλές μέρες κ' ὅταν ζόδεψα ὅσα δαίμονα εἶχα ἔσπυψα τό πεφάλι κ' ὑποβλήθηκα στούς νόμους τοῦ μοιραίου κ' τοῦ φοβερου αὐτοῦ πολέμου. Ἂν μέ εἶχαν πῆ στήν Κόστα Ρίκα πού δά πήγαινα στήν Εὐρώπη κ' ὄχι στήν Ἑλλάδα ἴσως νά μήν εἶχα τήν δύναμη νά τό ὑπομείνω· τώρα ὅμως χωρός στήν ἀνάγκη ματαθίνω τά δαίμονα κ' τόν πόνο. Ὁ κακόμοιρος ὁ Julio ἔκανε ὅ,τι μπόρεσε γιά νά ἐξομαλλύνει

τὶς ἀπαταράχτες δουλοφίες σου ἔνοιωσα
μεγάλο μὲς σὰν τὰ μεγάλια τῶν
βεργάδων, μαζὶ ὅταν ἐξουδετερώναμε
μιὰ δουλοφία φαρουσιάζονταν ἀμέσως
ἄλλη. Τὸ ταξίδι μου στὰς Ἀθήνας τὸ
εἶχα σχεδὸν ἕτοιμο ἀφοῦ αὐτὸν
τὴν ἑβδομάδα, εἶχα φροντίσειδεῖ μιὰ
βάρκα ἰδιωτική, ὅταν βαίνουμε τὸν
ἐθνικὸν ἀπὸ τὴ Βαρκελώνη θὰ τὸ ἰόδαμε
πιὸ σύντομο καὶ φθηνότερο καὶ
ἔνῳ στὰς 18 Δεκεμβρίου (ν. ἡ.) δὰ ἔφευγε
ἀπὸ 30 Νοεμβρίου. Δὲ μὲ ἔβλεπε δυσκολὰ
καιρὸς νὰ μείνω στὰς Ἀθήνας ὅλο μισὸ
μέρα. – Δὲν γράφω ἄλλα αὐτὰ γιατὶ ἤθελα
νὰ ᾽χῃς ἐσὺ δικαίωσαν τὸ Julio φρόνιμο
ποὺ ἔλεγε, μὲ γαμψὸ μυαλό, ὅτι ἐσὺ
δὲν θὰ μείνῃς ἀπὸ αὐτὰ μαζὶ εἶναι
φρόνιμη γέρος. ἔμεινα εὐχαριστημένος
καὶ οἱ δυὸ σου ποὺ δὲν ἰδοῦμε τόσα νὰ
μὴ ἐνδιαφέρουσα μέρη μὲς ἂν ἔβλεπα
τὸν τόπο νὰ ξαναῖδα τὴν ὀμορφιά
μὲς νὰ τοὺς ἀδρομερεῖον μὲ τὸ μεγάλο
αὐτὸ ταξίδι, δὲν ἤμουν ἐνεργὸς ἐνόρμης.
Τὸ φροῦο μας δὲν σταμάτησε ποτὲ Πορτ-
Σαΐδ καὶ δὲν μείνανε ἐκεῖ 24 ὧρες ἢ
φαρμακότερο νὰ ξεσπάσῃ νὰ σπανιδοῦμε.
Μὲ μου ἀρέσουν τὶς εὐχαριστιοῦμαι
αὐτὴ μὲ ἔβλεπε νὰ μᾶς σπανίσουν μὲ τὴ
Χαρίκλεια ἢ τὴ Μαρίκα. Ἐβρίσκω νὰ
σᾶς τὸ εὐχηθοῦν οἱ ἄλλοι ἀρρέβ. –
Δὲ φθάσαμε στὸ Πορτ-Σαΐδ νωρὶς τὸν
5 ἢ 6 Δεκεμβρίου (ν. ἡ.) ἐγὼ ἄμως δὲ
σὲ γυρεύω μὲ τὸν ἄνεμο τοῦ
φροῦου μιὰ ἢ δυὸ μέρες φρὶν φθάσουμε
ἐκεῖ δὲ σὲ ἄφησε τὴν ὥρα φροῦου τὶς
ἀγίζες μας. Φτιάσαμε μου καὶ τὰ
δυνατά σου μὲ τὰ ἔχουν· ἔγω δυὸ
φράγματα τὰ ἔσπασε ἐκεῖ ἐκεῖ μὲ ἔβγαλε παραμέρες
καὶ ἔν ἄκου μὲ τὰς Ἀθήνας. Κατάφερε
ἄκου 25 μέρες νωρὶς δὲ μπορέσῃ φτά-
σαμε αὐτὸ τὰς Ἀθήνας ἐκεῖ ἔτυχαν φουρτ-

ἀντίδωρα· αὐτός ὁ ματιραμένος πόρεμος
μᾶς βλάβει τὴν ψυχή!
Θὰ λάβης ἄρα γε αὐτό μου τὸ γράμμα;
Ἡ Μαρίνα ποτὲ δὲν ἀπάντησε σὲ δύο γράμ-
ματα ποὺ τῆς ἔγραψα κ' ἐν γένει μ' ἐγκα-
ταλείψατε ὅλοι. Μὰ γιατί παραπονοῦμαι
χωρὶς νὰ ξέρω· πιθανὸν νὰ μὲ γράψατε κ'
νὰ μὴν ἔλαβα τὰ γράμματά σας. —
Δὲ σὲ γράφω περισσότερα γιατί βιάζομαι
ἡ ἔχω πολλὰ πράματα νὰ κάνω. Σὲ
εἴκοσι μέρες θὰ φεύγουμε γιὰ τὴν
Ἄπω Ἀνατολὴ ἡ ἔχω πολλὲς προετοιμασίες —
Ἐλπίζω Βιλιππάκο μου νὰ ἐπιθοῦμε σὲ
καμμὰ 25 ταριὰ μέρες. Τί χαρά!
Σὲ σφίγγω στὴν ἀγκαλιά μου κ' σὲ
φιλῶ πολὺ πολύ. Βιλιά στὶς ἀδελφές
μου κ' στοὺς γαμπροὺς μου κ' στὰ
παιδιά. Καὶ πάλι σὲ φιλῶ κ'
ἀκτενοῖε γρήγορα

Ἀπὸ

GEORGE A. BUTZ, Manager
Cable Address:
"MANILOCO", MANILA

Codes: A B C 5th Edition
W. U. and Lieber's

MANILA HOTEL

MANILA, P. I.

Δευτέρα 3/16 Οκτωβρίου 1916.

Αγαπητέ μου Φίλιππε,

Προχθές πέταν ένας μηνας θού συναντιθήκαμε στό Πορτ-Σαΐδ, κ' ἀπό τότε ζω μέ τις ἀναμνήσεις τῆς συναντήσεως μας. Ἔτσαν σ' ἐπιχαιρέτισα κ' εἶδα τη βάρκα σου ν' ἀπομακρύνεται στό σκοτάδι ἔκλαψα πικρά, κ' ὅμως ἀφ' ὅτου σε εἶδα εἶμαι θεό ἥσυχη κ' θεό εὐχαριστημένη κ' μέ γαίνεται ὁ χωρισμός ἀπό τῆν οὐκλήνεια θεό ὑπόφερτος. Ἐ εὐγνωμονῶ χρυσέ μου ἀδερφέ θού πρόθες στό Πορτ-Σαΐδ, θού ἔκανες τόσον κόπο γιά μένα — ἂν εἴχερες θόσο μ' ὑφέρεσε ἢ ἐπίσκε ψή σου αὐτή κ' θόσο μᾶς εὐχαρίστησε κ' τοὺς δυό θά εἴσουν διπλᾶ χαρούμενος θού πρόθες. Ὁ Ἰμλίς εἶναι ἐν θουσιασμένος μαζύ σου γιά τῆν ἐξυπνάδα σου γιά τό ζωρισμένο μυαλό σου κ' γιά τῆν καλλοσύνη σου.

2/ Ἀθέσαμε ἐπί τέλους ἐδώ μετά ταξεῖδι 38 ἡμερῶν καὶ σταθμοὺς τέσσερες ἀπό τό Πορτ. Σαΐδ: Σουέζ Κολόμβο καὶ Σιγκαπούρ. Εἴδαμε πολλά ἐνδιαφέροντα καὶ παράξενα πράγματα πού μᾶς διασκέδασαν καὶ πού ἐξαμολουθοῦν νά μᾶς διασκεδάζουν καὶ νά πομίζουν τό μακρυνό αὐτό ταξεῖδι. Ἡ θάλασσα ἦταν εὐτυχῶς πολύ ἥσυχη καὶ δέν ἔθρεψα τά ψάρια, μεγάλη πρόοδος γιά μένα. Σέ ἐν ἐρυθρά θάλασσα εἴχαμε λέστη ἀνυπόφορη, λέστη μαλλιτική καὶ καυτερή πού μᾶς ἔκανε νά βράζουμε στό λουμί μας. Δέν αἰσθάνθηκα ποτέ τέτοιο πρᾶγμα, οὔτε [illegible] νά εἶναι χειρότερα! Τί νύκτα προπάστων δέν μπορούσαμε νά πάρουμε οὔτε μᾶν τίν ἀναπνοί μας καὶ γιά ὕπνο οὔτε λόγος νά γένεται! Ὅλοι οἱ ἐπιβάτες ἀνέβαιναν στί γέφυρα καὶ περίμεναν τίν αὐλή γιά νά δροσισθοῦν κομμάτι καὶ νά μπορέσουν νά κοιμηθοῦν στίς μαμπίνες. Ὅλοι μαυρίσαμε φοβερά ἀπό τίν ἀντηλιά καὶ ἀπό τό θαλασσινόν ἀέρα. Ἤμουν ἀπελπισμένη μέ τη μαυρίλα μου καὶ παρηγορήθηκα μόνον στι Κολόμβο ἔτσι βεβαιώθηκα πού μοντά στοὺς ἐνδίους θάλι ἤμουν πιό ἄσπρη!

3/

GEORGE A. BUTZ, Manager
Cable Address:
"MANHOCO", MANILA

Codes: A B C 5th Edition
W. U. and Lieber's

MANILA HOTEL

MANILA, P. I.

Θά ἤθελα νά σέ περιέγραφα ὅ,τι εἴδαμε ἕως τέρα μά οὔτε χέλια φύλλα δέ θά ἀρκοῦσαν. Περνοῦν ὅλα μπροστά μας σάν κινηματογραφικές εἰκόνες χρωματιστές ποὺ ἀλλάζουν κάθε στιγμή. Ἡ Κεῦλάνη εἶναι ὡραιοτάτη τό χῶμά της κατακόκκινο, τά δένδρα πράσινα, ἡ φύση πλουσία καὶ ἐξαιρετική! Ἡ εὐρωπαϊκή συνοικία εἶναι εὐρύχωρη καὶ καθαρή μέ μεγάλα κτίρια μέ ἡ συνοικία τῶν ἰθαγενῶν ἀκρόμπη μέ στενοὺς δρόμους καὶ μικρά ἀπάθαρτα σπίτια. Κλέπτες τύπους ὅλον τῶν εἰδῶν, ἄνδρες μέ μακρυά μαλλιά ποὺ ὅταν εἶναι ἄγκιστα δέ διαφέρουν καθόλου ἀπό τις γυναῖκες γυναῖκες μισόγυμνες μέ σπουλαρίκια στή μύτη καὶ σταυτία κρατεῖτα τά μικρά τοῦ καθάλλα στοὺς γοφοὺς εἴδαμε παπάδες βουδικοὺς μέ καταπίτρινα ῥάσα, ὡραιότερα ἀπό τά δικά μας γιατί πέρτουν σάν τις ἀρχαῖες

Ἑλληνικές χλαμίδες· κρατοῦν στά χέρια τους
ἕνα εἶδος ἀσπίδας γιά νά προφυλάγουνται ἀπό τόν
ἥλιο, ἢ ὅταν δέν τίν κρατοῦν περπατεῖ πίσω
τους ἕνας δοῦλος πού τοῦ κρατεῖ μιά μεγάλη
μίτρινη ὀμπρέλλα ἀπό πάνω ἀπό τό κεφάλι τους
ἐπισκεφθήκαμε τό βουλικό ναό καί εἴδαμε
τό θεό αὐτό τρισμέγιστο, καθισμένο, ὄρθιο
καί χλαμασμένο — τρεῖς θεοί διαφορετικοί συγκεν-
τρῶνται σ' ἕνα, σάν τή δική μας τίν Ἁγία
Τριάδα — εἴδαμε ἕνα ἅγιο δένδρο, στρωμένο στή
ῥίζα μέ πολλά καί εὐώδη λουλούδια πού τά
προσέρουν κάθε μέρα οἱ πιστοί πού μέ
φιλοῦνται πιό πιστοί ἀπό μᾶς, στή θρησκεία
τους. Τυρίσαμε ὅλη τίν πόλη μέ τικλαῶς
πού ὅπως ξέρεις τά τραβοῦν οἱ ἄνθρωποι μᾶς
πανοφαίνουνταν τόσο πού τοῦς βλέπαμε τά
τρέχουν σάν ἄλογα μέσα στή λέστη καί τίν
σκοτή πού τοῦς πλήρωσαμε ἀντί 30 λεπτά τίν
ἥλιο ὅπως μᾶς εἶπαν 4 ῥουπίες καθένα
πρᾶγμα πού οἱ ἰνδοί αὐτοί ὅλε στό ὄνειρό
τους δέν τό εἶχαν ἴδει. Στό Κολόμβο μείναμε
λίγες ὧρες, στό Λιγκαπούρ ὅμως δύο μέρες.
Ἐπιτέ πιά μπήκαμε στίν μίτρινη λίμνη

GEORGE A. BUTZ, Manager
Cable Address:
"MANHOCO", MANILA

Codes: A B C 5th Edition
W. U. and Lieber's

MANILA HOTEL

MANILA, P. I.

Η Μαρίτα πάλι είναι εντελῶς διαφορετική ἀπό τά ἄλλα μέρη πού εἴδαμε. Ὅλοι ἐδῶ ὁμιλοῦν ἰσπανικά καί μόλις τώρα ἀρχίζουν νά καταφέρουν νά ἀλλιμά. Εἶναι πρᾶτος τόπος, καταπράσινος. Τό ξενοδοχεῖο μας τέλειο καί τ' ἐστιν καθόλου δυνατή. Θ' ἀναγκασθοῦμε νά μείνουμε ἐδῶ ἕως τό Σάββατο ἢ τήν Κυριακή, ἕως τάς 22 Οκτ. (ν. ἡ) γιατί δέ φεύγει πρίν πλοῖο γιά τό Hong-Kong καί τό Shanghaï. Καθώς βλέπεις κάνουμε ταξεῖδι μέ ἐμπόδια καί μόνον ἐπαν θά φθάσουμε στό Shanghaï θά πιστεύω πού εἴμεθα ἀλύθεια ἐπεῖ. Φύγαμε ἀπό τή Βαρκελώνη στάς 7 Σεπτ. καί ὑποθέτω ἐπ θά εἴμεθα στό Σαγγάν κατά τάς 7 ἢ 8 ἢ 10 Νοεμβρίου! Δεν ξέρω πότε θά μέν γράμματα ἀπό τήν Ἑλλάδα καί ἀπό σᾶς ὅλους, οὔτε θέλω νά τό σκεπτοῦμαι! Αἰσθανόμεθα κ' οἱ δύο στήν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου καί μά τήν ἀλύθεια τό αἴσθημά μας δέν σφάλλει ἀφοῦ βρισκόμεθα στήν Ὠκεανία. Καί τώρα σ' ἀφίνω καλά μου Φίλιππε. Φιλῶ τή Μαρίνα καί ὅλα τήν οἰκογένειά τις καί τήν Χαρίκλεια μέ τή δεκή τις ἄν βρίσκεται ἀκόμη μαζί σας. Σέ σφίγγω στήν ἀγκαλιά μου καί σ' ἐλπίζω Ζωή

189

Lazzán 13/26 Φεβρουαρίου 1920.

Περιμένω μὲ ἀνυπομονησία νὰ μάθω τὰ τῶν Δίνων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Νοῦς ν' ἀπεβλήθη πάλι. Δὲν ξέρω ἐπὶ τί νὰ ἀπερωτήσω. Λέγεται ὁμιλεῖ ὁ Julio σέ ζέλω Ἰωνί

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Τὸ γράμμα σου τῆς 19ῆς Δεκεμβρίου (ν. ἡ.) πολὺ μ' εὐχαρίστησε καὶ χαίρω τρομερὰ πού σ' ἄρεσαν οἱ μάλισες καὶ πού σκοπεύεις νὰ τίς φορέσῃς. Ὅτι γιὰ τὴν τιμή τους μὴν ἀνησυχεῖς, δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀπριβὲς ἀπόδειξις ὅτι καὶ ὁ Julio κ' ἐγὼ πού δὲν εἴμεθα ἐφοπλιστὲς τίς φοροῦμε πάντα, γιὰ καθημερινὴ χρῆσι, γιὰ τὸ τέλος γιὰ ὅλα ἐπὶ τέλους· οἱ μὴ μεταξωτὲς κοστίζουν τὸ ἴδιο καὶ ἴσως νὰ μὴν εἶναι τόσο στερεὲς σὰν κι' αὐτές. Ὥστε μὴν περιμένῃς νὰ σου δώσω λογαριασμό ὅταν ἀνταμωθοῦμε γιατί ἄλλωστε ἀδελφός μου εἶσαι κ' ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ σοῦ κάνω ἕνα δῶρο. Γιὰ τὰ ὑποκάμισα πού σὶ ὑποσχέθηκα δὰ σὲ τὰ κάμω ἀργότερα μόλις παρουσιασθῇ καλὴ εὐκαιρία νὰ σὶ τὰ στείλω ἴσως μάλιστα νὰ τὰ φέρω ἐγὼ ἡ ἴδια καὶ νὰ σὶ καμαρώσω πού θὰ τὰ φορῇς. Κρατῶ τὸ σχέδιο τῆς τραχηλιᾶς

που μ' έβγαζες κι δε τά πάρω όσο θέλει. Πάρε τά γράμματα του Ίνου - γραμμένα κ' μαγικά — κ' δά' του πάω ν' αντίκρυσ' αμέσως μά τά μεγάλα κ' μικρά του είχα τάξει τού παιρνό σου είταν στη Κορσική. Ρώτησέ τον αν διάβασε ένα βιβλίο του Charles Maurras "Anthinéa" που σχολιάζει τη καρδιά της Κορσικής κ' σου δά τού άρεσε μαζί δι του δυσκολεύτηκα δι δεν χρόνια σου σχολιάζει. Αν τό θέλει του τό στείλω εγώ από εδώ μαζί δεν άργησε να τ' αγοράσει. Θα χάρω μά τα βιβλία δέ μ' άρεσαν μαζί είναι σκονισμένα κ' τό ύφος του τόσο σχολαστικό είναι σαν δεν μαγαζάρβανα τί ήθελε. Τό μεγάλο σχολείο Κορσικής είναι αυτοκίνητο χαμένο κ' μ' ενδιέφερε σαν. — Έχω δίκαιο μά θα χάσει μά την αδερφή μου τα μάθει χρόνια μά δεν μ' αδυνατίζουν. Από την 2α Μαρτίου άρχισε σκληρά μαθήματα με μια μικρή χοντρή που έχει αναμνήσεις μ' αυτή δεν μπορεί σαν μου πάρει τη μυρωδιά αυτή δουλειά. Δεν ξέρω δι αύριο ν' αγοράσω τις μεγάλες σε χάσεις κ' δε δέ είμαι σαν ευχαριστημένος δι δεν είμαι βολεμένος μά τα σώματα δεν δεν είμαι κ' μά τα μαθήματα. Έχασα σαν ένα μεγάλο χάρτο από τα Ιουλιανά κ' τό έχω έτοιμο τα δει τα σπίτια μά τα τό διαβάσει κ' τα πάρει τις αναγκαίες διορθώσεις. Μου μένουν ακόμη οι αφαιρετικές σχολιάζεις μά τα σωματα κ' οι συμπλοκές μά τους ιδιοκτήτες μά τις σχολιάζεις σαν Μαΐου κ' έχω τα τις μάθω. Είμαι βεβαία δι τό έχω αυτό δ' άρεσε μαζί είναι αχό κ' τα ίδια τη κ' η όμορφα τη σχολίων μου άρεσε μα δικά μας. Εμένα τό είδα σαχάρεσο μά δό χορεύ κ' ο βεβαίως δι μα σωματα σοβαρά κ' εσύ τα λογισχάρα αυθάνωρον τη ίδια σωματα κ' σε δόμησε μάθετα. Διορθώνω τα μεγάλα κ' άρχισα διάφορα έργα μα είναι δύσκολο εδώ σχόλα μαζί δι βρίσκει βιβλία Ιουλιανά ο Julio έχω δε χορεύει μα πω τα σχολιάζεις τη Μαΐου η τη Μαρίνα. Έχω τόσα έχασε δ' σχόλα σαν παιρνό ακόμη. Είναι ερίτιμα μαζί έχω εδώ σαν έχει εγκύκλιες κ' μ' άρεσε η δουλειά. Διαβάζω σαν μα δουλεύω σαίτα χάσιμα βιβλία. Δι ήθελα τα είχα μάτι έρχονται τα διαβάσω κ' μ' αυτό χαταδιαβάζω ένα έχω τη βιβλιοθήκη μου: Τα "Έπαινα" του "Ρολλά τη "Φύση" του Παναθαναήλου, τα δοκίμια του Ξενόπουλου κ' του Βαλαωρίτου κ' τα ιρία βιβλία του Ίνου. Τη είναι σαν τό χάρο τη έχασε τη μαζί δεν χάρο η' έχω σαν χορεύ. Τώρα διαβάζω κ' τα δίνω

τελευταία Δεξιά του Ἐπιφανεστικοῦ Ὑμίλου κ' ὅταν
δὲν ἔχω νιά τίποτε ἄλλο νέρτω κατάμουτρα ἐπάνω
στὸ λεξικό τοῦ Ἠνίτου κ' προσπαθῶ νὰ πλουτίσω τὸ λεξι-
λόγιό μου στὴ γλῶσσά μου. Δυστυχῶς τέρα δὲν ἔχω
εὐκαιρίες νὰ μιλῶ ἑλληνικά, μόνο τὰ στοιχειώδη μὲ
τὸν Julio· ἔρυσαν ὅσοι Ἕλληνες ἤρχοντάν στὸ σπίτι
μας κ' οἱ ἄλλοι ποὺ μένουν ἐδὲν εἶναι ἄνθρωποι
ἀπλοῖ κ' ἐργατικοὶ ποὺ δὲν ἔχουν καιρὸ γιὰ ἐπισκέψεις.
Εἶναι ἀπίστευτο πρᾶγμα πόσο μιὰ γλῶσσα σιωνιάζει
ὅταν δὲν ὁμιλεῖται καθεμέρα· μὴ νομίζεις ὅμως
ὅτι ξέχασα τὰ ἑλληνικά οὔτε μπορεῖ νὰ συμβῇ
αὐτό ποτέ· τὰ ἀλαπῶ περισσότερο παρά ποτε κ' μόνο
στὴ γλῶσσά μου σκέπτομαι. Ἔχω μιὰ τοσταλγία φοβερή
γιὰ τὴν πατρίδα! Εἶναι τόσο μεγάλη ποὺ δὲν περιγρά-
φεται. Ὁ Julio κάνει προόδους στὴ γλῶσσά μας κ' λίγο
λίγο δὰ καταφέρῃ νὰ τὰ μιλῇ πολὺ καλά· τὰ γράμματα
σας ὅταν τοῦ τὰ διαβάζω τὰ καταλαμβάνει σχεδὸν ὅλα
κ' μπορεῖ νὰ ὁμιλήσῃ ὀρθά· στὰ ῥήματα μπλέκει
κομμάτι ἡ γλῶσσά του· εἶναι δημοτικιστὴς ξεσπαθωμένος
ὄχι ἴσως ἐκ πεποιθήσεως ἀλλὰ γιατὶ ὅταν διαβάζει τὰ
δημοτικὰ καταλαμβάνει καλλίτερα. Ἡ γλῶσσα τεῖν ἐρη-
μερίδων c'est du grec pour lui! — Ἔμαθα ποὺ ὁ Περεσίκης
ἔρυσε ἀπὸ τὸ Τόμιο κ' ὅτι εἶχε διορισθῇ στὴ δέσι τοῦ ὁ εὐτράπελος
σαλτιμπάγκος Κωνσταντινίδης, κάποιος μάλιστα μὲ εἶπε

Ἡ σύ ανεχώρησε μὲ τὸν Ἕλληνα πρόξενο σὰν ἀστρα-
πὴ πρόξενος δὲν νόμιζε νὰ νοιάζει σὰ δὲ εἶναι ὁ
Χάνος. Ὁ Καραπάνος σοῦ δίνει ἕνα σημεῖο μὲς ἀπ' τὴ
εἴδηση σὰ ἤμουν ἐδῶ. σκέπτομαι ὅμως: ἂν οἱ Ἕλληνες
βρίσκονται ἐδῶ σὰ εἶνε ἔρχονται σὰ σὲ ἀνεξαρτή-
τες στρατιώτες τ' ἀρχῶν, μόνο αὐτὸ ὁ ἀξιωμα-
τικὸς δὲ μαντεύονται σὲν τὰ μὲ μαρσεύουν.
Ἀχερών!! Σήμερα ἀπόψε ἔχω ἕνα γράμμα φοβε-
ρὸ συγκινητικὸ τ' γεράκι παρδὰ ἀπὸ μιὰ συμπαράσταση
σοῦ μὲ σὲ ὀνομάζει τ' σὰ δὲ μπορῶ σ' ἀπαντήσω
τ' ἐξαρτᾶται μὰ ὅλα ἔχω πάντα μὰ τοὺς δυὸ νεκρὸ
τους κι αὐτὸν ὁ ἕνας ἄξιζε τὸ παλικάρι
ἀπὸ τὸ σόι του. μὲ σπαράζει τὸ γράμμα τους. Εἶναι
Ἕλληνες μαζὶ σὲ σκλαβιὰ ἀπὸ τὸ Γαλάτσι κι Ῥουμανία
τ' τὸ γράμμα τους εἶναι καλογραμμένο. Ἔχω πανικὸν
τὸ σόι μας ἀγαπᾶ πρόξενο κι Ἕλληνες τ' χαιρόμουν
γράμματα ἀπ' ὅλες τὶ μέρη κι ἤμουν μὲ πόσον μὲ Ἕλληνες
ποὺ μένουν ἐδῶ. Σήμερα εἶναι βροχερὸ τ' κρύο παρά,
ἔμεινα στὸ σπίτι τ' ἕναν βαρέθηκα σὰ τὰ διαβάζω
πάντα τὰ τ' γράφω ποιὰ σὲ γενιά. Ὁ Γιῶργος σήμε-
ρα σκάβει μουσμάρδο στὸ χαμένι κι ἔβρεχε, δυὸ βι-
γλα ἀπ' ἐδῶ τ' τὸ βράδυ ἔρουμε μόνοι στὸ μέρος,
μὰ ὅμως ἐνδιάφερόμαστε τὸ βαρυοῦμαι ἂν
τὶ ἀμαρτίες μου!

Λαγγάν 2/15 Ἀπριλίου 1920.—

Ἀπάντα 20 Ἀπριλίου

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Σὲ γράφω σήμερα γιά νά σὲ παρακαλέσω νά μέ κάνης μιά χάρι. Εἶναι ἐδῶ ἕνας νέος Διαινουλάτος ποὺ ἐπιθυμεῖ νά ἐγγραφῇ ὡς συνδρομητής τῆς "Πολιτείας." κ' σκέφθηκα ὅτι ἂν ἀποταθῶ σὲ σένα θά γίνῃ τό πρᾶγμα ἀσφαλέστερα κ' γρηγορώτερα. Ὅλεν ἐτησία συνδρομή κ' παρακαλεῖ νά του στείλουν μαζί μέ τήν πρώτη ἀποστολή του φύλλου τὸν λογαριασμό. Θά ἔστελνε ἀπό τώρα μιά ἐπιταγή μά δέν ξέρει πόσα νά στείλῃ κ' σὲ τί χρῆμα: φράγκα, δραχμές, λίρες; κτλ. Ἡ διεύθυνσίς του εἶναι αὐτή: "Paul P. Yannoulatos Esq. - Iso Export Company Ltd. B. P. O. Box No 306 - Shanghai." Μόλις λάβης τό γράμμά μου νά πᾶς στά γραφεῖα τῆς "Πολιτείας" γιατί

ὁ ἄνθρωπος ἀνησυχοῦσε τρομερά γιά χαμένη τήν ἡμερομηνία καί ἐνδιαφέρον κι γιά μένα ἔχει γιά φορεμένη δεκαοχτώ μέρες ἐδῶ στόν τόπο ἐδῶ. —

Τήν ἄλλη μαρτυρία θα ἔβαλα φρόνιμα ἀμέσως τό γράμμα τῆς 6 Ἰανουαρίου (φ. ἀ.) κι θα δεῖ τήν ἀφαντάσου μιά ἀπό αὐτές τίς ἡμέρες. Ἔτσιους ἔχαμα μερικές "πορτσέλες" φορές κανένες ἀπό τό γράμμα μιά χωρίς δρόμο τῆς δίκιως μαι ἔβγα διαφορά μαι ἤθελα ἐκεῖνα ἀδιάκριτα διαφόρων διαφορετικῶν. Ἐννοεῖται θα αὐτή ἡ ἱστορία δέ διαρκεῖ πάρωρον μιτσί αὐτόμη ὅλα κι αὐτό δέ ἔχει φορεῖ ἐρμαῖα κι ὅλα αὐτά ποῦ τρομερά τά ὁρκιστά φαρμάκια. Δεῖ χαλάβαμε πόσο κάνουμε αἰσθάνομαι ἄλλο πάνω μας ἐκεῖνα ποτέ αὐτό μαζύ μας ταξίδια κι ἄλλο δεῖ βρίσκεται μόνα, χωρίς σύντροφα ὑποχρεωτικά μέσα στίς χωριά κι ἀγαπάμε αὐθόρμητα τῆς Βουρῆς κι αὐτούς τούτους ἀφιλτάτους. Ἔβγαινε μιά χαϊνόντανε ἐκεῖνα αὐτή ἡ αὐθόρμητα μά τήν ἄλλο ὅλο τή ἀγαπάμε μεταφορικῶς αὐτί διαστήματο τοῦ χρόνου μας ταξίδια μου ἀναπαυόντανε τό εἶμαι κι τό αἰσθάνομαι αὐτό βράδι κι ἀνεβαίνει τό μαγό μα τά μέ φτάξη. Μά κι φόβα ἄλλα αὐτό δαβάξη στίς ἐφημερίδες μιά πάνω μι ἀμαυρώτο! Ἂν χοροῦδα τά ὅ ἔβγα ὅ,τι πίστεψα κι ὅ,τι αἰσθάνομαι δά ἤμουν ἀνυπομόνητη μαί δά χάνανε χρόνια. Δεῖ τόμε ὅμως νά μάθῃ τίποτε ἀπό τόν φοβερό Ἰονδάκη! Καλύτερα νά πάνε ἀπόμη δ' ἤμουν μαρό ὅπουμε. — Ἐβγήκαν χρόνια ἔτσι σκέτα ποῦ ἔβγα ἀπό τήν Ἑλλάδα! Καμμιά φορά μιά χάνανε καί χδές μι ἔβγανε σάμε μιά χάνανε αὐτή ἡ πόσο ὅς ἐσθόμπικα ὅρους! Τώρα δά ἔχει τή Χαρίκλεια ἐδῶ! Τί χαρά μά μένα κι μά σᾶς! Ποῦ θ' ἀχνίσω ἐκεῖ! Τί χαρά μά μένα κι μά σᾶς! Ποῦ θ' ἀχνίσω μ' ἔχει ἐσύ ἤξους νά σᾶς χαιδέψω κι νά χαναχαπῶ τό φόβο μου σύ ἱερό χέρι τῆς θάλασσάς; Θά ἔτσι χαρά μένα ἐκεῖνα· ἐκεῖ νά σᾶς βρῶ ὅρος μαρά· αὐτή ἔτσι ἡ μεγαλύτερη ἐσθουσία μου. —

Ἐμεῖς ἐδῶ, στήν ἄλλη ἄκρη τῆς οἰκουμένης, εἴμεθα μαρά κι χοῦμε σάμε τίς ἴδια χοῦμε χρή. Ἤσυχα χαίρομαι μαί μ' ἀρέσει αὐτή ἡ φάρμ τρομερά. Θά θάρρῃ κι ἄλλα σοῦ κι ἀρέσει σ' ὅσους ἔχω ἔτσι κι ἔτσι πόλλο μαθητικοῦ αἰσθήματος. Ἔτσι μεγαλοφρονέστατο κι χαριτέστατο κι τά χρήματα μονάχα. Τί διαφορά μά τό Σαββάκι σοῦ δέν ἔχει ἄκουε ἐδῶ· ἔτσι φόβες ἀμίβιο-σύνε ἄλλα σύνε ἔβγαινε—

πάτε ἀόριστο, ἄμορφο ἀλυχρολόγιστο. Θέλεται τὰ τὸ πάνοιν
Αἰθέρωσις χερὶ τὰ εἶναι καὶ τοῦ ἀφήρεσαν πάθε ἴχνος
πινελίσμου. Μόνο τὰ rickshaw ποὺ ἀφῆκαν καὶ τοὺς
Κινέζους χερὶ οὐρά! Τέρα τὴν ἄνοιξε πάθως τρώγεται
τὸ Λαχχάν χάρις στὰ περιβόλια του καὶ στὰ λουλούδια του
ποὺ εἶναι ἄφθονα καὶ ὑραῖα. Οἱ ἀμυγδαλιές, οἱ ῥοδαμινιές
καὶ ὅλα τ' ἄλλα ὀπωροφόρα εἶναι χιονισμένα, οἱ μαγνόλιες
σ' ὅλη τους τὴ δόξα καὶ τὰ δένδρα βλάζουν τὰ φύλλα τους. Τοῦλά-
χιστον τὸ σπίτι μας εἶναι σὰν στὴν ἐξοχή καὶ ἀπὸ τὰ παράθυρα
δὲ βλέπουμε παρὰ περιβόλια, χεράφια πατατράσινα καὶ...
τάφους πινέζικους· ὄχι τάφους μὰ φέρετρα ζώλινα ποὺ τοπο-
θετοῦνται ὅπου καὶ ἂν ~~[illegible]~~ ἀρέσῃ στὰς συντανούς. Ὕστερα
ἀπὸ τρία χρόνια πάνοιν τὴν ἀνθρία καὶ τοὺς λάπτουν. Πότε
πότε ἔρχεται παμμιὰ γυναικοῦλα στοῦ τάφο, κλαίει καὶ μοιρο-
λογεῖ καὶ καίει χρυσᾶ καὶ ἀσημένια χαρτιὰ μομμένα στὸ
σχῆμα τοῦ νομίσματος, - τοῦ τάες - ποὺ ἔχει σχῆμα πα-
πουτσιοῦ. - Ἄλλα στὸ ἐνδιαφέροντα δὲν ἔχω νὰ σ' ἐναπανέσω.
Ὁ Julio δὲ φιλεῖ πολὺ ἀπόμη δὲ σ' ἔστειλε τὸ δῆρο
ποὺ σὲ εἶχα ἀναγγείλει μὰ θὰ στὸ στείλῃ μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τὶς
ἡμέρες. Δὲ φίλω μὲ ἄπειρη ἀλάπη. Τράφε με
παμμιὰ φορὰ τὰ γραμματά σας μὲ γνωρίσεις

Καὶ πάλι χίλια φιλιὰ δὲ ὅλους καὶ σὲ
σένα

Ζωή

Hendaye 26 Ἰανουαρίου 1921.
8 Φεβρουαρίου

Ἐξαδελφέ μου Φίλιππε,

Πολύ μ' εὐχαρίστησε τό μαλό σου γράμμα τῆς 12ης Ἰανουαρίου κ' σ' εὐγνωμονῶ πού μέ θυμήθηκες μέσα στίς τόσες σου ἀσχολίες. Ἐξώ, χρυσέ μου ἀδελφέ, σέ σκέπτομαι ἀδιακόπως κ' θά ἐπιθυμοῦσα νά εἶμαι κοντά σου γιά νά σέ βοηθοῦσα λιγάκι ἔστω κ' μέ τήν ὑποθετική βούθεια τῶν ταινιῶν μᾶτι νόμιζα πῶς ἔκαμνα μ' ἐξώ γράφοντας τίς ταινίες κ' ἐντιγράφοντας πότε πότε τά ἄρθρα σου. Τήν προτεραία ἀκριβῶς τῆς ἡμέρας πού

ήθελα τό γράμμα σου είχα διαβάσει τό άρθρο σου στό φύλλο άρ. 30 τῆς "Πολ. Κοσμοπόλεως" ἡ εἶχα μιλήσει στούς Γάλλους φίλους μας καί τή συμπάθειά σου. Τό βρῆκαν φαεινό μαζί ἡ μόνο ἕνα μέρος σᾶς ἔλειπε ἡ μαθίσω τά σου γράψω ὅλα ἀφέσεως μά τήν ἐφημερίδα σου περί Βενιζέλου, Νοέμβριο ἡ Ἐπιστροφή Κωνσταντίνου μαζί ἡ περί Ἀλβανίας (δέν ξέρω) ἡ Κίνας. Αὐτή τή στιγμή εἶναι φοβερά ἀπασχολημένος μέ τό Πρόβλημα τοῦ ὕδατος ἡ μέ τήν ἐπιστροφή αἰχμαλώτους μας. Καλύτερα δέν ἔχετε αὐτό τό γράμμα γιατί σᾶς λάτρα, τοῦ προβίβασαν σέ Πλανχέ ἡ σέ ξέρω μεγάλη ζεστασιά μά τή Μαδρίτη, ἔτσι δέ φροντίδα τή τά δίνουν ἄλλη θέση, ἄλλά δέν εἶχε καλά βλέμμα περί τῆς ἐπιστροφῆς μου ἡ φώναξε φάρε αὐτό τήν Εἰρήνη ἀν ἡ δέν μπορεῖ νά σᾶς δεῖ ἡ διαφορά μας σέ Γαλλία μέ ἐφαρμογή. Ἐξ ἀφορμῆς μαθημένα μέ τά πανοῦκλα ἄρθρα σπίτι ἐφημερίδες περί τοῦ τόπου μας, ἡ μέ χάιρα σᾶς ὁ ἄρθρο σου αἰσθάνθηκε μέ σπίτι. Δέν εἶναι δυνατόν ἐδῶ νέοι νά μάθη τί Κυβέρνησις μέ τά φαίνον μαζί τῆς ἄνθρες, τόσες συνομιλίες, τόσα γράμματα τόσα τηλεγραφήματα; Τό "Figaro" ἰδίως εἶναι φοβερό, τό μέρος, μαζί καταφέρνει τόν Briand (εἶναι ἄρθρο τοῦ Poincaré) τί ἀφοῦ μαζί μᾶς ἀφήνουν. Πρό ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε ἕνα ἄρθρο "Les rois de Constantin" ἀπό ἔγραψε φαίνα τί ἄλλες γνώμες ἡ τέλειωσε μέ τί συμβουλή νά δοθῆ δεξιά στούς Βουλγάρους τόν Ἕλληνα, ν' ἀποδοθῆ τί Θράκη, τί Μακεδονία ἡ Μακεδονία στήν Τουρκία ἡ νά δικαιοσύνη τί Θεσσαλονίκη. Δέν ἔβγαινε καλύτερη ν' ἀπαντήσω ἀπάνω. Ἀλλά στό "Excelsior" εἶχε ἕνα ἄρθρο διθυραμβικό μέ τόν

Βόριδα τοῦ Τσαρίσκου τῆς Κουλλαρίας!
Τί χάλια κτᾶν αὐτά, θεέ μου! Ἐκ νότε
δὲ μᾶς μεταχειρίζονται ἔτσι καὶ ἐκ νότε
δὲ δεχόμεθα ἐμεῖς κάθε μπάτσο ποὺ μᾶς
δίδουν, κάθε ἐξευτελισμό; — Πολὺ χαίρω
ποὺ κάνατε τὴν ὁμάδα ἀνεξαρτήτων
καὶ εἶμαι βεβαία ποὺ λίγο λίγο δὲ ἐπιβά-
λετε τὶς ἰδέες σας καὶ τὰ ἰδανικά σας
γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου καὶ ὅλου ὁ λαός
δὲ πάει μαζύ σας. Εὐχαίνομαι τὴν μικροπο-
λιτικὴ τοῦ Τσίναρη, τὴν ἄπολιθωμένη
καὶ ὀπισθοδρομικὴ δὲν ἔχει ἰδανικὰ αὐτὸς
ὁ ἄνθρωπος, οὔτε φυτιά μέσα του, οὔτε
τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα ἐτὸς μεγάλου
πολιτικοῦ. Καὶ τέτοια περίστασι πτᾶν
ἀπαράιτητος ὁ Ἴων, μὰ ἐπιτέλου, χρυσέ μου
Φίλιππε, ἐὺ νὰ τοῦ ἀποσυνθήσῃ βῆμα πρὸς
βῆμα καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ πρόγραμμά του.

2) Κάθε μέρα μέ φαίνεται σιό φρικτός ὁ θάνατός του κ' σιό μεγάλη ἡ ἀθώλεια γιά τόν τόπο μας· ὅλες μου οἱ ἐλπίδες συγκεντρώνονται τέρα σέ σέα, Φιλιππάκο μου, ἀπό σέα περιμένουμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Κλέπτω ὅτι ὁ Μπούσιος δαμβύθυνε τελείως μέ τό φάσμα τοῦ ὑπουργιλμίου· κλέπτω ἐπίσης ὅτι ὁ Τάλλης – ὁ προκαταλυσμιάτος – παρετήθυνε κ' ὅτι ἀναλαμβάνει τήν ἀρχή ὁ Καλογερόπουλος, paravent τοῦ Τσίνα μου! Καιρός εἶναι ν' ἀρχίσῃ ἡ ἀληθινή ἡ ἐργασία κ' ὅλοι μας περιμένουμε ἀπό σᾶς τούς νέους, ἀπό σέα, τόν Ρουμέτα κ' ἀπό δύο τρεῖς ἄλλους· δάρρος χρειάζεται κ' θέλησις. Καί τά δύο αὐτά τά ἔχεις κ' πρέπει νά τά βάλῃς εἰς ἐνέργεια ἀμέσως. – Ὁ Θεμιστραμόπουλος τί μάθεται; Εἶδα πώς πῆρες νά τόν ἰδῇς κ' χάρηκα· ἔχει

χαρακτῆρα τοῦλάχιστον αὐτός.—
Περίεργο εἶναι τά σε γράφω ἐγώ καὶ τά σε
δίδω συμβουλές, ἀπό ποῦ; ἀπό τίν Heritage
ἀπό μιά τρυποῦλα πρυμμέτη μέτα στά
βάσκινα βουνά. Παραδοξολογία καὶ αὐτή.
Θά σ' ἄρεζε αὐτό τό μέρος ἔχει γύρω
ἐρεία καὶ μιά πουγία παραδεισιακή, τέρα
πού δεν εἶναι ἡ saison καὶ πού δεν πλημμυ-
ρίζεται τό περιγυάλι ἀπό κομιζές κυρίες,
καὶ ἀπό κυρίους ζιππασμένους καὶ rasta. Τά
βουνά γύρω εἶναι ἔξαιστα καὶ ὅταν δεν βρέχει
παίρνω τό μπαστουνάκι μου καὶ τρέχω στά
περίχερα ὁλομόναχει μέ ἀνοικτά ζουθούνια
καὶ μέ τις σκέψεις μου τις δικές μου
πού εἶναι πάντα ἐξμυκνίς ἐκ μπορούσε τά
ἦταν ἐξμυκνό καὶ τό μέρος αὐτό, ἔχει ἀρκετή
χάρι γι' αὐτό.— Λέγεζε Φίλιππε μου καὶ σ' ἀγαπῶ

Cape Town 17/30 Σεπτεμβρίου 1921.

Φίλτατέ μου,

Σὲ στέλλω σήμερα δυό ἄρθρα, τὸ πρῶτο (John Rudolph) εἶναι "Ἕλληνας" ποὺ δὲν μπορῶ νὰ ἀπαντήσω ἀνυπογράφως ἐπειδὴ ἔχει καὶ τὸ Παρὶς ἡ γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, τὸ δίνερο τοῦ Χαραλαμπίδη Πρόεδρου τῆς Ἑλλάδος ποὺ εἶναι ἄλλος μονός, πέτ μονός. Νόμιζα ὅτι τὸ ἀπάλειψε ἡ λογόκρισις τὸ διαμαρτυρηθῆ μὰ τὰ ἀδιάβαστα ἄρθρα πάνοσον στέλνω τὸ "Cape Times" μετὰ τὸν Βενιζέλον μας τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖτε νὰ ὀνομάσετε "Τίνο". – Ἐδῶ τὸ τελευταῖο ἄρθρο διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸ "τοῦ δάσκαλός μου" μετὰ μιὰ γέρα σπάνια τοῦ σεβάσμιου μονὸ σὲ γράφω ἐγὼ τοῦ ἔστειλα ἄμεσα σ' αὐτὸ: "Ἐγὼ εἶμαι Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐδῶ μετὰ δὲν διαμαρτυρήθηκε μὰ τὰ γράμματα σὲ μένα ἀπὸ ἄλλους καὶ ἐδῶ καὶ τὸ τρόπο ποὺ μεταχειρίσθηκα τὸν Βασιλέα μας. Ὁ Βασιλεύς μας δὲν εἶναι "Τίνο" ἀλλὰ Βασιλεὺς Γεωργιος ὁ ἕνας Βασιλεὺς ὅσο κ' ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας' ἂν ἐμπορεῖτε νὰ ἀναφέρετε τὰ ἄρθρα μὲ γέρα μιὰ γέρα νὰ ὀνομάζουμε τὸν Βασιλέα μας "Georgy - Porgy". Γράφει μετὰ μιὰ παραπομπὴ μου πάνω ἐδῶ μέρα. Τὰ ἴδια αὐτὰ μπορεῖ νὰ ἀλλος Ἕλληνας λεπτομερειῶν ὁ ὅσο ὅμως ἐδοκιμάσθημεν ἐμεῖς τὸν τόμον μου.

Δὲν ἔχω καιρὸ σήμερα νὰ γράψω πολλὰ μετὰ εἶναι σήμερα ταχυδρομεῖον κ' ἔχω ὀφειλὴ νὰ γράψω σὲ πολλοὺς φίλους μου. –

δὲ ἤθελα, μακρὰν τοῦ Ἔρωτος, νὰ ἔμαθες σὰν ἐρωτευμένη ἐδῶ
κ' νὰ τὸν ἐμπιστεύθης μὲ μιὰ λόξα νὰ συμβαίνουσα σὲν Μεγάλα
δὰ παιδιάρικες μιᾶς νὰ σπάσματα κ' δὲ ἤθελες νὰ σχάσμα
σὲ δέκα χρόνους. Εἶναι περίεργα τοῦτα τὰ μέρη σὰ
σπόρος μὰ νὰ σπείρῃ μιὰ γρονιὰ — κ' τὸ χαιρόμαι ἀλλ' ἀπὸ
ἄλλον. Τὰ γυμνάσματα δὸν γένεται κ' ἂν εἶναι, δὸν σπουδάζει
νὰ ἀφίνουν παιδιὰ κτῆνος κ' ἀδιαφορίαν. Ἔτσις μαζὶ
δὰ ἦταν νὰ διορίσουν Πρόξενον Ἕλληνα ἐδῶ σὲ μιὰ χρονιὰ
ἂς ~~ἦταν~~ εἶναι κ' ἄμοιρον — ἀλλὰ νὰ εἶναι Ἕλλην.
Κ' ἀφίνω βιαστικά. Συγχώρεσε τὸ παραμικρὸ αὐτὸ
γράμμα· ἄλλον δὰ σοῦ γράψω σπουδαιότερα. Τ' Ἰούλιο
σὲ ἐλπίζω μ' ὑγεία σὲ σᾶς σὲν ἀγκαλιά μου μὲ
ἀγάπη

Ζαΐδη

Υ.Γ. Καθὼς εἶδες μας ἀπὸ μιὰν ἐφημερίδα μ' ἔστειλε δυὸ
ἄρθρα τοῦ ἀντιφρονοῦντος μιᾶς ἰσπανικῆς ἐφημερίδος
("El Sol") σὰ Ἀθήνας περὶ Βενιζέλου κ' βενιζελισμοῦ.
Θὰ ἤθελα νὰ τὰ μπόρεσες μιὰ κι ἔχω τὸ δικαίωμα. Κάμε
νὰ σχάσματα σὲ δέκα χρόνους κ' ξεκουνᾶμε τὰ χέρια.
Ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἄξιζε ἂν ἦταν συμμαχικὴ μας
ἀλλὰ τὰ ἄρθρα αὐτὰ ἦταν σπουδαῖο πρᾶγμα —
Σὲ ἐλπίζω κ' ἀκόμα —

Παρασκευή 5/18 Δεκεμβρ.
Σήμερα το πρωί ετέλειωσε
πάλι μαζί μου ο Φίλιππος
κ' έτσι απόμεινα πάλι μόνος.
Μετά μέρες πάλι ήρθε κανείς
θέλοντας να μάθη κάτι
για τον Ιούλιο του 1919
που ήταν στο Σαρόβιο
μαζί με τον Κύριλλο
κι άλλους.
Κι έφυγε κι αυτός.

Cape Town 4/17 Δεκεμβρίου, 1921. — 193

Αγαπητέ μου Φίλιππε,

Σήμερα δεν ευχαριστήθηκα μα το καλό σου γράμμα της 10/23 Νοεμβρίου, που έλαβα προ ημερών ευθυμάθηκα κ' σου μ' ευχαρίστησε πολύ πολύ· έλαβα κ' την "Ποίηση" της 3ης Νοεμβρίου μα' τη δίνεις σου στην Ευρώπη την οποία φρόντισα καλαφάτισα, διαμόρφωσα τα διαφορετικά κ' σαβούτσα· αφού σου χρειάσαν έτσι μα' τη γραμμένα "Εσένα" παλαιότερα μα' τι χωρά καμία να σημειώσω αυτό μα' γραμμένα "Εσένα" κ' αυτό ένα "Προσάτευμα" που δοσάμε τα πάντα μα' μια ώρα κατ' άρχην ίσως μπόρεσα να διορθώσω· η μουσικούρα δεν δα μας σώση όσο κι αν θέλη κανείς· παράδειγμα η μουσικούρα, η ώμορφα κατά στάση της Ρώσσας κ' η ομορφιές αδερφιάς του συνέρχεται αυτό το ίδιο του λέπτο. Η δουλειά όμως σα ήμερε η δικαίως σου αποτελεσμένη δε η μπόρεσα ακόμα, κι η φροντιστής σου εσβάλλει κ' δε η ίδιες σου δεν είναι πούχεις η αδύναμες. Έχω σαν η φορμή δε δε η έμεινε καθόλου τρομερή όμως δε η σαφήνεια σου στην Ευρώπη είναι αναγκαία ν' ήμαι να μαλαφορμήσω την μουσικούρα της διαφόρων μουσικών κ' να έχασθώ μα' την ομορφιά της ιδιαιτέρα του ήχου. Έχω λοιπόν δεν κάθεται μόνος μου ακόμα μα' τα τοπία μου κ' τα ομορφιά να είναι έτοιμος μα' σαν επιχείρηση. — Ευχαριστώ πολύ μα' Φίλιππε σου μ' έχει σε τις εφορίες σκέψεις κ' τα δικά μας ονειρεμένα κ' σκέψεις στην Τράπεζα μα' μένα δεν δ' καταφέρω μα' τίποτα αρχοντιά σου αυτή αλλά δ' ευχαριστούμε κι' ο Θεός μας ας βοηθάς.

χαίρω πολύ θα παρήγγειλε τό βράδυ για ν' ἀρχίσει τά μεσάνυχτα
θέλει Μαρίνα τό bouillon τα ὑγρεσάκια πού ἔχει ἀνάγκη
μά τά αὐτοκίνητα τά τρόλλεϋ ή τά ὰλογάκια ἀρχίζουν
Μέ συγχωρεῖτε πού δέν βάζω σ' αὐτούς κόσμους μά ὑγρούς θέλει ἔχω
καλόρους ὅτι τά παίρνω τό ὑγρεσάκι ή ζαβαδένια θαν σᾶς τό στείλω
γιάτι εἶναι ἄνυδρο.- Σέ μιᾶς μέρες θ' ἀγοράσω μιά εἶναι ἡ ἐφημερίδα
σου ή ὁ ἥλιος τά μιᾶς χρόνια σοβαρή εἰκονογρ. ή ἐγκυκλ. δά
μ' ἄρεσε τά ἄλογα ὅτι ἀναπαύεσαι, ὅτι ἀγαπᾶς μιά τόσες
ή μαμή γυναικούλα ἀναπαύεσαι μου ή σέ ἀνάπαυσαι πού
δά σᾶς στό χάρτο σου γράφει ή σέ ἀλλοῦ θέλει ἀπάνω
ἀν ἤμουνα! Σάν ἐδῶ ἤμουνα μέρες, ἄρτιον, ἔχουμε πολλοί
μαμή ὁ Βενιζέλος ἀναδουλειές ἀπό ὅλους τούς πολιτικούς τῆς ἀνάγκης
του ή ἀπό ἐπαγγελματίες ἐμπορικές, πολιτικές μερ. Τώ
σέ τί ἀναγκαίους τόν ἤμερα ἔπεσε, τῆς μᾶς ἀναμένει ή ἐκ
μου πού ἔκλεισε ἄρτιον τετράμηνο. Τί μᾶς τόν σᾶς Θεόνας!
Καί θά χάσω πού βρίσκομαι ἐκεῖ μά τά φαρασοῦ τόν ἐμπόρεμο
μέρα τῆς ἱστορίας του ἔθνους μας.- Ἐδῶ δέν ἀρχίσουμε ἄβρεμα
χρόνια τώρα πού εἶναι μαῦρο μαῦρο ή πού ἀφορᾶμε τά χρόνια
στή λάσπα ή τά πάντα ἐπιφορές σά θερέμερα. Ἡ ὥρα τώρα
ἀνοίγουμε ἔξω ή ἔρχομαι μέρα τά μᾶς μεταλλεύουν. Ὁ Julio
δέν ἔχει ἔρχεται ἀρκετά ἀπλᾶ ἐκδρομάρα ή τό μέρα δέν χαίνεται
τά τό ἀφοπλισμό. Ἐλπίζω ἐδῶ ἔχει ή ὥρα πού δ' μᾶς πάει πάρε
σέ μεσάτε εἶναι τά ἀχρονέρα νόστιμο· ἀρχίζει τό μαῦρο
μέρα τά μου σᾶς τά τά μάτι μό τό ἀφεστό πού ἀπόμεινε τό πάνω
ἔχει τά 39 ή δέν ἐμαυρίζει μ' ὅλη τήν ἀπορία πού τό ἔδωκα. Πρέ
πει στείλε ἄρτιο τό μάτι μου μά σ' ἐκεῖ τά χρόνια ἐδῶ
μου ἔχεις τά εἶναι μαστόρες. Καί τώρα μαῦρε μαῦρε ἔχει λογιά
ἔξω ὅλους σέ ὅλε μα μᾶς. Ἐκεῖ δ' ἔχει μ' ἀπάρατα
μ' μεγάλη ἀγάπη Ζενή. Ὁ Julio δ' ἔχει χρόνια
ἡ δ' ἀναπάει σωστά.—

Lassán 6/19 Ἰουλίου 1920.

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Ἔλαβα χθὲς τὸ γράμμά σου τῆς 19ης Μαΐου (π.ἡ.) καθὼς καὶ τὴς ἀγγελίες τῆς "Πολιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως" ποὺ καταλίνομαι ἀπὸ τὸ πρωΐ τὰ τὴς ἀποστείλω στοὺς διαφόρους γνωστοὺς μου στὴν Κίνα καὶ στὴ Λιβυρία. Τὸ γράμμά σου πολὺ μ' εὐχαρίστησε καλὸ μου Φιλιππάκι καὶ τὸ διάβασα χίλιες φορὲς καὶ μία στοὺ Julio ποὺ τὸ κατάλαβε ὅλο χωρὶς δυσκολία. Τὸ δῶρο ποὺ ἐπρόκειτο νὰ σὲ στείλῃ θὰ σὲ τὸ φέρῃ καὶ ἂν δὲν εἶναι στὰς Ἀθήνας ὅπως φοβοῦμαι, θὰ σὲ τὸ στείλω στὴ Γερμανία ἀπ' ἐκεῖ. Κ' ἐγὼ χρυσέ μου ἀδελφέ λυποῦμαι κατάκαρδα ποὺ δὲν θὰ σὲ βρῶ ἐκεῖ πέρα ὅταν φθάσουμε τὸν Νοέμβριο καὶ ὁ Julio ποὺ σ' ἔχει ἰδιαίτερα ἀγάπη εἶναι καταλυπημένος, μὰ ὅπως λὲς, ποιὸς ξέρει, ἴσως συναντιθοῦμε στὴ Γερμανία ὅπου πάντοτε ὀνειρεύεται

να διορισθή ο Julio, ή αν όχι εκεί κοντά άλλο σχολείο
να έχουν στη Hendaye να ξαναρχίσουν από εκεί
που τα είχαν αφήσει, που αλλά δεν ήξεραν τίποτα. Θα μπορούσε
κανείς εύκολα να βρη δουλειά εκεί
κ' εδώ κ' έπαιρνε μαζί μας στη Νοβάια και αυτός
5 χρόνια. Τι όνειρο! κ' όχι δύσκολο να πραγματοποιηθή
τώρα.— Δεν έλαβα ακόμη το τρίτο δίμηνο για τις
αμοιβές της "Π. Ε." ούτε μια γραμμούλα. Θα περιμένω
ακόμα, ίσως έχει και τις χάβει σήμερα— και γελάει
ήδη από την έκπληξη. Σήμερα θα έπρεπε αναγκαστικά
να τα διανοίξω κ' γιατί έτσι έγραψα άλλον· το τρίτο
έγραψα στη Χριστίνα ότι πάνω χαρτόνι δακτυλογραφημένο
θα μπορούσε κ' ο Μανουήλ να βγάλη αντίγραφα
κ' έτσι τα πολλαπλά μένει. Αύριο θα γράψω
στην Ευγενία. Ακόμη κ' άλλες αμοιβές έχει
ήδη αύριο στις Αθήνας όπου χάβει από μου
το χάρτινο άν κ' δεν φτάνει να πέρνει αυτόματα
εδώ από τις Αθήνας μπορεί να στέλνει μηνιαία
κ' έτσι θα έχω τα μέσα μου. Ακόμη κ'
τα έξοδα τα έχει η αντροφωτιά.— Θα χαλάσω
στις εφημερίδες κ' θα συμβαίνουν εκεί πάνω
με αυτιάσματα στα σύρματα καθημερινά. Μπορεί

θ' αυτό κ' η παρουσία του αξιωματικού κ' Βρεγάκη
με τον οποίο έχουμε φοβερές συμπάθειες πάνω
μου. Αύριο μπορεί ξανάρθει μαζί του καμιά φορά.
Έκοψα από το στόμα μου τα αύρια εφημερίδα
για τις μέλισσές μου, τα δυο γράμματα κ' τις
δυο απόψεις που με ερώτησαν μεταφράσεις.
Τον έδωσα όμως η έξη μηνιαία για να τα
εξασφαλίσω κ' σε μου τον ζήτησαν τα μεταφράσεις
αργότερο αφ' όπου είναι. Χάρμα, χαρά!!!
Φαντάζομαι μαζί μου αύριο σύνο θα φορέσω
να φύγω από την Ισπανία κ' να αφήσω τους
φίλους μου μόνους τώρα στα γραφεία των.
Είμαι βέβαια ότι θα βρίσκω τα παράθυρα
όλα θα ανοιχτά για έχω δίπλα να
δέσω να καταφύγω εύκολα βέβαια θα τα τρία αυτά μέρια της Ισπανίας
φορά θα τα ταξιδέψουν κ' θα τα αναδείξουν. Έχω
άλλες μεγάλα αισχύνη Ισπανία κ' μαζί
έναν ν' αποφασίσω τι καμιά από. Γράψε
τον αρχίνω κ' δίνω μου τα δικαιώματα.

Εδώ έχουμε μιά γέστα ερμοσύβερτα· εδώ θνί-
κάθομαι ξδρώνω μοζονότε γυρνᾷ δαιμονικδῶς
ὁ ἀνεμιστήρ ἀπ' ἐπάνω ἀπό τό μεγάλι μου.
Ὅλα ἄμως τέρα μου φαίνονται ὑποφερτά γιατί
ξέρω θνί φεύγουμε κ' ἡ χαρά μου εἶναι τόσο μεγάλη
ὥστε ὅλα τά δύσαρεστα γλυστροῦν ἐπάνω μου κ' ἐξα-
φανίζονται. Δεύ ἄρχισα ἀκόμη τις προετοιμασίες του
ταξειδιοῦ ἀλλά γρήγορα θά τις ἀρχίσω κ' θά φεκά-
νουμε τά ἔπιπλα ὅσο μπορέσουμε καλλίτερα γιά
τά φύγουμε ἀπ' ἐδώ μέ τό θουλλέ ἄρκετά γεμᾶτο.
Τά ταξείδια κοστίζουν τέρα τρομερά κ' πρέπει τά
ἔχῃ κανείς μιά μικρή παρακαταθήκη.
Σέ φιλῶ χρυσέ μου Φίλιππε, κ' σ' εὔχομαι καλή
ἐπιτυχία στό νέο σου στάδιο, εὐτυχία κ' προπάντων
ὑγεία. Ὁ Julio σέ φιλεῖ σφιστά κ' τρυφερά
κ' ἐλεύ σέ σφίλλω στῆν καρδιά μου μέ
μεγάλη κ' ἀπέραντη ἀγάπη.
Νέν εἶναι στοί Ἀθήνας φιλιά σ' ὅλους. Θά
γραίλω στή μαμᾶ αὔριο· σήμερα πιά κουράσθη-
κα κ' τό μυαλό μου νερούλιασε.
Σέ φιλῶ Ἰωνί

Θεσσαλονίκη 28 Ιουνίου 1912

Αγαπητέ μου Φίλιππε,

Έχω σοβαρά διάθεση νά μουδιάσω μαζί σου κι' ἐγώ μόνο σὰν μὲ σταμάτα εἶναι οἱ ἀδυναμίες σου μὰς γεμίζουν τὸ χαρτί κι' ὅλα μοῦ φαίνεται σὰν χαμένη ὥρα νὰ σοῦ γράφω γιατὶ ξέρω πὼς ἐσὺ δὲν θὰ μοῦ γράψεις ἀπάντηση. Ὅσο γιὰ μένα ὀλιγόλογη εἶμαι ἀπὸ φύσι. Ἐσὺ ὅμως ἔχεις τὸ χάρισμα νὰ γράφεις ὡραῖα γράμματα καὶ νὰ μὲ ἀναγκάζεις νὰ σοῦ γράφω κι' ἐγὼ ἀπὸ ἐπιμονή. Ἔτσι λοιπὸν ἐπειδὴ μοῦ ἔγραψες πὼς θὰ ἔρθῃς στὴ Θεσσαλονίκη γιὰ λίγες μέρες, ἀποφάσισα νὰ σοῦ γράψω κι' ἐγὼ γιὰ νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς καὶ νὰ μάθω πότε θὰ ἔρθῃς. Ἔτσι θὰ ἔχω καιρὸ νὰ σοῦ γράψω καὶ μερικὰ λόγια ἀκόμα γιὰ τὴν ἐπιστολή σου. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἔχω καθόλου καιρὸ νὰ σκεφθῶ τί νὰ σοῦ γράψω, θὰ σοῦ γράψω ὅ,τι μοῦ ἔρθῃ στὸ μυαλό. — Πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ σοῦ πῶ πὼς ἡ Θεσσαλονίκη μοῦ φαίνεται ἀκόμα πιὸ ἄσχημη ἀπὸ ὅ,τι τὴν ἤξερα. Ἔχει γίνει μιὰ μεγάλη ἀποθήκη ἀπὸ ἐμπορεύματα καὶ ἀνθρώπους. Ἐκεῖ ποὺ ἦταν ἡ ὡραία παραλία μὲ τὰ ὡραῖα περιβόλια καὶ τὰ ἐξοχικὰ σπίτια, τώρα ἔχει γίνει ἕνα μεγάλο ἐμπορικὸ παζάρι. Ἐκεῖ ποὺ ἦταν τὸ "Ἀστικὸν Κέντρον" τοῦ Ἀθηναίου, τώρα ἔχει γίνει ἕνα μεγάλο ξενοδοχεῖο

μάς μείνει κάποτε. Νομίζω ότι μου δεν διάβασε τότε όσο
εδώ μια μικρή τόση μου δεν έδωσε σημασία μ' αυτόν τον επα-
ρτισμό κ' δεν έβρισα αυτό τη μονοτονία του ήρεμου ύπνου από τη μή
δυνατή αυτόνομη ύπαρξη. Μου λοιπόν δεν σκέφτηκα τότε κ' δεν
με πλανούσαν τότε οι λογισμοί μου. Τώρα τα είπα κ' τα γράφω
και σταβάζομαι βήμα βήμα έναντι μου κ' με τρομάζουν μα' αν είναι
αυτή η αρχή του μίσους και αρχίζω μιαν μου φαίνεται γρουμά.
Μου φαίνεται όμως ότι σου γράφω ασυναρτησίες κ' φλυαρησούλες. Το
πρώτο λοιπόν ναι, το δεύτερο όμως δεν είμαι εντελώς βεβαία μιαν δεν
βρω αν όλα σου γράφω είναι αδιακρισία μ' μένα διαφόρων
τίποτα μικρά σου Julie κ' είμαι χαρούμενη μιαν αγωνι-
ώνω άθελμα, τρελαίνω, σ' ένα βιβλίο σου φυλάξε κ' σου είναι
αδιάκριτα τα συμπτώματα σου εαυτό του. Μ' αρέσουν τα βιβλία
σου ανακατώνω κ' ταιριάζει τον τρόπο μ' τον τόπο τη έκφραση.
Έχω μεγάλη εμπιστοσύνη στο βιβλίο του αυτό δα συμπαθώ εδώ μου τόσο
του κ δα γίνω του φοβερή σκλάβα αυθρώπου. Δεν είχαν σου δίγραφα
όλα αυτά δα μ' μάσουν κ' δα μ' έχει δεν δεν έχει αδύνατη επιστοσύ-
νη στη μόνη μου μιαν τον αγαπώ πάρα πολύ κ' αυτό μ' εμποδίζει
να μείνω ανεπηρέαστη μην αναγνώσω μετά τόσα σα γράμματα
σου μα δα σου γράφω. — Είμαι τρομερά ανήσυχη αυτές τις μέρες
μ' ένα ένα τα σημειωματοφυλλάκια μας βρέχουν στα πρόσωπα
της βροχής. Τη περίμενα πολύ καιρό κ' ανυπομονούσα να' τον
ίδω φαντασιοκοπούμενη μα' κάτι που έχασε η στερή τρόπο μέσα
μέ την ανοιξιάτικη αγωνία — τη μυστηριώδη επιστροφή μετά η εδώ τί-
ποτα αυτά αδύναμη. Αν δεν έβρεχε τόσο έβρεχε λίγο πριν καιρό
δα είχε πιο διάβασμα αυτό κ' δα είχαμε αδυνάτησε τόσο αδύνατα
άλλαξε κ' τόσο εσωτερική διαφορά. Δα είναι αυτό εσύ είχαν το σημα-
τάκι βήμα μας στην γραμμή εδώ της ζωής μας; Θεός ας
δώσει το χέρι του κ' ας φτιάσει τον μυστήριον ανθρώπου σα μας
μυθιστορία! Όταν εσυναντιόμουν γράψε μου — τι μένει σου.

196

Cape Town 29 Ἰουλίου / 11 Αὐγούστου 1922.

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Ὁ ἐπιφέρων τὴν παροῦσαν Κύριος Ἡλιόπουλος τυγχάνει φίλος τοῦ προσωπικοῦ μου φίλου Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Cape Town Κ^ου Ἀθ. Κατσῆ περὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς δράσεως τοῦ ὁποίου σοῦ ἔγω ἤδη γράψει ἐπανειλημμένως.

Ὁ Κ^ος Ἡλιόπουλος εἶναι εἰς θέσιν νὰ σοῦ δώσῃ διὰ γώσης ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας περὶ τοῦ πατριωτικοῦ ἔργου τοῦ σεβαστοῦ ἀρχιμανδρίτου θυσιάσαντος πολλὰ ἔτη τῆς ζωῆς του εἰς τὰ ἀπόκεντρα αὐτὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἀφοσιωθέντος ψυχῇ τε καὶ σώματι ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του καὶ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας. Δι' ὅλα ταῦτα νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ἀνταμειφθοῦν πρεπόντως οἱ κόποι του καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀνάλαβης μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ἀρχιμανδρίτου εἰς ὅσα ζητήματα θὰ σοῦ ἐπιθέσῃ ὁ κ. Ἡλιόπουλος.

Εὐφίλως Ἰωή

Cape Town 21 Δεκεμβρίου / 3 Νοεμβρίου 1922

Φίλε μου,

Το γράμμα σου ἀπὸ 22ᾶ Δεκεμβρίου (ν.ω.) λίγες μέρες μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Βασίλη, μὲ συγκίνησε βαθιὰ κι' ἤθελα νὰ σοῦ γράψω λίγα λόγια παρηγοριᾶς γιὰ τὴν ἀγάπη μας ποὺ χάσαμε, γιὰ τὸν Εὐαγόρα, γιὰ ἐμᾶς ἀλλὰ ἡ ἀδυναμία μου νὰ ἐκφράσω τὸ βάθος τοῦ πόνου μου μὲ ἐμπόδισε. Τὸ ἴδιο καὶ τώρα. Τὸ ὅτι ὁ Βασίλης ἔφυγε ἀπὸ τὴ ζωή μας ἔτσι ἀπότομα καὶ ἀπροσδόκητα, ἐνῶ ἐμεῖς τὸν περιμέναμε νὰ γυρίσει σὲ λίγους μῆνες, μᾶς ἔκανε νὰ νιώθουμε σὰν νὰ μᾶς ἔκοψαν τὰ πόδια καὶ νὰ μὴν μποροῦμε νὰ κάνουμε βῆμα μπροστά. Ἔτσι νιώθω κι' ἐγὼ καὶ ἡ Ἑλένη καὶ τὰ παιδιὰ καὶ ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Ἀθηνᾶ

μοί τις ἀνεμβαίναν αὐτά χερά διαμπού τὴν Κυβέρνησι ἡ ἀν δὲν ἔβαζαν
σφόσμα ζεσπασμένα δὰν τὸ λέγαμε μὰ σφυδοσμό, τὸ σπασμὸ
δημοκ μὰ δόντι, τὸν Πόλιο τὸν νευρικὸ ἡ ἄλλους ποὺ μπήκαμε
σὰ μέρε πορεβμοὶ ἡ ποὺ δασκάλους εἶναι γεμαδμένοι μὲ δόξες
ἀσημένιες ἀπὸ ἀβγμένες πίαν τοὺ Πόναρα, Σπράτον ἡ Ἐλᾶς. Τὴν ἐφανέρωσα
δὲ τὴν καταλάβαινα ἂν μπορούσαμε τὰ σπάσουμε τὶ θράμε μὰ ἔναν τὴν
μάνας πίαν σὰ ἀρχὰ ἡ ἡ ἐνδρόμες τοὺ λαγέν πίαν μαζία, ὅπε μπο-
ρῶσι ὁ Βεν. τὰ κουρέσῃ σ' ἐτοῦτο καιρὸ τὶς ἀνοιξάδες πὺ δυνάμεν ὅλοι τὰ
ζεράσουν τὰ ἀπομεσὰ μὲν συμφέροντα. Ὁ Βεντίβιος δὲν ἔχει σὰ μαρμία
ἐνδροὶ μαζὶ δὲν νόμιζε σὰ ὁ Ἐμμανουὴλ σόγερος ἡ δὲν τοὺ ἔχει ἀνάμ-
μεσα τὰ ἀρμενὰ μάλιστα ἤξαμε καὶ ἀπ' αὐτὸ μὰ τί ἔχει μπολὺ σὰ ἐκεῖνο
μί

Ἰνδικός Ὠκεανός 7 Μαΐου 1923

Φιλιππάκο μου,

Τί δά σκέπτεσαι γιά μένα, πού τήν τελευταία στιγμή, ἐνῷ ὅλα εἶταν ἕτοιμα γιά τό χωρισμό ἀπό τόν Julio, ἐνῷ ἤμουν ἀποφασισμένη κ' ἐξηρτᾶτο ἀπό μένα νά πάω στήν Ἑλλάδα κ' νά σᾶς ζαναϊδῶ ὅλους, ἄλλαξα ἰδέα κ' ἐξαναλούδησα τό ταξεῖδι στήν Κίνα; Ὅσους δά μέ κρίνετε σκληρά, δά μέ εἴπατε ἐγωΐστρια, δειλή κ' κακή κόρη κ' ἀδελφή! Ἐπάλαιψα ὅμως φρικτά ἀπό τή στιγμή πού βρέθηκα στή Βαρκελώνη, πρό τετελεσμένου γεγονότος, (γιατί ἐκεῖ πῆρε ὁ Julio τό εἰσιτήριό του γιά τήν Κίνα κ' τό δικό μου ἕως τό Πορτ-Σάϊδ) κ' σί ὅλο τό ταξεῖδι ἕως τήν Αἴγυπτο. Ἀκόμη ὅταν ἦρθε ὁ Ζαννῆς ἐπάνω στό πλοῖο νά μέ παραλάβη, δέν εἶχα ἀποφα-

οὔτε γι' αὐτὸ μόνος οὔτε ὁ Γιῶργος δὲν ἤξερε
καθόλου νὰ μὲ ἐνθαρρύνουν. Καὶ ἔτσι
ἔμεινα ἀποφασισμένη νὰ ἀκολουθήσω τὸν
Γιῶργο μαζί μου φαίνονταν ἀδύνατο
νὰ γυρίσω, μοῦ φαίνονταν τραγικὴ νὰ
τοὺς ἀφήσω νὰ ξαναφορτώσουν γιὰ ἕνα ταξίδι
τόσο μακρύ, τόσο μοιραῖο κι' ἴσως κι' ἐκεῖ
πίσω. Ἐξ ἄλλου δὲν εἶχα τί νὰ φοβηθῶ.....
ἀπόμεινε ὅτι νὰ συνέβαινε· ἔχω πεῖ ἕνα
φορτίο θυμᾶμαι, (μοῦ ἔμοιαζε) ὅτι ἂν χρειαστῶ
ἀπὸ τὸ ἄλογο μου νὰ τὸ φορτώσω πάλι στὴν
ἀρχή· καὶ ἔτσι ἔκανα ὅτι μοῦ ἔλεγε νὰ κάνω
μέσα μὲ πίστη. Ἐκεῖ κι' ἐκεῖ τὸ ἄλογο, ποὺ
ἦταν μιὰ φορὰ τὸ μισοῦσα τώρα τὸ ἀγαποῦσα
πιὸ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλογα τοῦ κόσμου, τὸ
μόνο ποὺ μοῦ ἔμεινε ἀπὸ τὴν περιουσία
αὐτὴ ποὺ ἦταν δική μου κι' ὅπου μὲ γεμάτη
αὐτοπεποίθηση. Ἐκεῖ ἐρωτόκρισο δὲν βρέθηκε· ὁ
ἐρωτόκρισος ἄρχισε ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν
ἔφυγα ἀπὸ τὰ Ἀδύνατα κι' δὲ βρέθηκα
μόνη μου 40. 45 ἡμέρες ὅλα ἕνα ὄμορφο
ξεφάντωμα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖο ταξιδεύοντας τώρα κι' μὲ ἀγωνία.

Ἡ σειρὰ τῆς μοναξιᾶς μου αὐτῆς τὴ γράφω
(γράφω ἐρωτόκρισος τὸ ἀναμφίβολο) τὴ ἔβαλε τὴ
νύχτα μου ἕνας τσιγγάνος κι' ἡ γυναίκα
μου καλόγερος σύντροφος, ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμα
ὅμως ποὺ μπορεῖτε. Τὴν ἄλλη τὴ γράφω τώρα
ἀπὸ τὸν ἴδιο ὕπνο ἀπὸ τὰ ποδάρια
μου ἐκεῖ ποὺ κοιμᾶμαι στὸ μαξιλάρι
ἦταν ἀδύνατο μιᾶς ἀναπόφευκτο μαζεμένα
καθόλου τὰ πόδια μου κι' ἔτσι
ἐπιφορτισμένη ἀν κι' μέσα μου δὲν ἔχω
δάκρυ νὰ χύσω. Ἐγὼ δὲ μποροῦσα μὲ
τὴν ἀνάσα μου, μποροῦσα ποὺ δὲν σᾶς
σᾶς Ἀδύνατα κι' μποροῦσα γομάρια· ποὺ
δὲ σᾶς εἶδα κι' δὲ μποροῦσα ἐδῶ τὴν ὥρα
ποὺ δὲ σᾶς χαιρέτω. Ὁ Γιῶργος μου ἔφερε
ἐκεῖ χάρη τὶ δίψα κι' ἔτσι δίκαιο· ἦταν
μὲ βρέχει μποροῦμε μου μέρα "ἔτσι
μαζὶ αὐτόμη ν' ἀρχίσω ἰδέα· καλὰ
νὰ σὲ κοιμᾶμαι." Μὰ αὐτὴ ἦτα ἕνα
δύο δύο μόνο μαζὶ δὲν βρίσκονται χρῶτα
μέσα μέρα κι' μαζὶ δὲ ἦταν μοιρὸ τὸ
τὸ ἄνεμο κι' ἔχουν δίκιο. Τέτοιο δὲν

τά γενόμενα οὖν ἀπολίνονται καὶ ἐπρέπει
τά ὑπονύχιον στὴ δέλεσί μου αὐτὴ τὴ
φορά· εἶται σχεδὸν ὅσο δύσκολο ὅσο τά
ὑπονύχιον στὴ δέλεσι τῶν ἄλλων! Ἡ
Julio ὑπόσχεται τά μέ στείλῃ στάς Αθήνας
μέ τὴν πρώτη εὐκαιρία, καὶ δά τό κάμῃ
βεβαίως ἂν ἐπιστρέψῃ στό Λαλλάν αὐτό τό
ἴδιο πλοῖο, γιατί τώρα μέ γνωρίζουν ὅλοι
καὶ δά μέ περιποιηθοῦν· εἶται καὶ πολύ καλό
πλοῖο καὶ μᾶς ἔδεσαν (χωρὶς τά πληρώσωμε
τὴ διαφορά, καὶ χωρὶς τά τό γιτήσωμε) μιά
ἔκταντα cabine de luxe μέ τό γουτρό
κοντά καὶ μέ ὅλες τὴ εὐκολίες. Ἀλλίζει
τά ταξειδεύῃ κανεὶς ἔτσι· εἰπόεται ὅτι
ἂν ταξείδευα μόνη μου δέν δά εἶχα
τόσες τιμές, τά δέ ἄλλα πλοῖα αὐτῆς τῆς
γραμμῆς (τά ἰσπανικά) εἶται πολυά καὶ
πολύ μικρά· μέ τρόμαζε ἡ ἰδέα τά
ταξειδεύω 45 μέρες σέ μιά ~~[illegible]~~ σκυλοῦ
ὀνίχτρα καὶ χωρὶς τόν Julio! Ἡ δάλασσα
ἔτι τώρα φέρθηκε καλά· ἡ Μεσόγειος
εἶχε ἀγριέψει λιγάκι στόν Κόλπο τῆς
Λυῶνος καὶ βαλίσθηκα μιά μέρα.
Ἔπειτα εἴχαμε δύο φορές ὀμίχλη

2/ πολύ πυκνή, μιά τη νύκτα κ' ἄλλη
ἕνα ἀπόλεμμα ἀπό τις 5 ἕως
τις 10 τό βράδυ· τό πλοῖο ἀμέσως
ἀλλοστεύει ταχύτητα κ' κάθε
2 λεπτά σφυρίζει· τό αἴσθημα εἶναι
ἀμετά περίεργο κ' ἐπιβλητικό.... ἐπι-
βλητικό ὑπό τήν ἔποψε ὅτι σου ἐπιβάλλει
ἡ δάλασσα σέβας! Στήν Ἐρυθρά εἴχαμε
λαλίνη ἐξαιρετική, λέστη φρικτή κ' φεγγάρι
πρώτης τάξεως· ἡ θερμοκρασία κατέβηκε
κάπως ἀπό χθές. Ἀλλά εἶναι ἀκόμη
λέστη ἀμετή κ' κολλητσίδικη· δά μᾶς
παρακολουθήσῃ τέρα ἕως ἕως τό Χόλυ-
Κόλυ. Στό Λαλλάν τόν Ἰούνιο δέν εἶναι
ἀκόμη ὑπερβολική λέστη. Ὑποθέτω
ὅτι δά φθάσωμε στό Κολόμβο τήν ἐρχο-
μένη Κυριακή ἢ τήν Δευτέρα κ' τότε
πιά τό βαρετώτερο μέρος του ταξειδιοῦ
δά ἔχῃ τελειώσει· ἀπό κεῖ ἕως τό
Λιλλαπούρ εἶναι 5 μέρες κ' ἄλλες
5 ἕως τή Μαρίλλα. Ἀλ ἐπίλωμε

2/ πολύ πυκνή, μιά τη νύκτα κ' ἄλλη
ἕνα ἀπόλεμμα ἀπό τις 5 ἕως
τις 10 τό βράδυ· τό πλοῖο ἀμέσως
ἀλλοστεύει ταχύτητα κ' κάθε
2 λεπτά σφυρίζει· τό αἴσθημα εἶναι
ἀμετά περίεργο κ' ἐπιβλητικό.... ἐπι-
βλητικό ὑπό τήν ἔποψε ὅτι σου ἐπιβάλλει
ἡ δάλασσα σέβας! Στήν Ἐρυθρά εἴχαμε
λαλίνη ἐξαιρετική, λέστη φρικτή κ' φεγγάρι
πρώτης τάξεως· ἡ θερμοκρασία κατέβηκε
κάπως ἀπό χθές ἀλλά εἶναι ἀκόμη
λέστη ἀμετή κ' κολλητσίδικη· δά μᾶς
παρακολουθήσῃ τέρα ἕως ἕως τό Χόλυ-
Κόλυ. Στό Λαλλάν τόν Ἰούνιο δέν εἶναι
ἀκόμη ὑπερβολική λέστη. Ὑποθέτω
ὅτι δά φθάσωμε στό Κολόμβο τήν ἐρχο-
μένη Κυριακή ἢ τήν Δευτέρα κ' τότε
θεά τό βαρετώτερο μέρος του ταξειδιοῦ
δά ἔχῃ τελειώσει· ἀπό κεῖ ἕως τό
Λιλλαπούρ εἶναι 5 μέρες κ' ἄλλες
5 ἕως τη Μαύλλα. Ἀλλ ἐπίλεμμε

ότι ο μικρός δε ξαναγυρίζει να είναι
μαζί μ' όλα δεν δα' φαίνεται εξουσία
αυτές τις μέρες εκτός το Κορίτσι.
Η μητέρα του είναι μονάχη
τόσο μονάχη που μπαίνει να' θέμοι
σε έρεις ο ένα νιρβάνα τέρας.
Διαβάζει σχεδόν όλη την ημέρα, μετα-
φράζει δια βιβλία βρίσκει μεταφραστή μου,
συνδέεται με τον Julia, γράφει γ' αλληλο-
γραφεί. Δεν ξέρω εγώ.
Δημοσιεύει μου δίνουν, δα' ότι φαίνεται
μέτρο να' μη μ' έχεται γ' να μου γράφει
ταινιά· αν δεν έχω άμεση ανάγκη
να' γραμματόσημα μόνοι να αγό
την Αντίτσε Μι, αυτό να δικά μου.
Εκτός δε' ήθελα να μ' έκτησες μηνιαία
βιβλία εβδομαδιαία, μονοήμερα εβδομαδιαία
(εφημερίδα χαϊνά, σύμμορα) γ' αν δεν
μπορώ ή θέλω να' μα σέρνω τη
εφημερίδα μαζί είναι πόνος γ' έχασε
μεγάλο χαρτί μου συμβαίνει
στη "Πολιτεία" γ' η' ταινία άλλο μαζί
σύμμο. Κάμε το αυτόν μα' να μην αρχί-
σω δουλειά να' χάνω εκδόσεις από την
αγορά. Τώρα μαζί δεν είμαι στη
Μαδρίτη, για τη δική δεν δα' φάω
από Ελλάδα, δεν χάνομαι εφημερίδες
(μαζί μου δίνουν δύο δεν μ' έκτησες εσύ)
γ' δεν έχω μαζί μου τι συμβαίνει τώρα.
Όλα ο Κανείς έχει να μου συμβεί.
Έτσι δεν να' χάνω χάρτινα γ' εφημερίδες
δα είναι δικά τους!! Και έτσι
τόσο δε είναι δική μου.
Σε' ένα χάρτη πάνου να' σου φτιάσω
αν η "Πολιτική ιστορία" του Δομνά
είναι μαζί γ' αν δα' έχει να' μου
την αφήσει· αν τυπώθηκε, τότε
αφήσει μου την μαζί γ' είναι
άλλα βιβλία μαζί μου. Η Αντίτσε
Μι έχει δικά χάρτινα μου δεν
εφημερίδα να' να' εξοδεύσει μα'

σοφέματα ὥστε ἂς τὰν μερμά
γιά βιβλία ἔλληνικά τοῦ μοῦ λείπουν.
Πὲς τὴν Auntie Μὴ μ' ἕνα σημιτό
ἐλλί ὅτι δὰ τῆς γράψῃ μιά ἀπ' αὐτέ
τὴ μέρες δὰ γυνίδεμε ἡ ἐπείνη
τρομερά μέ τὴν ἀπόφασι τοῦ πάρα.
Ἡ μαμᾶ δὰ γυνίδεμε τίποτε μά
δὰ μέ ναράβε.

Φίλησι ὅλους γιά μένα πολύ
πολύ. Σέ σφίγγω στὴν ἀγκαλιά
μου χρυσί μου ἀδελφέ κ' δ' ἐλλῶ
μέ τρομερή ἀγάπη

Ζωή.

Δά ἤθελα νά μου στέλνατε κ' τὴ
διεύθυνσι τοῦ Ἀλεξάνδρου στὴ Γερμα-
νία ἔλλω μαιρό νά τοῦ γράψω κ'
νά λάβω εἰδήσεις τοῦ. Χίλια φιλιά
ἀπόμη Ζ.

Σαλλάν 29 Ὀκτωβρίου 1923 -

199

Τὸ γράμμα σου, χρυσέ μου Φίλιππε,
τῆς 21ης Σεπτεμβρίου ποὺ ἔλαβα χθὲς βράδυ, ἦταν
γραμμένο μὲ τόσα καρδιά, ἦταν τόσο ζωικὸ καὶ γυντα-
νό, ὥστε κατάφερες μὲ τὸν γλυκὺ σου τρόπο καὶ τὰ
χρυσᾶ σου λόγια νὰ μὲ κάνῃς νὰ χύσω δάκρυα
πολλά, δάκρυα ἀνακουφιστικά, τέτοια ποὺ δὲν
ἔτυχα χύσει ἀκόμα μετὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα
μας· μου ἔδωκες νὰ καταλάβω τὴν πικρὴ ἀλήθεια,
μὲ τόσο μαλακά, τόσο ὡραῖα, μὲ βελουδένια λόγια
παρηγορίας, μὲ λόγια ποὺ ἔβγαιναν βαθυὰ ἀπὸ τὴν
καρδιά σου καὶ μπῆκαν βαθυὰ ἕως τὴ δική μου.
Ἦταν πρώτη φορὰ ποὺ μπόρεσα νὰ φαντασθῶ τὸν
πολυαγαπημένο μας μπαμπᾶ κοιμισμένα ἥσυχα
μέσα στὸ φέρετρό του, νὰ ἴδω τὰ λεπτά του χα-
ρακτηριστικὰ ἀκόμη πιὸ ἐξευγενισμένα ἀπὸ
τὴν ἀπινησία τοῦ θανάτου καὶ νόμιζα ποὺ τοῦ
χάϊδεψα τὸ κεφάλι, τόσο τὸν αἰσθάνθηκα κοντά μου.

Ὁ Julio δὲ ἐρχεῖ σφυρά ἡ ἐλεῖ ἐπίσης Ἰωάν

Πέρασα νύχτα ἀγρυπνία ὅλη δὲ τὴν φροντίδα ἂν
ἤμουν ἐκεῖ τὴν [illegible] παραμονὴ τῆς μητέρας τον
γιὰ μυστήριο ὅτι εἶμαι σὲ ταραχὴ τέτοια σήμερα· πατέ-
ρας γιὰ γιὰ ἐδικούς μου ἀφορμὴ γιὰ κ' ἐνδιαφέρον. Ταραχὴ
σὲ ἐσένα τὴν [illegible] τὴν γιὰ τὸ μαῦρο τὸ γράμμα
τῆς 18ης δ. μετὰ χαρτὶ τὴν ἤρεμα ἀπορεῖς τὴν
μητέρας· δὲ τὴν χαίρε φροντίδα. Τὸ γράμμα σου τὸ
διάβασα πολλὲς φορὲς μὲ ἀγαπῶ τὸ μεγάλο κ' ἐγὼ
χέρι· ἔτσι γράφει ἀγαπημένος μου ἐδικός μου
μ' ἀγαπᾶ τὸν χαρτὶ κ' δὲ μπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς
μένα ἄρα κ' μαζύνω τὸ δίχνω τὴν ψυχὴ μου
χωρὶς σὲ 1920 κ' ὅλο τὸ ταραχοῦλι κ' ἀνησυχία μου.
Πάει σὲ, θησαυρέ μου, κ' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος σὲ
ἔχει ἀφοσιωμένη ὁλόψυχα σὲ καρδιὰ κ' τὴν ὀμορ-
φιά μου! Καὶ τί ἴσια, τί ἀξιόλογα εἶναι τὸν νὰ τὸ πῶ
γιατὶ λόγια "sur la conscience rien".... ἀλλὰ
λόγια ἀπὸ τὴν δική του δύναμη εἶναι
νὰ ἀναφέρῃ κ' οἱ γύρω μου εἶναι μέγας σεβασμὸς
γιὰ τὴ γαλήνη ψυχικὴ τους ὁλόψυχη
γιὰ τὴ μητέρα μας, ὁλόψυχο τὸ ἀπέραντο γε-
νναιόκαρδο του. Ὁ Θεὸς σὰ τὸν ἀξιώσει νὰ τὸν ἀ-
πὸ τὸ μαρτύριο τῆς γεννᾶσεως ἔτσι, τὸν ἀθάνατο
ἀπὸ τὶ ψυχὴ, τὶ μικρόψυχες, τὶ μαῦρες αὐτὸν τὸν
κόσμον κ' ἔτσι μοιάζει ὅλους ὅμοιο ὅμοιο
τὴ μητέρα του κ' στὸν ἀγαπημένο μας τὸν Γιῶργο.
Κ' ἔτσι, θησαυρέ μου γιὰ, σημειωματάκια ὅλα
μας, ἐὰν εἶσαι ὁ αὐτεξούσιος μὲς ἔρχεσαι παράδοξες
ἰδιοτροπίες κ' ὀλιγοψυχίες· εἶναι βαρὺ τὸ ἔργον τοῦ
τοῦ γένους γιὰ ἔτσι γεννᾶσεως ἀπὸ τὸ ἴδιο ὄνειρο
κ' ἔτσι βιβλία, βιβλία τὰ ὅλα ἔργα τὰ τὸ
χρυσοφορεμένης ὅλου φρέσκο. Χάθηκαν ὁ
γαμπρὸς κ' ὁ Γιῶργος τὰ γένος ὁ θησαυρός. Ὁ Θεὸς τὰ
δὲ ξεχάσῃ, χρυσό μου ἀδιχέ, κ' τὰ σ' ὅλη δύνα-
μη κ' δόξαν τὰ ἐλαφρύνῃ τὴν καρδιὰ
χθὲς βράδυ ἐγκλείσαμε σοβαρὰ μὲ τὸν Julio κ' ἐ
μένεις [illegible] δὲ τὰ σᾶς τὰ ἰδῶ τὴν μαμᾶ·
νομίζω ὅτι σοβαρὸ χρέος δὰ τὸ πάμε· τώρα σοῦ
ἔχομε τρία σπίτι, μαῦρο ὀνειρεύεσαι κ' σωστὸ μαῦρο
κ' σωστὸ χάος δὰ μου εἶναι εὐκαιρίτερο τὰ χω-
ρισθοῦν ἀπὸ τὸ ἀγόρι μου· αἰσθάνομαι τὴν ἀπάγη
τὰ ἰδῶ τὴν ἀγία μας μαυροῦλα κ' ὁ Julio δὲν θὰ
ἔτσι ἀφορμὴ παθητικὸν· δὰ τὰ γράψω

όταν τό ἀποφασίσω ἢ θά σαι στείλω ἀπλῶς ἕνα τηλε-
γράμμα. Θέλω πρῶτα νά τελειώσω ἐντελῶς τίν
ἐγκατάστασι τοῦ σπιτιοῦ ὥστε ν' ἀφίσω τόν Julio
aussi confortable que possible. Θά σ' ἄρεσε
τό σπίτι μας κ' λυποῦμαι ὅτι δέν τό βλέπεις ἴσως
καταφέρω νά μέ συνοδεύσῃς στίν ἐπιστροφή! Τί
ὄνειρο λαμπρό!! Καί πῶς νά εἶναι δυνατό νά ἐπι-
θυμῶ τέτοιο πρᾶγμα ἀφοῦ ξέρω ὅτι εἶναι ἀπαραίτη-
τος στό σπίτι, ἀπαραίτητος στή μαμᾶ; Δέν θά
μπορούσαμε, Φίλιππέ μου, νά κάναμε κἄτι γιά
νά ξέρναμε τίν Nadine στάν Ἀθήνας; Θά εἶταν
λαμπρό γιά τίν μαμᾶ, γιά τίς δύο. Στεῖλε μου
χωρίς ἄλλο τίν διεύθυνσί τους γιατί παιός ξέρει, ἴσως
ἂν ἀποφασίσουμε νά πᾶμε μαζί ὁ Julio κ' ἐγώ μέσον
Εὐβοίας καταφέρουμε νά τίν ἰδοῦμε κ' νά τίν
πείσουμε νά ἔρθῃ μαζί μας. Μίν ξεχάσῃς νά μου
στείλῃς τίν διεύθυνσί τους στίν Μόσχα. Καί τέρα
σέ ἐγώ μέ ἄπειρα ἀγάπη. Φίλησε γιά μᾶς τούς
δύο τίν μαμᾶ πολύ πολύ καθές κ' τίν Auntie Mi-

Προσωπικά. Ὅπως ἔφραψα κ' σήμ' ἔχει, δέξω καλέ μου
Δίζιωνε, νά μου πῶτε τὴν ἀλήθεια γιά τὴν κατά-
στασι τῆς μαμᾶς· πρέπει νά ξέρω τὴν ἀλήθεια.
Ἡ σιωπή της μ' ἀνησυχεῖ κ' αὐτή ἡ ἔλλειψις ἐνεργη-
τικότητος, δεξιότητος σ' αὐτήν πού ἦταν πάντα
τόσο ἐνεργητική μου κάνει καμή ἐντύπωσι.
Ἂν νομίζῃ ὅτι ἡ παρουσία μου μπορεῖ νά τὴν
ὠφελήσῃ γράψε μου τὸ ἐπιμηνῶ χωρίς νά

πεφθῆς τίποτε· ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμα νὰ φύγω κ'
ὁ Julio σχεδὸν τὸ ἀπαιτεῖ. Ἂν διστάζω ἀπόψε
νὰ ἐπιτελέσω τὴν ἐπιθυμία τοῦ κ' τὴ δικά μου εἶναι
ἀπλῶς ἓν ἐκεῖνα τοῦ διστακτικοῦ μου χαρακτῆρος
θέαν βρίσκωμαι μπρὸς σὲ δύο δρόμους ποὺ μ' οἱ
δύο μ' ἑλκύουν .... ἢ μὲ τρομάζουν, δὲν ξέρω
μ' ἐγὼ τί νὰ πῶ; Κὲ ἔχω Σ

Χρυσή μου Φιλίτσα,

Ἐδιάβασα ἀρὰ μαζύ κι ὁ ἐξαφτείνος μὰ τὸ μαζύ σου γράμμα τῆς 2ᾶς Νοεμβρίου μακρὺ κι μὰ τὶ ἐμμερίδες μὰ τὰ διάφορα ἀφρὰ σου περὶ ἐπιφορῆς τὸ Μακεδονίας πρᾶ. ἀλλὰ χάρμα σήμερα τὸ ματοφόρι. Μ' ἐξαφτεῖ τὰ ζήτω τὴν ἰδέα σου ἔβαν (ἔβαν κ' ἀπὸ μαζύνα) σὰ ἐξέχασα χτύπαζα τὴν καρδιὰ κι ὀνομάζαν ~~τὸ~~ μὰ τὴν φαρμοσία σου, τὴν μεγαλόψυχα μὰ' τὴν ἀπόφασι. ἐκφράζεις φάτσα τὶ χτύπι σου μὰ ἤξιζα ἄξια ἀλλὰ μαφρά, ὅτι ἐσὺ δὲν ἐσκέφτεσαι ἀντιρρήσεις. Χάρμα ἐσύ σὰ τρομερά σου δὲν ἐδέχθηκε τὴν πρόσκλησι τὸ Βενιζέλου σὰ ὑπουργὸ μὰ τὴν ἀντιπολίτευσι. ἔναν ἐντελῶς καρτερὶ ἄξιος μαζύ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει τὴν ἐχεμύθεια, τὸν σεβασμὸ σὰ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸν ἔβαν μεγαλόψυχα ἄξιος χάρις τὸν σὰν συνομήλικα. Μὰ' αὐτοχρονὶς τὴ ἰδέα θὰ δὰ τρομερὰ νὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀναπροσαρμογὴ τὸν γερμὰ κ' ἐκ τὸ ἀναμφίβολο τὸν ἐξέχασε τὸ χέρι. Τώρα ἀκόμα ἔνα σταφάγγι ἀφρὰ ἀνά, ἔνας ὁ διπλωματικὸς τὴ ματοφορὰ γιὰ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα, κ' ἐν ἐκφράσω ὅτι ἔνα ἀκόμα ἔνα ἔκαβα σὰν "ἐξαντίδα" ἔχει μαζύ τὸν τὸ ἐξέβαζε σὲ σταθερὰ. Μεγαλύτερα τερτία ἀπ' αὐτὰ δὲν ἔναν δυνατὸ νὰ τὸν ἐσκεφτῶ κ' χαίρω ἐκ ἔχει δὰ 'νὰ αἰσθάνῃ τὸ ἐξαπλοῦ μοχτὸ τὴν ἐχεμύθειας τὸν ἐχαλάσω σὰν φορτίου σωστὰ τὸν τόσον τὸν. Ἔτσι δίκιο ἐλαφρύ!.... ἐχω.! Ἡ δεύτερα τὸν αὐτὴ ἐχεῖ ἔχει μεγαλύτερα σχέσεα ἀπ' τὴν φάτσα διότι τοῦτο ἐκ δὰ σχεδιάζῃ τὴν ματοφορὰ κ' ἔχω τὸ βεβαιωμένο πόστα κ' ἐκ

τὸ ὑπάρχει. Καλὰ τὰ ἄλλα, τὸ βιβλίο κτίζει φτερὰ μαζύ κ' ἔχει χαρὰ ἐκ τὸ χαρᾶ ἐκ τὸ καλοδέχεται τὸ ἐκδοτικὸ τὸν τὸ ἐπιχείρησα. Ἐξοχὰ τὸ ἐπιχείρησα τὸ ἐκδοτικὸ τὸν τὸ ἐπιχείρησα.

Ἐξοχὰ τὸ ἐπιχείρησα τὸ ἐκδοτικὸ τὸν τὸ ἐπιχείρησα.

Δίψα μ' έπιασε δα' σπίτι δ γέρος αὐτό τό χρυσό αὐτό φαρέτρισε νά δίψει
νά βρεθεί μπρός. Ἐκεῖ νά τύχει νά ἔχει δανεικά νά φαρέτρα
νά κυβερνήσει καταπάνω τ' αὐλάκι νά βουτήξει δίψα ἔτσι
γιά γέρος θεά τ' ἀνοιχτό αὐτό μου φαίνεται σοβαρό. Τί ἔχει;
Δίψα νά μή αὐτοδίψει ὅτι ἀξίζει ἡ βουτιά μ' ἔτσι
τ' ἔχει σπάσει, φαρέτρα; Ἡ ἔτσι φάει ἡ χαρούμενα γιά τό βαρύ νά
χάρει τ' δέν ἀξίζει νά τό ἐξηγήσει τοῦ νόμου. Δέν ξέρω ἐγώ
νά τά ἀνοίξει. Δα' μήν ἀνοιχτόμενα, δέν δα' μήν, ἔχεις, ἡ πρόεδρος τοῦ
βουτιᾶς, φοβᾶται; δέν ξέρω γέρος τ' ἀνοιχτό. Ἐκεῖ μου φαίνεται
ὅτι ἡ ἀνοιχτή αὐτή φαρέτρα τ' εἶδε νά ἀδιαφορία τοῦ νόμου γιά τά σπίτια
τοῦ ἔτσι σπίτι, γιά ἀδιαφορία ὅτι πρέπει φρόνιμα νά φρίξουμε. Ἐμεῖς
ἐμεῖς χαμογελάσαμε τ' ἀμηχανήσαμε τ' ἄλλοι καμαρωτοί μαζί μα
τοῦ σηκώνει τ' ἀνοιχτούς γιά τούς μεγάλους τ' δ βράδυ ἔμεινε γιά ξένα
ἐμοιάζαμε αὐτό νόμου τ' αὐθαιρεσίαν. Καταπάνω σαί τά χέρια δίψα
μπρός νά καταπάνω ἔμεινε. Ἔβαλε γέρος αὐτό ἔτσι γοφάρι
καταπάνω γιά τά παράθυρα τοῦ θεμένου τ' τοῦ βράδυ τ' μεσάνυχτα
φρόνιμα δέν τούς εἶδε σπίτια. — Νέα αὐτοδίψει δέν ἔχει τ' ἀνοιχτόν. ἔχει αὐτή
μαζί ὁ Jules φάει ἔτσι τό μπρόβαλε γιά χαμάρια φέρει χέρια τά
αὐτό γιά αὐτό χάδι φάει αὐτοδίψει ἀσχημα τ' ἄχρηστα δέν χωράει τά
σπίτι· φοβᾶται γιά τό αὐτόχημα χέρι τ' δταν σπρεχό. Ὁ μαγός τοῦ σπι-
τοχτένει ἀλλά ἔμεινε ἄρα γιά δέν ξέρω αὐτός ἄν τά χωράει ὁ Jules τό
φάει ἄδεια. Δα' ἤσουν τ' δ' αὐτός αὐτόχημα. Ἡ ἀνοιχτές ἔχει δει γιά τά
σπίτια τους ἔτσι χέρι γιά ἀρμένι σχοινιά εἶναι τ' μαγός σπιτοχτένει
τ' κομποσοίδιος. Ἐν δέν βρέχει ἐκεῖ τό αὐτόχημα τ' ἔτσι τ' ὁ Jules μαζί ἄρα
δα' σαί νά 'ναι ζένος ὁ ἕνα χέρι σπίτι. Σχηματίσει τό ἄνοιχτο αὐτό
χάρημα γιά δέν ἔχει τόσο τό σοβαρό εἰδικό τ' ἀν χαίρει. Ἐμα-
κρύνει τ' ἀνεβάζει γιά χαμάρι εἰδικό τό βλέμμα τοῦ καροτσιοῦ σαί
γι' ἔπεσες· τό χέρι σαί δέν γι' ἀχάδι ἀρμένι ἔτσι ἡ χάνοια τ' ἀ-
ναία σαί ἔχει νά μεταφράσει αὐτό τ' ἀνοιχτοί σπίτι νομαδαρεύοντα
ἐλπίζουν ὅτι ἔβλαψε τ' τοῦ λόγου αὐτός τό: "Ἐκεῖ χαμηλά
τοῦ σπίτι χάνει" τ' φοβᾶται ἕνα ν σπίτι δυό τρελαίνει χέρι.
Δέν ἐπέρασε ἡ ἀνάγκη τοῦ δικηγόρου σπίτι μαζί δέν δά τ' ἄβαλε ὥρα
γιά τό "μοναξιά"! Πολύ χάνοια ἀναία ναβαρχοσπίτια δέν μπορεί

Τὸ παρὸν γράμμα τῆς 22ας Σεπ-
τεμβρίου ἔβαλα στὸ ταχυδρομεῖο ἀπὸ
τὴ Λιβερία, ἀπὸ ὅπου ἔστειλα ἐμπορεύσι-
μα ποὺ ἔφτασαν γιατὶ ἔγραψε ἀπὸ τὸν τό-
πο προορισμοῦ. Περιέχει ἔτσι μερικὲς ὧρες ἡ ὥρα
ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ Πειραιᾶ ὁ ἐμπορικὸς ὑφέρνης τῆς Κατέρας ἀπὸ Πειραιᾶ
τὸν Ἰόλιο καὶ ἔφτασε στὸ Λιβερία σὲ 15 ἢ 20 ὧρες, ἀπὸ ἐδῶ 29-30 ἢ 40 ἀκό-
μη. Τώρα θὰ εἶναι μονὸν νὰ μάθετε ἐσεῖς
ποὺς ἔφτασε τὸ Via Liberia, ἐγὼ τὸ ξέρω
θὰ πάω δι' ἀεροπλάνου στὴν πόλη μου.
Ἔφυγα τότε μαζὶ μὲ ἐμπορεύσιμα ποὺ ἔστει-
λαν οἱ ἀδελφοί μου ἐκεῖ πρὶν ἀπὸ τὴν
Ἀγγλία καὶ ἐγὼ ἔκανα τὸν δρόμο αὐτὸν ἐδῶ
τὴν ἀντρογυνιά μου ὅπου τὴν ἐμπορεύσι-

Ἀθήνα 1924

Ὁ Ἰούλιος ἔφυγε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ
μὲ τὸ βαπόρι ὅπου ἔρχεται κάθε μήνα
ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ ἔρχεται στὸν Πειραιᾶ
στὶς 6 Αὐγούστου. Ἐγὼ ἔφυγα
μὲ τὸ βαπόρι ὅπου ἔρχεται κάθε μήνα
ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ ἔρχεται στὸν Πειραιᾶ
στὶς 6 Αὐγούστου. Ἐγὼ ἔφυγα
μὲ τὸ βαπόρι ὅπου ἔρχεται κάθε μήνα
ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ ἔρχεται στὸν Πειραιᾶ
στὶς 6 Αὐγούστου. Ἐγὼ ἔφυγα

σου δέν μέ μπάρει σα'γάπα μαζύ μου. -
Θυμάσαι μου, τό γράμμα σου ήταν ένα είδος
γραφολογίας - μά τή μιά σου απορία - τήν μεταρ-
ρύθμιζες σά ανάμνησες τά πάμε στό σα-
γρηό μας σπίτι. Έξω ή αρχή βρέχει δέν
έχεις ομπρέλλα δίκαιο τά πάμε ή τά έκανες
τ' αραμίδια μαθ αϊδιμαγική φρουτάρμη.
Ήνοιγμα βέβαια έχαν σκέψεις δέν έχαν χαρίσ
δά βρω τόσες αξιαγές, χαρούμαι όλε τ' μαγιά τ' τ
δίκα μαρίνα, άναμε'χαμαι σα γράμματα τ' έχα-
χαν σπίτι τ' τά φορτώσουν σ' μικρότερα
τ' άρχιζα δουλειά. Έχα δά ήταν τρέλλα τά
μαζεύουσαι τρείς σ' ένα τέτοιο σπίτι, τά
εμπρέπει χόρτο βαρκάτο τ' τά ξαπλώνα
τό ιδρώτημα. Ο Julio από τήν αρχή συχνά
έπαιρνε τήν ιδέα σου τ' άν χορτ σου έχε-
γραφε τά χάνω μου μά'τή μεταμορφώσει σά'
σπίτι μέ μάχαι τ' μου έχει δέν δέν είναι
χαμένη τ' δέν μέ μόνωνε μιά αϊδιμαγωγία
άναμε τήν εξουσία μου. Ήταν σκέψεις τό
μαπάτημα μερικά σκέψεις μετά τό
χαμό ξαφάρμα τήν περνάει αύτες χρόνια
σ' έχει τά μαζικά μάχαι, ήταν σκέψεις
τήν Nadine άναμερίζω δέν είχα τά μετά
off τ' δέν ήταν άναμεσο τά δουλεύω τ' χα-
μερικές δυσκολίες, δυσκολίες σου μετά βάθη δέν είναι
τ' τόσο μεγάλες! Αυτό σου χρόνια έτσι δέν
είναι άρμεσα χρόνια - δάφνο με τ' δέν - μέ τά σ'
βοηθάν ήρεμα, τά'σου δίνει ένα μαζί σου, τά
γνώση τά έχα τα-'γκό μας, τά σ' χρειάζεσαι
αυτό τήν σκέψεις σκέψεις, δέν τόσο σ' μαρα-
με, τά ανάβω έχω μόνο τό σπίτι μου
αρχείο τ' τή σκέψεις του χρόνια, τά
χρειάζει τ' έχω τού όλος μου τά έχα του Νίκο
μη. μη. Ο Julio, άχαι του δ'άβασα τό γράμμα σ
μου είδε τά σου πάμε μία χαμένα, τ' άν
δέν τό πάμε σ' βέβαια δέ είναι όλες είναι
αδιάφορο αυτή τή σκέψη. Έχω άρχίσει σου έχει
δέν αφαίρεσαι τ' σ' φαρμακερό τά μήν αδιαφο
δίνεται τ' σ'. Θυμάσαι μου, μαζί μου άλλες
έχε δάφορος. Δά σχέψη τό μαύρο άφοπάτημα
φρικαλέοτητα δά σ' βοηθάσαι φρικτά τά
τό εσωτερικό. Έχω άτεχνος έτσι τέχνα, χαθένες
τά μαζίτερα χρόνια τήν χωρίς σου, μοιράζεσαι
έχεις σαν άχρος σου τοίς παιχνίδι τ' τά βάρη
τήν σκέψεις σου άν χρόνο ο Έκτορ δά τά έχαν
μοιραστεία, άχαι μήν αναπάτεσαι. τ' άπαρατη
δά έχει μιά μέρα. δά έτσι βέβαιος δέ έχε
τ' άδελφία σου έμπόρεσε τ' τά πάμε τ' δά
σ' βοηθάσε φάτσα όλο μαρτύρησε. δά τέχνα
μή δυνατόν άν σου δέν τ' μέ συμβουλή:
όταν έχαμάτη μ' τή έντυπη του σπιτιού, έχθρόσ
γράμμα τ' σ' εαυτό σου. πάτησε μαζί μέρος
σου, διάβασε ένα μαζί μαρτύρο έχθρο, γράμμα

μερικά, σου τα' χαρίζω μ' το χαμόγελο σου κ' ένα φιλί· κ' βέβαια ότι είναι αθάνατο τα' το πάρω, θα τα' στείλω κ' άλλα τα έδωσες, θα δεν ξέρω πια φορά κ' ότι είναι μαζί κ' μέ σφίγγω σου σαν πριν. Μη είσαι τόσο μονόμαχος, τόσο αγρίμι, τόσο one sided όπως μη τ' άλλοι. Έχω κ' μη σοβαρά γραίνα φράγματα σου δεν έχω καιρό τα' αναλογιστώ μα σου φτάσαν μη γροφιά κ' μη μάτια σου ανθρώπινα μη χαμόγελο ανθρώπινο. Ενίοτε είσαι σόλο χαρά· δεν δίνω μόνο σου αν σαν πρωτάρι· τους αυτό κ' μόνο τα' μαγεύεις μη μαμά - μη τη διαβάζω το γράμμα μου αυτό σαν κ' πατέρας άλλο - δεν είναι το είδος αγάπης ή αδιαφορίας τη το ίδιον έναν από τον άλλο μα μαμά. Θυμάσαι μια φορά μαμά κ' τα' σπρωξες μη μαμά - μη τη διαβάζω το γράμμα μου αυτό σαν κ' πατέρας άλλο - δεν είναι το είδος αγάπης ή αδιαφορίας τη το ίδιον έναν από τον άλλο μα μαμά. Θυμάσαι μια φορά κ' τα' σπρωξες μη μαμά κ' τα' σπρωξες έτσι σαν παιχνίδι, μα σπίτι το μαγαζί, κ' εδώ αύριο τα' σε ξαναφιλήσω κ' φάε τα μη δυνατόν μαζί μου ο' άγαπες κ' τ' δυνάμη κ' είμαι βέβαια ότι μάθε μια φορά τα' ο' άγαπάσω κ' τα' ο' δυνάμη κ' τα' σε δω μη nouvel essor σε ευρύ στάδιο σου ξανοίγεται μπροστά σου. - Τα γύρα αν τ' αγάπησε αυτά κ' αν σαν τη σφίγγα μου. Έχω απελπισία σε γύρα μαζί είμαι σε τετοιο καιρό, δυσφορώ κ' γράφω φράσεις κ' σ' έχω φτάσει τα' σάω σαν ξενοτρόφο τα μου βγάζει ένα δόντι τη φρονίσεις σου έχω κ' τα' μου δυσκολία άλλα αυτή η μικρούλα μ' μ' ε

809

Σεβαστέ μου Φίλιππε,

Δυό καιρό ήθελα νά σου γράψω γ' νά σ' ευχαριστήσω μά τό καϊ σου γράμμα του Μαρτίου γιά δεν ξέρω σέ ἀρέσει τόσος γιατί νά φοβάσαι γράφω νά τό σκάω. Ήταν ζήλια φοβερή νά βιβλία σου μ' έστειλες αὐθεντικά ένα τόμος σχολιασμένος μέ τή σειρά μου μ' άδοσα σίγουρα φρόντισα σέ μερικούς νά κανονίσω μέ τόν χρυσό μου ἀδερφό. Σ' ευχαριστώ μά τό Γ' τόμο του Καρολίδου· σε εὐαρέσει. Σ' ευχαριστώ μά τό Β' μου τό είχες σπάσει σκέψου νά γ' τόν ξέρω γ' διαβάσω τό Β' μου τό είχες σπάσει σκέψου νά γ' τόν ξέρω γ' διαβάσω τό Α' τόμο γ' δ' φαίνεται νά μου σπάσει σέ μεγάλο δημοσίευμα τό δικό τό σπίτι 320 έως 336· τό 337 τό ξέρω. Δεν ξέρω μερικά βιβλία μά τήν ἀφορμή αὐτή γ' δεν θέλω νά μοναχός μου ἀδειος γ' σχεδιάζει μέ μένα· ήταν μερικά μέρα ὡς μαρτύριο γ' έφτασε νά μου σπάσει μερικά ἄλλο βιβλίο βάλτε σέ δίκη γ' τά ξύλα σου μεγάλο αὐτό τό Α' τόμο. Υποθέτω γ' έφτασε θα δεν δέ δημοσιεύσει νά σου τό δέσουν σέ βιβλιοδετείο, μαζί χρυσάφι νά ξέρω τό ευδιαφέρον αὐτό βιβλίο μου πορτοκάλι. Δεν εφρόντισα ακόμη νά διαβάσω τό δυό βιβλία

γράφω τό Φίλιππο μου γιατί ήθελα γ' ξαναμιλήσω μέ τόν πρόεδρο τής Ιστορικής Εταιρείας τής Ελλάδος

Cape Town 19 Εὐ[illegible] 1922
1 [illegible]

Ἀγαπητέ μου Φίλιππε,

Πολύ μ' ἄρεσε ἡ ἀλόρευσίς σου ἐπὶ τοῦ ἀλροτι-
μου λυτύματος κ' ἐθαύμασα ὄχι μόνο τὴν εὐλλωτία
σου ἀλλά κ' τὴς βαθειές σου γνώσεις σε λύτυμα
τόσο δύσκολο κ' τόσο μπερδεμμένο. Ὅσα ἐπὶ αὐτοῦ
εἶχα διαβάσει δὲν μὲ εἶχαν φωτίσει καθόλου
κ' μόνον ἄφου διάβασα ὅσα εἶπες ἐσύ τόσο καθαρά
κ' τόσο στρωτά ἄρχισα νά μπαίνω στό νόημα.
Ἐυχαριστῶ λοιπόν πού μ' ἔστειλες τὴν ἐφημερίδα μὲ
τό λόγο σου κ' σε παρακαλῶ νά μὲ πρατῇς πάντα ἐνήμε-
ρη τῶν ὅσων σκέπτεσαι κ' ἐργάζεσαι. Μ' εὐχαριστῶ
νά σε παρακολουθῶ στό κάθε σου βῆμα κ' νά βλέπω ὅτι
λίγο λίγο ἀναπτύσσεται τό πολιτικό σου πνεῦμα.
κ' ὅτι δά καταντήσῃς νά γίνῃς ἕνας ἀπό τοὺς μεγάλους μας
ἄνδρας· δὲν ἀμφέβαλα ποτέ γι' αὐτό μά νέρα τό βλέπω
καθαρότερα. — Εἶμαι τρομερά γυπημένη Φιλιππάκιο
μου ἀπόψε μὲ τά νέα τῆς Μικρασίας κ' ἔμεινα σήμερα
τό πρωΐ σάν ἀπολιθωμένη ὅταν διάβασα τὴν ἐγκατάλειψε

τὴν ἀραμπᾶ δόντας τὸν Ἅγιον-Χαραλάμπη. Πές τὸ σαλ-
γὰρ ἀπὸ τὸ βγάλαμε ἀπὸ τὸν ἔγκλειστο σου βαρέθηκα
σιὰ ν' αὐτόνου δὲν ἤτανε κουραμπιὲς, ἀφουμαγιάτος
κ' ἄνιμαστος μὰ ἤταν δροσιὰ; Δὰ ἀποφασίσαμε ἐδῶ ἐγὼ
νὰ φέρωμε μιὰ γερμὴ ἀφόρα κ' νὰ μεταλάσωμε
τὸ γέρας τὸ μεγάλο μ' ὅλα μας τὰ δόλαμε κ' τὰ
γυναίκια; Τ' ἀφηγιόμαστε σιὰ μὰ τὰ μποδέμε
στὸν Πόλη κ' μετὰ ἀφοῦ εἴμαστε ἀποφασισμένοι τὸ
κάνομε σταθήκαμε ἀπὸ ἄτομον κ' ἀναφορὰ
ἕνοι ὁ κατέβηκε τὰ, ἀφηγιόνται τὰ μᾶς δέσουν
τὴν ἄβεργα εὐτὺς ποὺ τὴν ξεροῦν ἄδικα
κ' εὐάφορα; Πρὸς τί τόσες συζήτησες τὴν Κυβέρνησες,
τόσα χόρια, μεγάλα κ' φοβερά, φρὸν τὲ τὸ ἀπαλοσυ-
δεῖ μας στὰ μεγάλα δυνάμεις κ' τὸ ξεκίνημα τόσον
δ, αὐτέσον ἀφοῦ δὲν κάμομε τίποτε τώρα; Τι τόμεδα
χρόνον, χρυσοβόγαλον κ' ἄρον φόβον μαγαρούσες.
Δὲ ἀναβάν, ἐδῶ ἤμουν, πάνοσος, τὸ ἴδιο μας ἤτανε
μὲ σένα, νὰ ἔρθω, νὰ παρδιά μὶ ἄγ σαγε μεροσιὰ
χρὲς ἀμφιταλαντεύσες, διταμμοὺς κ' ἀπατεώνες ἐκεῖς.
Οἱ Τοῦρκοι ἀναμαρβαίνουν ἕνα ἄρνα γρεκικὸ, δι-
σιάζουν τὰ σάρκα, φερίζουν σπλάχνα, σφυρούζει, νόσκι-
σε, μυτάζουν ἴδια μεροσιὰ τσι σοῦ βγάνουν τὴν
Πόλη νὰ χάσουν..... μετὰ δὲν κάνομε μ' ἐρωτᾶς
τὸ, ἴδιο χρὲς νὰ φερνιζόμαστε ἕνοι ἀπὸ μαχαίρι;
Ποιὸς μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ αὐτὸ τὴ Πόλη μετὰ σοῦ λὲ

Κυριακά 1ο Μαΐου 1952 –

Βιβλιοθάκο μου, θυμοῦ συγκινήθηκα μέ τό τηλεγράφημά σου θοί μου ἔδωκεν ἡ ἐλέη χθές στό σπίτι σου τό τόσο γεμάτο ἀναμνήσεις... μ' ἔθιασε ἕνα κλάμα φρικτό – πταν ὅλα τόσο ζωντανά ἐνῦ τόσοι ἀγαθημένοι ~~[illegible]~~ εἶναι θεθαμένοι. Καλό μου ἔκαμεν ὅμως νά κλαίω γιατί ξαλαφρώθηκε τό στῆθος μου. – Ζωνήθηκα θοί δέν ἦσον μεταξύ τῶν θαρεμπισκομένων στό ἀεροδρόμιο ἐλληνικοῦ τῶν ἡμέρα τῶν ἀφίξεως μας κ' ἐνῦ εἴξερα θυδέν δά ἦσον ἐκεῖ μου ἔλεμψες – Μᾶς διάβασε χθές ἡ ἐλέη τό τελευταῖο σου γράμμα ὅθου θεριγράφεις τό δημόν κτλ. κ' ξαυτάζομαι τί δά γράβηξες μέ τόν ἄμμο θοί κολλοῦσε ἐθάνω σου ἀνακατωμένη ὅθως ἦταν μέ τόν ἴδρωτα! Πίκη...

Η Μαία θοί φίλεσε δύ κοντά μου σέ ἐξεῖ κ' ἔξεμε ὅτι ἔξεμε τό δεκτάρι σου –

Ἐθρόκευτο νὰ γίνῃ ἐνταγιασμὸς τοῦ
χρυσοῦ μου αὐτοῦ Παρασκευὴ ἀγγὰ
κἄθον σκάλωσε ἕνεκα γραμμοκρατι-
κεῖν λόγον — ὑποθέτω ἐν δὲ ἀρχοθο-
ρίσῃ μερικὲς ἡμέρες. — Ὅλους τοὺς
βρῆκα καλὰ ἐπιτυχῶς ἀγγὰ ἔτμαι
σὰν θαραλαλισμένη κ' χαμένη —
ἔχα κ' 9½ χρόνια νὰ σᾶς ἴδω
ὅλους! Ἔμαι κατακοιμασμένη
κ' δὲν σοτέρχομαι γρήγορα. Χθὲς
εἴχαμε ἐδὲ τὴν Ἑλένη, τὸν Ἐπισκόπη
κ' τὴν Πόλλη κ' ἐπιγαριστήθηκα
νὰ τοὺς ζαναΐδω. Μένει κ' Μάνα
μαλὶ μαλαθὸ τὴν ἡμέρα θὸν ἔρθαθα
ἀγγὰ ζοβούμαι ἐν αὐτοῦ δὲ δεμίσῃ
νὰ θαμοθίνει τοῦ. Τὴν Κυριακὴ
δὲ ἴδω ἐτὶ τέλους τὸν Μάρκο θὸν
μὲ τηλεγώνησε χθὲς μὲ τὸν καρδιὰ
κ' ἀγάθη — τὶ καλὸ θαιδὲ ἔτσαι —
Δὲν μθορῶ Ἐλιθάκο μου νὰ γράψω
σιρεινὰ ὅτι καλὰ κ' γι' αὐτὸ θαίνω
τὸ ταχύτερον. —
Δὲ ἀγκαλιάζω μὲ ἀγάθη
κ' ἀ' ζεγῶ Ἐνί

Χαρόμαι ἐν βρίσκεσαι ἐκεῖ κ' ἐν ἐπιτύχεσαι — Τόσι ἀγά κ
δὲ γείσῃ. Ἐπιθύμεσα